

Odkaz:

Rozsudek Soudu prvního stupně (prvního senátu) ze dne 17. prosince 1991, Hercules Chemicals NV-SA proti Komisi Evropských společenství, věc T-7/89, Recueil 1991*

Klíčová slova:

Hospodářská soutěž – Pojmy dohody a jednání ve vzájemné shodě – Kolektivní odpovědnost

Předmět:

Žaloba na zrušení rozhodnutí Komise ze dne 23. dubna 1986 vztahujícího se k řízení podle článku 85 Smlouvy o EHS (IV./31.149-Polypropylen, Úř. věst. 1986, L 230, s. 1)

Skutkové okolnosti a právní otázky:

Skutkový základ sporu

- ¹ Projednávaná věc se týká rozhodnutí Komise, které ukládá patnácti výrobcům polypropylenu pokutu za porušení čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS. Výrobek, který je předmětem napadeného rozhodnutí (dále jen „rozhodnutí“) – polypropylen – je jedním z hlavních surových termoplastických polymerů. Výrobci jej prodávají zpracovatelům ke zpracování na hotové výrobky nebo polotovary. Hlavní výrobci produkují více než sto druhů polypropylenu, které mají širokou škálu konečného použití. Hlavními základními druhy polypropylenu jsou rafie, homopolymer pro formování vstřikováním, kopolymer pro formování vstřikováním, vysoce nárazuvzdorný kopolymer a fólie. Podniky, jimž je rozhodnutí určeno, jsou významnými výrobci produktů z ropy.
- ² Západoevropský trh s propylenem je zásobován téměř výhradně výrobními zařízeními vybudovanými v Evropě. Před rokem 1977 zásobovalo tento trh deset výrobců, tj. společnosti Montedison (později Montepolimeri SpA, nyní Montedipe SpA), Hoechst AG, Imperial Chemical Industries plc a Shell International Chemical Company Ltd (dále jen „velká čtyřka“), představující 64 % trhu, dále Enichem Anic SpA v Itálii, Rhône-Poulenc SA ve Francii, Alcudia ve Španělsku, Chemische Werke Hüls a Basf AG v Německu a rakouský státní výrobce Chemie Linz AG. Po skončení platnosti ovládacích patentů, jež držela společnost Montedison, vzniklo v roce 1977 v západní Evropě sedm nových výrobců: společnosti Amoco a Hercules Chemicals NV v Belgii, ATO Chimie SA a Solvay et Cie SA ve Francii, SIR v Itálii, DSM NV v Nizozemsku a Taqsa ve Španělsku. Společnost Saga Petrokjemi AS & Co., norský výrobce, zahájila činnost v polovině roku 1978, a společnost Petrofina SA v roce 1980. Tento příchod nových výrobců s nominální kapacitou asi 480 000 tun měl za následek podstatné zvýšení výroby v západní Evropě, po kterém po dobu několika let nenásledovalo odpovídající zvýšení poptávky. To se promítlo v nízkém využití výrobních kapacit, jež se však v letech 1977 až 1980 postupně zvýšilo ze 60 na 90 %. Od roku 1982 byla poptávka a nabídka podle napadeného rozhodnutí

---

* Jednací jazyk: angličtina

víceméně v rovnováze. Během větší části referenční doby (1977 až 1983) měl však trh s polypropylenem buď nízkou ziskovost, nebo podstatné ztráty, zejména z důvodu výše fixních nákladů a zvýšení nákladů na surovinu, propylen. Podle rozhodnutí Komise (bod 8) měly jednotlivé podniky v roce 1983 následující podíly na celkovém evropském trhu s polypropylenem: Montepolimeri SpA 18 %, Imperial Chemical Industries plc, Shell International Chemical Co. Ltd a Hoechst AG, každá 11 %, Hercules Chemicals NV necelých 6 %, ATO Chimie SA, BASF AG, DSM NV, Chemische Werke Hüls, Chemie Linz AG, Solvay et Cie SA a Saga Petrokjemi AS & Co., každá 3 – 5 % a Petrofina SA asi 2 %. Rozhodnutí uvádí, že polypropylen byl předmětem rozsáhlého obchodu mezi členskými státy, protože každý z výrobců usazených v této době ve Společenství prodával své výrobky ve všech nebo v téměř všech členských státech.

³ Společnost Hercules Chemicals NV je jedním z nových výrobců, kteří se objevili na trhu v roce 1977. Ten měl na západoevropském trhu postavení výrobce střední velikosti, s tržním podílem asi 5 – 6,8 %. Společnost Hercules je však nejvýznamnějším výrobcem na americkém trhu.

⁴ Ve dnech 13. a 14. října 1983 úředníci Komise na základě čl. 14 odst. 3 nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, první nařízení, kterým se provádějí články 85 a 86 Smlouvy (Úř. věst. 1962, 13, s. 204, dále jen „nařízení č. 17“), provedli šetření současně v následujících podnicích, vyrábějících polypropylen a zásobujících jím trh Společenství:

- ATO Chimie SA, nyní Atochem (dále jen „ATO“),
- BASF AG, (dále jen „BASF“),
- DSM NV (dále jen „DSM“),
- Hercules Chemicals NV (dále jen „Hercules“),
- Hoechst AG (dále jen „Hoechst“),
- Chemische Werke Hüls (dále jen „Hüls“),
- Imperial Chemical Industries plc (dále jen „ICI“),
- Montepolimeri SpA, nyní Montedipe (dále jen „Monte“),
- Shell International Chemical Company Ltd (dále jen „Shell“),
- Solvay et Cie SA (dále jen „Solvay“),
- BP Chimie (dále jen „BP“).

V podnicích Rhône-Poulenc SA (dále jen „Rhône-Poulenc“) a Enichem Anic SpA nebylo provedeno žádné šetření.

⁵ Po těchto šetřeních se Komise na základě článku 11 nařízení č. 17 obrátila se žádostí o informace (dále „žádost o informace“) na výše uvedené podniky a na tyto další podniky:

- Amoco,
- Chemie Linz AG (dále jen „Linz“),
- Saga Petrokjemí AS & Co. , která je ve skutečnosti dceřinou společností Statoil (dále jen „Statoil“),
- Petrofina SA (dále jen „Petrofina“),
- Enichem Anic SpA (dále jen „Anic“).

Linz, podnik se sídlem v Rakousku, zpochybnil pravomoc Komise a na uvedenou žádost odmítl odpovědět. Na základě čl. 14 odst. 2 výše uvedeného nařízení potom úředníci Komise provedli šetření u společností Anic a Saga Petrochemicals UK Ltd, anglické pobočky společnosti Saga, jakož i u obchodních zastupitelství společnosti Linz se sídlem ve Spojeném království a ve Spolkové republice Německo. Společnosti Rhône-Poulenc nebyla zaslána žádná žádost o informace.

⁶ Poznatky získané při těchto šetřeních a z odpovědí na žádosti o informace vedly Komisi k závěru, že v letech 1977 až 1983 dotyční výrobci, v rozporu s článkem 85 Smlouvy o EHS, pomocí řady cenových iniciativ pravidelně určovali cenové cíle a vypracovali systém roční kontroly objemů odbytu za účelem rozdělení stávajícího trhu mezi sebou na základě dohodnuté tonáže a procentních podílů. Vzhledem k tomu se Komise dne 30. dubna 1984 rozhodla zahájit řízení stanovené v čl. 3 odst. 1 nařízení č. 17 a v květnu roku 1984 zaslala výše uvedeným podnikům, s výjimkou podniků Anic a Rhône-Poulenc, písemné oznámení námitek. Všichni adresáti písemně odpověděli.

⁷ Dne 24. října 1984 Komisi určený úředník pro slyšení svolal právní zástupce adresátů oznámení námitek za účelem dohodnutí určitých procesních opatření pro jednání stanovené jako součást správního řízení, které mělo být zahájeno dne 12. listopadu 1984. Na této schůzi Komise mimo jiné oznámila, na základě argumentů, které uvedly podniky v odpovědích na oznámení námitek, že jim k otázce uplatňování cenových iniciativ co nejdříve zašle další důkazní materiály na doplnění těch, které již mají k dispozici. Dne 31. října 1984 Komise zaslala právním zástupcům podniků soubor dokumentů obsahující kopie cenových pokynů, které zaslali výrobci svým obchodním pobočkám, jakož i tabulky shrnující uvedené dokumenty. Za účelem zajištění ochrany obchodního tajemství bylo zaslání těchto dokumentů provedeno s výhradou určitých podmínek; zaslání dokumenty zejména neměly být dány na vědomí obchodním službám podniků. Advokáti několika podniků odmítli tyto podmínky přijmout a dotyčné dokumenty před slyšením vrátili.

⁸ Vzhledem k informacím poskytnutým v písemných odpovědích na oznámení námitek se Komise rozhodla rozšířit řízení i na společnosti Anic a Rhône-Poulenc. Za tímto účelem jim bylo zasláno obdobné oznámení námitek, jaké obdrželo dne 25. října 1984 ostatních patnáct podniků.

⁹ První zasedání ústního slyšení se konalo ve dnech 12. až 20. listopadu 1984. Slyšeny byly všechny podniky s výjimkou společnosti Shell (která účast na tomto slyšení odmítla) a společností Anic, ICI a Rhône-Poulenc (které byly toho názoru, že neměly dostatečnou příležitost k přípravě).

10 Na tomto zasedání se některé podniky odmítly zabývat otázkami vznesenými v dokumentaci, která jim byla zaslána dne 31. října 1984, tvrdíce, že Komise zcela změnila zaměření své argumentace a že by tedy přinejmenším měly mít možnost předložit písemná vyjádření. Další podniky tvrdily, že k prostudování dotyčných dokumentů neměly před slyšením dost času. Dne 28. listopadu byl Komisi předložen společný dopis advokátů společností BASF, DSM, Hercules, Hoechst, ICI, Linz, Monte, Petrofina a Solvay v uvedeném smyslu. Dopisem ze dne 4. prosince 1984 se ke stanovisku vyjádřenému ve společném dopise připojila společnost Hüls.

11 Vzhledem k tomu Komise dne 29. března 1985 zaslala podnikům další soubor dokumentů, zahrnující kopie cenových pokynů, které vydaly uvedené podniky svým obchodním pobočkám, spolu s tabulkami cen, jakož i se shrnutím důkazů ke každé cenové iniciativě, k níž byly dokumenty k dispozici. Vyzvala podniky, aby odpověděly jak písemně, tak během dalších zasedání v rámci slyšení, a prohlásila, že ruší původní omezení poskytování informací obchodním službám.

12 Dalším dopisem z téhož dne Komise odpověděla na argumenty vyslovené advokáty, podle nichž nepodala přesnou definici právní povahy údajné kartelové dohody ve smyslu čl. 85 odst. 1 Smlouvy, a vyzvala podniky, aby jí předložily svá písemná i ústní vyjádření.

13 Druhé zasedání ústního slyšení se konalo ve dnech od 8. do 11. července 1985 a dne 25. července 1985. V jeho průběhu společnosti Anic, ICI a Rhône-Poulenc předložily svá vyjádření a další podniky (kromě společnosti Shell) přednesly své připomínky k otázkám vzneseným v obou dopisech Komise ze dne 29. března 1985.

14 Návrh zápisu slyšení, doplněný veškerou další relevantní dokumentací, byl dne 19. listopadu 1985 předán členům Poradního výboru pro restriktivní praktiky a dominantní postavení (dále jen „poradní výbor“) a 25. listopadu 1985 byl zaslán podnikům. Poradní výbor k němu zaujal své stanovisko na své 170. schůzi, která se konala ve dnech 5. a 6. prosince 1985.

15 Na závěr tohoto řízení, dne 23. dubna 1986, přijala Komise napadené rozhodnutí, které obsahuje toto ustanovení:

„Článek 1

Společnosti Anic SpA, ATO Chimie SA (nyní Atochem), BASF AG, DSM NV, Hercules Chemicals NV, Hoechst AG, Chemische Werke Hüls (nyní Hüls AG), ICI plc, Chemische Werke Linz, Montepolimeri SpA (nyní Montedipe), Petrofina SA, Rhône-Poulenc SA, Shell International Chemical Co. Ltd, Solvay & Cie a Saga Petrokjemi AG & Co. (nyní součást společnosti Statoil) porušily ustanovení čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS tím, že se účastnily:

- v případě společnosti Anic přibližně od listopadu roku 1977 do konce roku 1982 nebo do začátku roku 1983;
- v případě společnosti Rhône-Poulenc přibližně od listopadu 1977 do konce roku 1980;
- v případě společnosti Petrofina od roku 1980 nejméně do listopadu roku 1983;

- v případě společností Hoechst, ICI, Montepolimeri a Shell od poloviny roku 1977 nejméně do listopadu roku 1983;
- v případě společností Hercules, Linz, Saga a Solvay přibližně od listopadu roku 1977 nejméně do listopadu roku 1983;
- v případě společnosti ATO nejméně od roku 1978 nejméně do listopadu roku 1983;
- v případě společností BASF, DSM a Hüls od neurčitého data mezi léty 1977 až 1979 nejméně do listopadu roku 1983,

dohody a jednání ve vzájemné shodě, které trvaly od poloviny roku 1977 a na jejichž základě výrobci zásobující polypropylenem území společného trhu:

- a) navázali vzájemný styk a pravidelně se scházeli (od začátku roku 1981, dvakrát měsíčně) na tajných schůzkách konaných za účelem projednávání a definování svých obchodních politik;
- b) pravidelně určovali „cílové“ (nebo minimální) ceny pro prodej dotyčného produktu v každém členském státě Společenství;
- c) dohadovali jednotlivá opatření umožňující uskutečňování těchto cenových cílů, včetně (hlavně) dočasných omezení výroby, výměny podrobných informací o svých dodávkách, konání místních schůzek a od konce roku 1982 systému „správy účtů“ k provádění zvýšení cen pro jednotlivé zákazníky;
- d) současně zvyšovali ceny podle výše uvedených cílů;
- e) rozdělili si trh tím, že přidělovali každému výrobcí určitý roční cíl nebo „kvótu“ odbytu (na roky 1979 a 1980 a nejméně na část roku 1983), nebo při nedosažení definitivní dohody na celý rok, prostřednictvím závazku výrobců omezili jejich měsíční odbyt podle objemu odbytu dosaženého v některém předchozím období (1981, 1982).

Článek 2

Podniky uvedené v článku 1 okamžitě ukončí výše uvedené protiprávní jednání (pokud tak již neučinily) a v budoucnosti se zdrží v rámci svých činností týkajících se propylenu veškerých dohod a jednání ve vzájemné shodě, které mohou mít stejný nebo podobný cíl či účinek, včetně jakékoli výměny informací, na které se obvykle vztahuje obchodní tajemství, jimiž mohou být účastníci přímo nebo nepřímo informováni o výrobě, dodávkách, objemu zásob, prodejních cenách, investičních nákladech a plánech jednotlivých dalších výrobců, nebo které by jim umožňovaly sledovat provádění jakékoli výslovné nebo tiché dohody nebo každého jednání ve vzájemné shodě týkajícího se cen nebo rozdělení trhu ve Společenství. Každý systém výměny všeobecných údajů, jehož se výrobci účastní (například Fides), bude řízen způsobem vylučujícím všechny údaje umožňující zjistit chování jednotlivých výrobců; podniky se zdrží zejména vzájemné výměny jakýchkoli doplňkových informací, které zajímají konkurenci a nejsou zahrnuty v takovém systému.

Článek 3

Vzhledem k protiprávnímu jednání uvedenému v odstavci 1 tohoto rozhodnutí se níže uvedeným podnikům ukládají tyto pokuty:

- i) Anic SpA, pokuta 750 000 ECU, tj. 1 103 692 500 ITL;
- ii) Atochem, pokuta 1 750 000 ECU, tj. 11 973 325 FRF;
- iii) BASF AG, pokuta 2 500 000 ECU, tj. 5 362 225 DEM;
- iv) DSM NV, pokuta 2 750 000 ECU, tj. 6 657 640 HFL;
- v) Hercules Chemicals NV, pokuta 2 750 000 ECU, tj. 120 569 620 BEF;
- vi) Hoechst AG, pokuta 9 000 000 ECU, tj. 19 304 010 DEM;
- vii) Hüls AG, pokuta 2 750 000 ECU, tj. 5 898 447,50 DEM;
- viii) ICI plc, pokuta 10 000 000 ECU, tj. 6 447 970 GBP;
- ix) Chemische Werke Linz, pokuta 1 000 000 ECU, tj. 1 471 590 000 ITL;
- x) Montedipe, pokuta 11 000 000 ECU, tj. 16 187 490 000 ITL;
- xi) Petrofina SA, pokuta 600 000 ECU, tj. 26 306 100 BEF;
- xii) Rhône-Poulenc SA, pokuta 500 000 ECU, tj. 3 420 950 FRF;
- xiii) Shell International Chemical Co. Ltd, pokuta 9 000 000 ECU, tj. 5 803 173 GBP;
- xiv) Solvay & Co., pokuta 2 500 000 ECU, tj. 109 608 750 BEF;
- xv) Statoil Den Norske Stats Oljeselskap AS (nyní zahrnuje Saga Petrokjemi), pokuta 1 000 000 ECU, tj. 644 797 GBP.

Článek 4

...

Článek 5

...“

¹⁶ Dne 8. července 1986 bylo podnikům zasláno konečné znění zápisu ze slyšení, zahrnující opravy, doplňky a škrty, jež požadovaly.

Řízení

¹⁷ Za těchto okolností žalobkyně podala návrhem došlým kanceláři Soudního dvora dne 31. července 1986 žalobu, kterou se domáhá zrušení rozhodnutí Komise. Žalobu domáhající se zrušení rozhodnutí podalo rovněž dalších třináct ze čtrnácti adresátů tohoto rozhodnutí (věci T-1/89 až T-4/89, T-6/89 a T-8/89 až T-15/89).

18 Písemná část řízení se konala zcela před Soudním dvorem.

19 Soudní dvůr usnesením ze dne 15. listopadu 1989 předal tuto věc a třináct dalších věcí Soudu prvního stupně podle článku 14 rozhodnutí Rady ze dne 24. října 1988 o zřízení Soudu prvního stupně Evropských společenství (dále jen „rozhodnutí Rady ze dne 24. října 1988“).

20 Podle čl. 2 odst. 3 rozhodnutí Rady ze dne 24. října 1988 jmenoval předseda Soudu prvního stupně generálního advokáta.

21 Vedoucí kanceláře Soudu prvního stupně vyzval dopisem ze dne 3. května 1990 účastníky řízení na neformální schůzi k projednání organizačních záležitostí ústní části slyšení. Tato schůzka se konala dne 28. června 1990.

22 Vedoucí kanceláře Soudu prvního stupně požádal dopisem ze dne 9. července 1990 účastníky, aby předložili svá vyjádření k případnému spojení věcí T-1/89 až T-4/89 a T-6/89 až T-15/89 za účelem provedení ústní části řízení. K této otázce nebyla podána žádná námitka.

23 Soud usnesením ze dne 25. září 1990 spojil výše uvedené věci za účelem provedení ústní části řízení z důvodu jejich vzájemné souvislosti, a to podle článku 43 jednacího řádu Soudního dvora, použitelného obdobně na řízení před Soudem podle čl. 11 odst. 3 rozhodnutí Rady ze dne 24. října 1988.

24 Soud usnesením ze dne 15. listopadu 1990 rozhodl o žádostech o důvěrné jednání, které podali žalobci ve věcech T-2/89, T-3/89, T-9/89, T-11/89, T-12/89 a T-13/89 a částečně je přijal.

25 Účastníci odpověděli dopisy došlými kanceláři Soudu ve dnech 9. října až 29. listopadu 1990 na otázky, které jim Soud položil dopisem vedoucího kanceláře Soudu dne 19. července 1990.

26 Vzhledem k odpovědím účastníků na otázky Soudu a po vyslechnutí zprávy soudce zpravodaje a stanoviska generálního advokáta rozhodl Soud zahájit ústní část řízení bez dokazování.

27 Účastníci přednesli ústní vyjádření a odpověděli na otázky Soudu na jednání, které se konalo ve dnech 10. až 15. prosince 1990.

28 Stanovisko generálního advokáta bylo předneseno na jednání konaném dne 10. července 1991.

Návrhová žádání účastníků

29 Společnost Hercules Chemicals NV žádá Soud, aby:

- 1) zrušil, úplně nebo částečně, články 1 a 3 rozhodnutí Komise ze dne 23. dubna 1986 (IV/31.149 – Polypropylen), pokud se vztahují na společnost Hercules;
- 2) podpůrně, aby změnil článek 3 rozhodnutí, pokud se vztahuje na společnost Hercules, a to tak, aby zrušil pokutu uloženou společnosti Hercules, nebo aby podstatně snížil její výši;

3) uložil Komisi náhradu všech nákladů žalobkyně.

Komise žádá Soud, aby:

- zamítl žalobu,
- uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

K věci samé

30 Je třeba prozkoumat, zaprvé, žalobní důvody žalobkyně vycházející z údajného porušení práv obhajoby Komisí, pokud jde o to, že Komise 1) založila své rozhodnutí na neprůkazných dokumentech a 2) nezaslala žalobkyni některé dokumenty, které použila proti ní v rozhodnutí, a dokonce jí odmítla zpřístupnit některé dokumenty, o něž ji žalobkyně požádala; zadruhé, žalobní důvody týkající se prokázání protiprávního jednání, které se vztahují 1) jednak částečně na skutková zjištění provedená Komisí a 2) jednak na uplatnění čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS na zjištěné skutečnosti, čímž Komise A) nesprávně kvalifikovala protiprávní jednání, B) nesprávně posoudila omezující vliv na soutěž nebo C) ovlivnění obchodu mezi členskými státy, a D) přisoudila žalobkyni kolektivní odpovědnost; zatřetí, žalobní důvody vycházející z porušení zásady rovného zacházení; začtvrté, žalobní důvody týkající se odůvodnění rozhodnutí v tom ohledu, že odůvodnění 1) je nedostatečné a 2) neobsahuje žádný odkaz na zprávu úředníka pro slyšení; zapáté, žalobní důvody týkající se stanovení pokuty, jež je 1) částečně promlčena a 2) není přiměřená trvání ani 3) závažnosti údajného protiprávního jednání.

K právům obhajoby

1. *Průkaznost některých dokumentů uplatněných v rozhodnutí*

31 Žalobkyně tvrdí, že s výjimkou cenových pokynů vydaných společností Hercules (přílohy dopisu Komise ze dne 29. března 1985, dále jen „přílohy dopisu z 29. 3. 1985“) a několika dalších interních dokumentů s velmi omezenou důkazní hodnotou vycházejí závěry Komise z dokumentů, které žalobkyně nevytvořila a které nebyly zjištěny v jejím držení. Některé z dokumentů jsou částečně nečitelné, jejich obsah je nejasný a nejednoznačný, jejich autor není znám a tvrzení v nich uvedená jsou informacemi z druhé nebo třetí ruky. Společnost Hercules tvrdí, že při neznalosti původu těchto dokumentů neměla možnost prošetřit jejich platnost nebo souvislosti, za nichž v nich bylo její jméno zmíněno.

32 Společnost Hercules zdůrazňuje, že Komise, která podle judikatury Soudního dvora (rozsudek ze dne 16. prosince 1975, Suiker Unie v. Komise, spojené věci 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73, Recueil, s. 1663, body 164 a násl.) musí ve svých rozhodnutích vycházet z přiměřených důvodů, které vyplývají z věrohodných důkazů, dokonce ani neprovedla řádné šetření a neprovedla kritické hodnocení dokumentů, jež použila, jak měla učinit (výše citovaný rozsudek ze dne 16. prosince 1975, Suiker Unie v. Komise, body 396 a násl.). Tato kritika byla nezbytná zvláště vzhledem k tomu, že původci projednávaných iniciativ, autoři dotyčných dokumentů, měli maximální zájem na vytvoření mylného dojmu o postavení výrobců, kteří se dotyčných schůzek neúčastnili, aby tak podnítili přítomné

výrobce k přijetí jejich politiky. Společnost Hercules totiž tvrdí, že na příkladech ukázala, že i kdyby dotyčné dokumenty jako celek mohly prokázat obecnou povahu diskusí mezi výrobci, nelze z toho vyvodit přesné závěry ohledně chování toho či onoho výrobce, zejména pokud se dotyčný výrobce uvedených schůzek nezúčastnil.

33 Žalobkyně ve své replice dále poznamenává, že Komise se nemůže schovávat za tu skutečnost, že ke slyšení konanému před Komisí podle článku 19 nařízení č. 17 vyslaly dotyčné podniky osoby, které nebyly bezprostředními svědky skutečností vytýkaných Komisí. Podle názoru společnosti Hercules však Komise měla využít svých pravomocí k vyžádání svědectví takových osob, jestliže si to přála. Pokud jde o společnost Hercules, ta dovolila inspektorům Komise vyslechnout toho svého zaměstnance, který se schůzek zúčastnil.

34 Konečně žalobkyně uvádí, že Komise systematicky vykládala dokumenty, jež měla k dispozici, způsobem nepříznivým pro společnost Hercules, a že nepřihlédla k některým prohlášením, která byla v těchto dokumentech obsažena, a která by mohla být pro ni naopak příznivá.

35 Komise naproti tomu poukazuje na to, že společnost Hercules přechází mlčením usvědčující dokumenty, z nichž některé se našly v jejích kancelářích nebo byly zaslány touto společností Komisi, např. přílohy 2, 23, 45 a 88 hlavního oznámení námitek (dále jen „hl. ozn. nám.“). Komise dodává, že měla důvody k tomu, aby považovala tyto důkazy, zejména dokumenty společnosti ICI, za jasné a hodnověrné vzhledem k jejich obsahu i k tomu, že se vzájemně shodují. Společnost ICI ve své odpovědi na žádost o informace (příloha 8 hl. ozn. nám.) jasně vysvětlila svá interní sdělení, a zejména podmínky jejich autorství a vznik.

36 Komise mimo jiné uvedla, že společnost Hercules ve své odpovědi na oznámení námitek prohlásila, že je zřejmě důvodné připustit přesnost seznamů schůzek, které uvedla společnost ICI ve své odpovědi na žádost o informace. Obdobně společnost Hercules mylně prohlašuje, že vyjádření obsažená v dotyčných dokumentech jsou tvrzeními z druhé nebo třetí ruky. Podle Komise jde o dokumenty jasně a konzistentně prokazující dlouhodobou existenci kartelové dohody.

37 Komise soudí, že jakmile jsou dotyčné dokumenty přijaty jako obecně správné a hodnověrné, jejich hodnověrnost nelze zpochybnit, pokud jde o aspekty týkající se jednotlivých výrobců. Vytýká však společnosti Hercules, že neupřesnila, které jednotlivé důkazy Komise neměla posuzovat za „hodnověrné“, a poukazuje na to, že společnost Hercules v tomto ohledu uvedla jen jediný konkrétní dokument, zprávu ze schůze ze dne 1. června 1983 (příloha 40 hl. ozn. nám.), přičemž mu dala nesprávný výklad tím, že ho vytrhla z kontextu, který ukazuje, že na prohlášení, které je v něm zmíněno, navazovaly cenové pokyny.

38 Komise kromě toho soudí, že na základě výše zmíněného rozsudku ze dne 16. prosince 1975, Suiker Unie v. Komise (bod 164), nelze tvrdit, že Komise je povinna provádět slyšení o hodnověrnosti prohlášení třetích osob. Komise však v každém případě provedla taková šetření, která byla nezbytná, například vyslechnutí zaměstnance společnosti Hercules, který se zúčastnil schůzek (příloha 7 zvláštního oznámení námitek určených společnosti Hercules), a během správního řízení se ujistila o hodnověrnosti důkazů, o něž se opírá.

39 Poukazuje také na to, že společnost Hercules na slyšení vyslala svého generálního ředitele; zřejmě dala přednost, v rozporu se žádostí úředníka pro slyšení, nevyslat osobu schopnou podat bezprostřední svědectví ke skutečnostem, jež jsou předmětem námitek proti podnikům.

40 Konečně Komise tvrdí, že její zacházení s důkazy nebylo jednostranné ani nespravedlivé. Pokud dala přednost určitému stanovisku před jiným, je to proto, že důkazy převážily právě jedním směrem. Uvádí poslední odstavec bodu 78 rozhodnutí, aby ukázala, že změnila svůj přístup, když její původní stanovisko nebylo dostatečně podloženo důkazy.

41 Soud úvodem poukazuje na to, že totožnost autorů většiny zpráv společnosti ICI o schůzkách je známa, protože je tato společnost identifikovala ve své odpovědi na žádost o informace (příloha 8 hl. ozn. nám.).

42 Dále, obsah těchto zpráv je potvrzen různými dokumenty, například zprávami o schůzkách vypracovanými úředníkem žalobkyně – jako je zpráva o schůzi ze dne 13. května 1982 (příloha 3 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules), jež potvrzuje zprávu o téže schůzi vypracovanou společností ICI (příloha 24 hl. ozn. nám.) – jakož řadou číselných tabulek týkajících se objemů odbytu jednotlivých výrobců, cenovými pokyny odpovídajícími jak výši, tak datem vstupu v platnost cenovým cílům zmíněným v dotyčných zprávách o schůzkách, a odpověďmi jednotlivých výrobců na žádosti Komise o informace. Kromě toho byly některé dokumenty, potvrzující celkový obsah zpráv společnosti ICI o schůzkách, objeveny u žalobkyně nebo poskytnuty žalobkyní (přílohy 2, 23, 45 a 88 hl. ozn. nám.).

43 V důsledku toho Komise mohla důvodně usoudit, že zprávy o schůzkách objevené u společnosti ICI objektivně odrážejí obsah schůzek, kterým předsedali jednotliví úředníci společnosti ICI, což ještě zvýšilo nezbytnost vypracování zpráv o obsahu schůzek za účelem informování dalších pracovníků společnosti ICI, kteří se některých schůzek nezúčastnili.

44 Za těchto okolností je na žalobkyni, aby podala jiné vysvětlení obsahu schůzek, jichž se zúčastnila, předložením přesných informací, například poznámek pořízených jejím zaměstnancem během schůzek, kterých se zúčastnila, nebo svědectví jejich pracovníků přítomných na těchto schůzkách. Je třeba konstatovat, že žalobkyně takové důkazy Soudu nepředložila, ani jejich předložení nenabídla.

45 Otázky, zda dokumenty použité Komisí proti žalobkyni mohly svou povahou prokázat nejen obecný smysl diskusí mezi výrobci, ale také konkrétní chování žalobkyně, nebo zda Komise vykládala tyto dokumenty systematicky nepříznivě vůči žalobkyni, jsou neoddelitelné od otázky, zda zjištění skutečností provedená Komisí v rozhodnutí jsou podložena důkaznými materiály, jež předložila. Vzhledem k tomu, že jde o věcnou otázku spojenou s prokázáním protiprávního jednání, je na místě prozkoumat ji v pozdějším stadiu společně s jinými otázkami souvisejícími s prokázáním protiprávního jednání.

2. *Nezprístupnění a odmítnutí zpřístupnění některých dokumentů*

46 Společnost Hercules uvádí, že Komise po vydání oznámení námitek dovolila adresátům nahlédnout do spisu. Podle společnosti Hercules však určitý počet

dokumentů, které jsou pro ni příznivé, v dotyčném spise nebyl. Dopisem ze dne 30. srpna 1984 bezvýsledně požádala Komise o přístup k těmto dokumentům, které by jí umožnily zjistit přesné postavení jejího zaměstnance, pana B., na schůzkách. Stejně tak jí Komise odmítla, dopisem ze dne 13. září 1984, poté co jí o to společnost Hercules požádala dopisem ze dne 30. července 1984, umožnit nahlédnout do odpovědí jiných výrobců na oznámení námitek, které mohly obsahovat důkazy příznivé pro společnost Hercules a které jí mohly umožnit přípravu na slyšení a na případnou žalobu.

47 Společnost Hercules napadá důvody uvedené Komisí na ospravedlnění uvedeného odmítnutí, zejména to, že v přílohách oznámení námitek uvedla všechny nezbytné a dostatečné informace, aby společnost Hercules mohla připravit svou obhajobu, že Komise byla povinna přihlídnout ke všem důkazním materiálům, včetně materiálů příznivých pro společnost Hercules, a že tedy společnost Hercules nepotřebovala mít přístup k požadovaným dokumentům. Žalobkyně má za to, že podle judikatury Soudního dvora (rozsudek ze dne 13. července 1966, *Consten-Grundig v. Komise*, spojené věci 56/64 a 58/64, *Recueil*, s. 429; rozsudek ze dne 14. července 1972, *ICI v. Komise*, 48/69, *Recueil*, s. 619; rozsudek ze dne 23. října 1974, *Transocean Marine Paint Association v. Komise*, 17/74, *Recueil*, s. 1063; rozsudek ze dne 13. února 1979, *Hoffmann-La Roche v. Komise*, 85/76, *Recueil*, s. 461) znamená dodržování práv obhajoby, že dotyčné podniky mají být informovány o podstatných skutkových a právních okolnostech, z nichž vycházejí námítka Komise, a má jim být umožněno, aby řádně vyjádřily své stanovisko. Námítka jsou totiž založeny nejen na dokumentech přiložených k oznámení námitek, ale také na dokumentech, které se osoba odpovědná za vypracování tohoto oznámení rozhodla ponechat stranou. Společnosti Hercules tak bylo zabráněno prokázat, že přítomnost jejího zaměstnance, pana B., na některých schůzkách neumožňuje závěr, že se účastnila protiprávního jednání. Pro obhajobu společnosti Hercules je tedy nezbytné upozornit na význam každé pro ni příznivé informace, kterou Komise může mít, kterou však mohla přehlédnout nebo nedocenit.

48 Společnost Hercules dále uvádí, že toto porušení práv obhajoby, jehož se Komise dopustila ve správním řízení, nelze napravit předložením dotyčných dokumentů v řízení před soudem Společenství.

49 Společnost Hercules ve své replice dodává, že Komise není oprávněna vytýkat jí, že nebyla s to předložit jediný dokument na podporu svých tvrzení, protože pochopitelně nemohla identifikovat dokumenty, které jí mohly být utajeny. Dále Komise nemůže vytýkat společnosti Hercules, že dospěla k názoru, že některé dokumenty, které by byly pro ni užitečné, byly vyřazeny ze spisu, protože by pro Komisi bylo snadné rozptýlit pochybnosti umožněním přístupu společnosti Hercules k dokumentům řízení, které nejsou zařazeny ve spisu.

50 Komise poznamenává, že podle judikatury Soudního dvora (rozsudek ze dne 17. ledna 1984, *VBVB a VBBB v. Komise*, 43/82 a 63/82, *Recueil*, s. 19, bod 25) není Komise povinna zpřístupnit obsah svých spisů účastníkům. V každém případě jedinými dokumenty, které nedala žalobkyni k dispozici během řízení o přístupu ke spisu, byly ty, které obsahují autentická obchodní tajemství, její interní dokumenty a odpovědi jiných výrobců na její oznámení námitek. Popírá tedy, že odmítla poskytnout společnosti Hercules přístup k dokumentům, které Komisi nevyhovovaly. Společnost Hercules každopádně nebyla s to určit žádný dokument na podporu svého

tvrzení, podle kterého Komise vybrala dokumenty, které lépe sloužily jejímu stanovisku, a ostatní nepoužila nebo nezpřístupnila. Kromě toho Komise není povinna zpřístupnit odpovědi ostatních výrobců na oznámení námitek.

51 Soud poukazuje na to, že dodržování práv obhajoby vyžaduje, aby žalobkyně měla možnost vyjádřit své stanovisko, jak uzná za vhodné, ke všem námitkám podaným Komisí proti ní v oznámení námitek, které jí bylo určeno, jakož i k důkazním materiálům určeným k podpoře těchto námitek a uvedeným Komisí v jejím oznámení námitek nebo k němu přiloženým (rozsudek Soudního dvora ze dne 9. listopadu 1983, *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin v. Komise*, 322/81, Recueil, s. 3461, bod 7).

52 Naproti tomu dodržování práv obhajoby nevyžaduje, aby podnik, který je účastníkem řízení podle čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS měl možnost vyjádřit se ke všem dokumentům, které jsou obsaženy ve spise Komise, protože neexistuje žádné ustanovení, které by stanovilo povinnost Komise zpřístupnit její spisy dotýčným účastníkům.

53 Je však třeba poznamenat, že zahájením řízení o přístupu ke spisům ve věcech hospodářské soutěže si Komise sama ukládá pravidla, která překračují požadavky stanovené Soudním dvorem. Podle těchto pravidel, stanovených ve dvanácté zprávě o politice hospodářské soutěže (s. 40 a 41):

„Komise přiznává podnikům, které se účastní řízení, možnost se obeznámit se spisem, který se jich týká. Podniky jsou informovány o obsahu spisu Komise tím, že k oznámení námitek nebo k dopisu o odmítnutí stížnosti je připojen seznam všech dokumentů, ze kterých se skládá spis, s uvedením dokumentů nebo jejich částí, které jsou jim přístupné. Podniky jsou vyzvány, aby na místě přezkoumaly přístupné dokumenty. Pokud si podnik přeje přezkoumat jen některé, Komise mu může zaslat kopie. Komise považuje za důvěrné, a tedy nepřístupné pro určitý podnik následující dokumenty: dokumenty nebo jejich části, které obsahují obchodní tajemství jiných podniků; interní dokumenty Komise, jako zápisy, návrhy nebo jiné pracovní dokumenty; všechny další důvěrné informace, jako informace umožňující určit totožnost stěžovatelů, kteří si nepřejí, aby byla odhalena jejich totožnost, jakož i informace sdělené Komisi s výhradou zachování jejich důvěrného charakteru“.

Je třeba upozornit, že Komise se nesmí odchýlit od pravidel, které si takto uložila (rozsudky Soudního dvora ze dne 5. června 1973, *Komise v. Rada*, 81/72, Recueil, s. 575, bod 9, a ze dne 30. ledna 1974, *Louwage v. Komise*, 148/73, Recueil, s. 81).

54 Z výše uvedeného vyplývá, že Komise má povinnost zpřístupnit podnikům, které se účastní řízení podle čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS, všechny dokumenty, ať jsou v jejich prospěch, nebo ne, které získala během šetření, s výjimkou obchodních tajemství jiných podniků, interních dokumentů Komise a ostatních důvěrných informací.

55 Soud má zato, že v této věci žádná okolnost neprokazuje, že služby Komise zvolily dokumenty k zpřístupnění žalobkyni, aby jí zabránily prokázat, že se nezúčastnila protiprávního jednání vzhledem k postavení svého zaměstnance na schůzkách výrobců polypropylenu. Žalobkyně poté, co jí byl přístup ze strany Komise odepřen, nepředložila žádný doklad, jehož povaha by prokazovala zlý úmysl služeb Komise,

což mohla učinit, kdyby byla před Soudem konkretizovala pochybnosti, které vyjádřila ve svém dopise ze dne 30. srpna 1984 a podle kterých některé dokumenty objevené u ní Komisi nebyly zařazeny do spisu, jenž jí byl zpřístupněn.

56 Pokud jde konkrétněji o odmítnutí Komise umožnit žalobkyni přístup k odpovědím ostatních výrobců na oznámení námitek, Soud má za to, že není nezbytné zkoumat, zda toto odmítnutí představuje porušení práv obhajoby. Takové zkoumání by totiž bylo nezbytné, jen pokud by existovala možnost, že kdyby k odmítnutí nedošlo, správní řízení by mohlo vést k odlišnému výsledku (rozsudek Soudního dvora ze dne 10. července 1980, *Distillers Company v. Komise*, 30/78, Recueil, s. 2229, bod 27, a rozsudek Soudu ze dne 27. listopadu 1990, T-7/90, *Kobor v. Komise*, Recueil, s. II-721, bod 30). V této věci tomu tak není. Po spojení projednávaných věcí pro účely ústní části řízení před Soudem měla žalobkyně přístup k odpovědím ostatních podniků na oznámení námitek, avšak nezískala z nich žádné ospravedlnění, jehož by se mohla během ústní části řízení dovolávat. Z toho lze vyvodit, že tyto odpovědi neobsahovaly žádný ospravedlňující důkaz, a proto skutečnost, že žalobkyně k nim neměla během správního řízení přístup, nemůže ovlivnit výsledek dosažený rozhodnutím.

57 Z toho vyplývá, že tento žalobní důvod musí být zamítnut.

K prokázání protiprávního jednání

58 Podle rozhodnutí (bod 8 odst. 1) se počínaje rokem 1977 výrobci polypropylenu zásobující Společenství účastnili všech plánů, ustanovení a opatření přijatých v rámci systému pravidelných schůzek a trvalých styků. Rozhodnutí (bod 80 odst. 2) dále uvádí, že plán všech výrobců počítal s organizováním schůzek za účelem dosažení dohody o jednotlivých otázkách.

59 Za těchto okolností je třeba především ověřit, zda Komise prokázala právně dostačujícím způsobem zjištění skutkových okolností týkajících se: a) styků mezi výrobcí a schůze EATP dne 22. listopadu 1977, b) systému pravidelných schůzek výrobců polypropylenu, c) cenových iniciativ, d) opatření k provádění cenových iniciativ a e) stanovení tonážních cílů a kvót, s přihlédnutím k: a) napadnutému rozhodnutí, b) argumentům účastníků před jejich c) konečným posouzením; potom bude třeba zkoumat použití čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS na uvedené skutkové okolnosti.

1. Zjištění skutkových okolností

A – Styky mezi výrobcí a schůze EATP ze dne 22. listopadu 1977

a) Napadené rozhodnutí

60 Komise v rozhodnutí (bod 17 odst. 4; bod 78 odst. 3 a bod 104 odst. 2) tvrdí, že žalobkyně prohlásila, stejně jako společnosti Hoechst, ICI, Linz, Saga a Solvay, že podpoří oznámení Monte v článku, který byl otištěn dne 18. listopadu 1977 v obchodním tisku (*European Chemical News*, dále jen „ECN“), o úmyslu společnosti Monte zvýšit od 1. prosince cenu druhu rafie na 1,30 DM/kg. Další

prohlášení učiněná v tomto ohledu po schůzi EATP, která se konala dne 22. listopadu 1977, ukazují, že cenu 1,30 DM/kg, kterou stanovila společnost Monte, přijali ostatní výrobci jako „cíl“ pro celé odvětví.

61 Podle rozhodnutí (bod 16 odst. 1 a 2) k tomuto prohlášení podpory došlo v kontextu diskusí zahájených mezi výrobci za účelem vyhnouti se podstatnému poklesu úrovní cen polypropylenu a s tím spojeným ztrátám; v těchto diskusích přišli hlavní výrobci, společnosti Monte, Hoechst, ICI a Shell, s iniciativou uzavřít „dohodu o minimálních cenách“, která měla vstoupit v platnost dne 1. srpna 1988 a jejíž podmínky byly sděleny ostatním výrobcům včetně společnosti Hercules, jejíž obchodní ředitel uvedl, že uvedené minimální ceny pro hlavní druhy polypropylenu vycházejí z tržní ceny rafie ve výši 1,25 DM/kg.

62 Rozhodnutí (bod 16 odst. 5 a 6) dále uvádí, že společnosti ICI a Shell připustily, že se stýkaly s ostatními výrobci ohledně prostředků k zabránění poklesu cen. Komise však potvrzuje, že s výjimkou „velké čtyřky“ (společnosti Hoechst, ICI, Monte a Shell) a společností Hercules a Solvay nebyla s to zjistit totožnost výrobců, kteří se tehdy zúčastnili diskusí, ani získat podrobné informace o fungování „dohody o minimálních cenách“.

63 Rozhodnutí (bod 17 odst. 1) uvádí ještě jednou, že systém pravidelných schůzek výrobců polypropylenu začal fungovat krátce poté, co společnost Monte oznámila úmysl zvýšit své ceny. Dodává však, že podle přiznání společnosti ICI výrobci již předtím mezi sebou udržovali styk, pravděpodobně telefonicky a v případě potřeby.

b) Argumenty účastníků

64 Žalobkyně tvrdí, že neexistuje žádný důkaz prokazující, že se pravidelně stýkala se svými konkurenty, kromě styků, k nimž docházelo na schůzkách. Zpráva, kterou pravděpodobně počátkem roku 1977 obdržel obchodní ředitel společnosti Hercules během telefonického hovoru (příloha 2 hl. ozn. nám.), na niž je založeno tvrzení Komise, že „velcí výrobci“ mezi sebou uzavřeli dohodu, a kterou žalobkyně dobrovolně sdělila Komisi, prokazuje nanejvýš to – což společnost Hercules nikdy nepopřela – že občas obdržela po telefonu ústní informaci o obsahu schůzek, k nimž mezi nimi došlo. Avšak ani tato zpráva, ani žádný jiný dokument neprokazuje, že společnost Hercules měla v těchto stycích iniciativu, kterou nikdy nevyvinula.

65 Dále společnost Hercules prohlašuje, že se Komise domnívá, že na základě dokumentů, jež se netýkají společnosti Hercules, může učinit závěr, že někteří výrobci se dohodli na stanovení cen v prosinci 1977, a že Komise jedině na základě zprávy o prohlášeních vedoucích pracovníků společnosti Hercules na schůzích EATP z května a listopadu 1977 (přílohy 5 a 6 hl. ozn. nám.) tvrdí, že společnost Hercules byla účastníkem této dohody. Společnost Hercules však poznamenává, že prohlášení z května předcházela prvnímú důkazu uzavření nějakých ujednání mezi čtyřmi hlavními výrobci, a že jejich obsah nemohl být nijak namítán. Prohlášení z listopadu, která podpořila myšlenku zvýšení cen polypropylenu v důsledku zvýšení výrobních nákladů, neobsahují žádný důkaz existence protiprávní tajné úmluvy. Navíc je nepravděpodobné, že by taková tajná dohoda vznikla na schůzi EATP za přítomnosti zákazníků. Prohlášení z listopadu mohla být rovněž pouze běžnou veřejnou reakcí výrobce na veřejné akce jeho konkurentů, jakou bylo například oznámení společnosti Monte v ECN o zvýšení

jejích cen (příloha 3 hl. ozn. nám.). Z téhož důvodu, jestliže společnost Hercules na schůzi EATP z května 1978 (příloha 7 hl. ozn. nám.) prohlásila, že ceny ještě nedosáhly uspokojivé úrovně, takové prohlášení nemůže prokázat účast žalobkyně na cenových dohodách, tím spíše, že Komise uvádí, že tyto dohody byly uzavřeny během schůzek výrobců, na nichž nebyla prokázána účast společnosti Hercules. Všechny dostupné důkazy tedy nasvědčují, že v roce 1977 a pak až do určitého data roku 1979 byla společnost Hercules pouze občasným pasivním příjemcem informací o diskusích, jež se mohly konat mezi ostatními výrobci.

66 Žalobkyně dále tvrdí, že Komise za uvedené období nedisponuje odpovídajícími cenovými pokyny vydanými společností Hercules, takže postavení společnosti Hercules je stejné jako postavení společnosti BP, která rovněž měla styky s ostatními výrobci, a společnosti Amoco, která, kromě těchto styků, rovněž vystoupila na schůzi EATP v květnu 1978. Poukázala dále na to, že Komise připustila, že nemůže prokázat s jistotou, že společnost Hercules se stala v této době účastníkem ústřední dohody.

67 Argumentace Komise je založena jednak na tom, že společnost Hercules věděla o uzavření dohody „velké čtyřky“ o minimálních cenách, což dokládá zpráva o telefonickém rozhovoru společnosti Hercules z poloviny roku 1977 (příloha 2 hl. ozn. nám.), popisující bližší podrobnosti této dohody, jednak na prohlášeních, jež přednesla společnost Hercules na třech schůzích EATP, konaných v květnu 1977 (příloha 5 hl. ozn. nám.), v listopadu 1977 (příloha 6 hl. ozn. nám.) a v květnu 1978 (příloha 7 hl. ozn. nám.). Na první schůzi prohlásila toto:

„Současná úroveň cen není příliš uspokojivá, společnost Hercules se však domnívá, že je na tradičních vůdcích průmyslu, aby vnesli do současného chaosu nějaký řád.“

Na druhé schůzi zástupce společnosti Hercules prohlásil:

„Vzhledem k tomu, že první alternativa není pravděpodobná, potěšilo mne, že jsem se v pátek dověděl od paní T. z *European Chemical News*, že jí společnost Montedison sdělila, že podnikla první krok v oznámení nových evropských cen pro jednotlivé druhy polypropylenu“;

čímž společnost Hercules vyjádřila svou podporu iniciativě společnosti Monte, zveřejněné odborným tiskem (příloha 3 hl. ozn. nám., odkazující na předchozí článek). Je pravděpodobné, že společnost Hercules věděla, že tato iniciativa vyplynula z nedovolené dohody (příloha 6 hl. ozn. nám.). Na třetí schůzi prohlásila:

„Ačkoli ceny polypropylenu od čtvrtého čtvrtletí minulého roku významně vzrostly, ještě nejsou na uspokojivé úrovni. Možná nebylo realistické domnívat se, že zvýšení na 1,30 DM/kg lze dosáhnout v jednom kroku, avšak potřeba dosáhnout této minimální úrovně se nezmenšila a nezmenšit se.“

68 Pokud jde o telefonický styk s ostatními výrobci, Komise tvrdí, že to byla sama společnost Hercules, která ve své odpovědi na oznámení námitek prohlásila, že pan B. občas dostával telefonické zprávy, kterými byl informován o obsahu schůzek, jichž se neúčastnil.

69 Komise uvádí, že nezjistila žádné doklady o účasti společnosti Hercules na schůzkách výrobců, kromě její účasti na schůzích EATP, k nimž došlo před rokem 1979. V tomto ohledu se zájmem zmiňuje prohlášení společnosti Hercules uvedené v její replice, že obdržela zprávu o výsledcích schůzí, které se konaly „během prvního období, kdy se pan. B. těchto schůzí vůbec neúčastnil a později jen občas“. Tím tedy jasně odkazuje na rok 1978 a naznačuje, že podpora pro zvýšení cen vyjádřená na schůzích EATP byla založena alespoň na znalosti skryté základní dohody a na úmyslu přidružit se k ní.

70 Pokud jde o údajnou diskriminaci společnosti Hercules ve srovnání se společnostmi Amoco a BP, Komise uvádí, že bod 78 rozhodnutí jasně říká, že je to proto, že „souhrn důkazů není nedostatečný k přesvědčivému prokázání jejich účasti na porušování čl. 85 odst. 1“, takže společnosti Amoco a BP nejsou adresáty rozhodnutí.

c) Závěry soudu

71 Soud zjišťuje, že žalobkyně připustila, a to jak ve své odpovědi na žádost o informace (příloha 1 zvláštního oznámení námitek), tak i ve své žalobě, že občas obdržela od jiných výrobců telefonické zprávy o diskusích nebo schůzkách, které se mezi nimi konaly, i když ona sama v těchto stycích nevyvíjela iniciativu. Je třeba uvést, že existenci těchto styků časově nevymezila.

72 Vzhledem k existenci těchto styků v letech 1977 a 1978 a k prohlášením žalobkyně na schůzi EATP dne 27. května 1977 je namístež prozkoumat otázku, zda prohlášení, která učinila žalobkyně na schůzi EATP dne 22. listopadu 1977, představovalo vyjádření shody vůle s jinými výrobci v otázce cenového cíle 1,30 DM/kg ke dni 1. prosince 1977, jehož existenci potvrdila žalobkyně svými prohlášeními na schůzi EATP ze dne 26. května 1978.

73 Soud má za to, že je tomu tak. Je však třeba uvést, že po schůzi EATP dne 27. května 1977 (příloha 5 hl. ozn. nám.) žalobkyně navrhla, aby tradiční „vůdci“ trhu (tj. „velká čtyřka“) zavedli do chaosu na trhu pořádek; v polovině roku 1977 (příloha 2 hl. ozn. nám.) se po telefonu dozvěděla, že „velká čtyřka“ uzavřela dohodu o minimálních cenách (tj. 1,25 DM/kg); na schůzi EATP dne 22. listopadu 1977 (příloha 6 hl. ozn. nám.) veřejně vyjádřila potěšení nad zprávou otištěnou v ECN, že společnost Monte učinila první krok oznámením nových evropských cen propylenu (tj. 1,30 DM/kg), přičemž věděla o uzavření dohody o minimálních cenách a že se jí společnost Monte účastní; na schůzi EATP dne 26. května 1978 (příloha 7 hl. ozn. nám.) uvedla, že ceny byly zvýšeny – ale nedostatečně – a že nebylo realistické domnívat se, že zvýšení ceny na 1,30 DM/kg lze realizovat během jedné etapy.

74 Soud má dále za to, že věc společnosti Amoco se liší od věci žalobkyně v tom, že neexistuje důkaz o tom, že uvedený podnik měl styky s jinými výrobci polypropylenu před schůzí EATP dne 26. května 1978, a také se neúčastnil schůzí EATP ze dne 27. května 1977 a dne 22. listopadu 1977, přičemž na této druhé schůzi byla projevována shoda vůle jednotlivých výrobců polypropylenu. Pokud jde o společnost BP, je třeba dodat, že se nezúčastnila ani jedné z těchto schůzí.

75 Z výše uvedeného vyplývá, že Komise prokázala právně dostačujícím způsobem jednak to, že žalobkyně byla o výsledku diskusí o cenách informována a že byla ve

styku s jinými výrobci – podle potřeby, zejména v letech 1977 a 1978, jednak to, že prohlášení žalobkyně, která jsou uvedena ve zprávě o schůzi EATP dne 22. listopadu 1977, představují vyjádření shody vůle mezi žalobkyní a jinými výrobci ve vztahu ke stanovení cenového cíle 1,30 DM/kg.

B – Systém pravidelných schůzek

a) Napadené rozhodnutí

76 Podle rozhodnutí (bod 18 odst. 1) se během roku 1978 konalo nejméně šest schůzek ředitelů pověřených obecným řízením odvětví polypropylenu určitých výrobců („šéfové“). Tento systém byl brzy doplněn schůzemi na nižší úrovni, jejichž účastníky byli vedoucí pracovníci více specializovaní na marketing („odborníci“) (viz odpověď společnosti ICI na žádost o informace podle článku 11 nařízení č. 17, příloha 8 hl. ozn. nám.). Rozhodnutí uvádí, že žalobkyně prohlásila, že se do poloviny roku 1982 účastnila těchto schůzek pouze nepravidelně, avšak počínaje květnem téhož roku častěji než dřív (bod 18 odst. 3).

77 Podle rozhodnutí (bod 78 odst. 10) společnost Hercules, jediný americký výrobce zastoupený na těchto schůzkách, tvrdí, že se jich účastnila jen jako „pozorovatel“ a nepravidelně. Připouští, že se těchto schůzek účastnila od května roku 1979 a že byla informována, o čem se jednalo na schůzkách, jichž se její zástupce neúčastnil. Zástupce společnosti Hercules, přestože hrozil svou neúčastí kvůli tomu, že jej němečtí výrobci „neakceptovali“, se od poloviny roku 1982 zúčastnil patnácti ze třiceti známých plenárních schůzí, včetně několika schůzek šéfů. Záznamy společnosti ICI ukazují, že se přitom aktivně účastnil diskusí, a to až po předložení návrhu na „account leadership“. Zúčastňoval se také místních schůzek, přinejmenším schůzek týkajících se Beneluxu. Zatímco zástupce společnosti Hercules dostával podrobné informace o měsíčním odbytu jiných výrobců, zdá se, že sám údaje za svou společnost ostatním nesdělával.

78 V rozhodnutí se prohlašuje (bod 78 odst. 11), že společnost Hercules se pokusila prezentovat účast svého zástupce jako neoficiální iniciativu zaměstnance na nižší úrovni. Její vlastní dokumenty však ukazují, že měl v této společnosti vedoucí postavení ředitele marketingu propylenu a že již v roce 1977, kdy byla uzavřena dohoda o minimálních cenách, a v roce 1981 byli dokonce i jeho nadřízení ve styku s jinými výrobci v rámci jednání o cenách. Je proto nepředstavitelné, že by neznali pravý účel jeho obchodních cest, které povolovali od května roku 1979.

79 Rozhodnutí (bod 85 odst. 3) činí závěr, že společnost Hercules se nemůže vyhnout své odpovědnosti za protiprávní jednání tvrzením, že účast jejího zástupce byla „neoficiální“ nebo že jí informace od jiných výrobců nesdělil.

80 Rozhodnutí (bod 21) vypovídá, že cílem pravidelných schůzek výrobců polypropylenu bylo zejména určování cílů v oblasti cen a objemu odbytu, jakož i kontrola jejich dodržování ze strany výrobců.

b) Argumenty účastníků

81 Společnost Hercules tvrdí, že Komise nemůže vyvodit protiprávní jednání této společnosti z té skutečnosti, že jeden z jejích zaměstnanců, pan B., se zúčastnil

několika schůzek výrobců polypropylenu, protože tato jeho účast byla sporadická, pasivní, neznámá jeho nadřízeným a neoficiální, a proto, že hodnost postavení zaměstnance nepostačovalo k tomu, aby mohl zavazovat podnik

82 Společnost Hercules především tvrdí, že její zaměstnanec se zúčastnil pěti z dvaceti čtyř schůzek uvedených v tabulce 3 rozhodnutí v době do května roku 1982, šesti ze sedmi schůzek „šéfů“ a devíti ze dvanácti schůzí „odborníků“ od května 1982 do konce srpna 1983, a že se nezúčastnil žádné ze tří schůzek konaných po dni 23. srpna 1983. Dodává, že jeho sporadickou účast na výše uvedených schůzích potvrzují odpovědi společnosti ICI (příloha 8 hl. ozn. nám.) a společnosti Monte na žádost o informace (příloha 3 oznámení námitek určeného společnosti Monte).

83 Žalobkyně za druhé uvádí, že tato sporadická účast na schůzích byla zcela pasivní, jak to uvedla společnost ICI v odpovědi na žádost o informace a jak to ostatně potvrzuje rozhodnutí (bod 78 odst. 10), podle kterého zaměstnanec společnosti Hercules „zřejmě nesdělil ostatním údaje za svou vlastní společnost“. To je podle žalobkyně velmi důležité, protože sdělení těchto údajů bylo nezbytné pro fungování této kartelové dohody vzhledem k tomu, že výměna informací o realizovaném odbytu byla pro výrobce prostředkem ke sledování provádění uzavřených dohod.

84 Žalobkyně za třetí tvrdí, že účast jejího zaměstnance na schůzkách nebyla schvalována jeho nadřízenými, kteří o ní nevěděli, a že byla v rozporu s politikou společnosti. V tomto ohledu vysvětluje, že ačkoli začátkem doby, na niž se vztahuje rozhodnutí, někteří z řídicích pracovníků byli kontaktováni jinými výrobci a informováni o existenci schůzek výrobců a dohodách o cenách, neznamená to, že vedoucí pracovníci věděli, že jeden z jejich podřízených zaměstnanců se těchto schůzek účastnil. Když se dozvěděli, že tento zaměstnanec dostává podobné informace, jaké dostávají oni sami, a byl zván k účasti na schůzích, upozornili ho na to, že účast na takových schůzích je v rozporu s politikou společnosti. Podle žalobkyně bylo důvodné domnívat se, že tyto pokyny byly dodrženy. Vzhledem k tomu, že plnění povinností dotyčného zaměstnance zahrnovalo vykonávání častých cest do mnohých evropských měst a tyto cesty nevyžadovaly ani předchozí schválení jeho nadřízenými, ani žádné vysvětlení z jeho strany, neexistovalo nic (ani jeho cestovní šeky, jejichž účelem bylo pouze hrazení cestovních nákladů), co by umožňovalo jeho nadřízeným, kteří navíc neznali místo a datum uvedených schůzek, zjistit, že se jich zúčastnil, i když jen sporadicky. Na rozdíl od tvrzení Komise v její žalobní odpovědi není tento závěr v rozporu se zprávou poradce společnosti Hercules (příloha 6 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules), která říká prostě, že role jejího zaměstnance „možná byla známa jeho nadřízeným“ a nikoli, že jim byla známa. Tento názor je naopak potvrzen skutečností, že dne 29. července 1981 nadřízený dotyčného zaměstnance informoval o obsahu schůze, která se konala těsně předtím (příloha 18 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules), což ukazuje, že o účasti svého podřízeného nevěděl. Podle žalobkyně motivem tajné účasti jejího zaměstnance bylo získat informace kvůli dobrému hodnocení ze strany jeho nadřízených.

85 Žalobkyně tedy uznává, že otázka, zda podnik může být shledán odpovědným za porušení pravidel hospodářské soutěže Společenství, jestliže přijal přiměřená opatření k zabránění takovému protiprávnímu jednání, a přes jeho úsilí se jeden nedisciplinovaný zaměstnanec dopustil jednání, které je v rozporu s příkazy jeho nadřízených, ještě nebyla rozhodnuta.

- 86 Žalobkyně za čtvrté poznamenává, že její zaměstnanec se dotyčných schůzí neúčastnil plnohodnotně, nýbrž jako pozorovatel, a že ostatní účastníci to věděli, protože je se svým neoficiálním postavením obeznámil, jak to dokládá zpráva o schůzce z března roku 1983 (příloha 11 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules), v níž je uvedeno, že „B., obchodní ředitel, se účastní neoficiálně“. Tato neoficiální účast vzbuzovala podráždění německých a nizozemských výrobců, jak to uvádí zpráva o schůzce ze dne 2. prosince 1982 (příloha 33 hl. ozn. nám.) a zpráva o telefonickém rozhovoru mezi tímto zaměstnancem a vyšším úředníkem společnosti ICI ze dne 3. prosince 1982 (příloha 88 hl. ozn. nám.).
- 87 Žalobkyně konečně tvrdí, že úroveň odpovědnosti jejího zaměstnance ve společnosti mu nedovolovala podepsat dohody o cenových cílech a snížení výroby nebo odbytu. Podle ní tento zaměstnanec navzdory své funkci nepatřil mezi vedoucí pracovníky společnosti, neměl řídicí odpovědnost a nebyly mu svěřeny pravomoci nezbytné k zavazování společnosti. Zejména neměl žádné oprávnění ve věci kontroly výroby nebo obecné politiky odbytu a jeho rozhodnutí o cenových pokynech pro místní obchodní ředitele byly předkládány jeho nadřízeným ke schválení.
- 88 Komise tvrdí, že nebrala četnost účasti na schůzkách za relevantní faktor, jakmile nabyla přesvědčení, že podnik se stal účastníkem společného plánu regulace cen a dodávek (viz bod 83 odst. 1 rozhodnutí). Nicméně uvádí, že společnost Hercules ve své odpovědi na oznámení námitek uznává, že její zaměstnanec se v době od února 1982 do března 1983 schůzek účastnil „velmi často“. Kromě toho zpráva o schůzce ze dne 1. června 1983 (příloha 40 hl. ozn. nám.) zařadila společnost Hercules mezi ty účastníky, kteří se schůzek běžně účastní.
- 89 Komise nesouhlasí s tvrzením, že účast žalobkyně na schůzkách měla pasivní povahu, a to na základě dvou velmi krátkých poznámek, z nichž první zní: „B. – Account leadership“ (příloha 10 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules) a druhá „B. původce koncepce ‚account leadership‘ (nefunguje)“ (příloha 11 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules), ze kterých vyvozuje, že dotyčný zaměstnanec žalobkyně byl u vzniku systému „account leadership“. Poukazuje také na zprávu o jedné schůzce z března 1982 (příloha 43 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules), ze které podle Komise vyplývá, že pan B. požádal o změnu kvóty, jež byla společnosti přidělena. Dodává, že ta skutečnost, že zaměstnanec společnosti Hercules nesdělil na schůzkách údaje o prodeji za svou společnost, je nevýznamná, pokud věděl, že ostatní výrobci mohou tyto údaje vyvodit z údajů systému výměny údajů v rámci Fides.
- 90 Pokud jde o tvrzení, že zaměstnanci společnosti Hercules bylo zakázáno účastnit se schůzek, Komise poznamenává, že alespoň ve dvou případech, v roce 1977 (příloha 2 hl. ozn. nám.) a dne 29. července 1981 (příloha 11 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules), obdržel od svých nadřízených informace o uzavřených dohodách o cenách. Informace obdržené dne 29. července 1981 o schůzce ze dne 28. července nikterak neodporují argumentům Komise, neboť zaměstnanec žalobkyně se této schůzky neúčastnil. Vzhledem k tomu tedy sotva lze věřit, že tento zaměstnanec měl chápat, že společnost uvedené kartelové dohody neschvaluje a že je mu zakázáno účastnit se schůzek. Komise dále uvádí, že nebyla předložena žádná dokumentární stopa takového zákazu. Ostatně není pravděpodobné, že by nadřízení pana B. o jeho účasti na schůzkách nevěděli. Navíc zpráva vypracovaná poradcem společnosti Hercules Incorporated v týdnech, které

následovaly po kontrolách provedených Komisí (příloha 6 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules), výslovně uvádí: „Ukazuje se, že role pana B. jako nezúčastněného pozorovatele mohla být známa několika jeho bezprostředním nadřízeným“. Komise dále uvádí, že i když činnost pana B. nebyla jeho nadřízeným známa a představovala porušení kázně – což se netvrdí – nedovoluje to společnosti Hercules vyhýbat se odpovědnosti.

91 Komise dále soudí, že účast zaměstnance žalobkyně na schůzkách se svou povahou nelišila od účasti jiných výrobců, což dokazuje jeho aktivní účast v diskusích a závazky, které přijal jménem společnosti. V tomto ohledu připomíná Komise roli, kterou hrál při zavedení systému „account leadership“ a při přijetí žalobkyni přidělené kvóty na schůzce konané dne 2. prosince 1982 (příloha 33 tabulka 2 hl. ozn. nám.) a v telefonickém rozhovoru ze dne 3. prosince 1982 (příloha 88 hl. ozn. nám.), jakož i při její úpravě na schůzi konané v březnu roku 1982.

92 Komise konečně uvádí, že je zbytečné pokoušet se prokázat, že dotyčný zaměstnanec žalobkyně neměl ve společnosti rozhodovací pravomoc, a to vzhledem k tomu, že cenové pokyny vydané žalobkyni po schůzkách odrážející cenové cíle dohodnuté na příslušných schůzkách jednoznačně prokazují opak.

c) Závěry Soudu

93 Pokud jde o začátek účasti žalobkyně na schůzkách výrobců, Soud zjišťuje, že zvláštní námítka určené společnosti Hercules konstatují, že „Pan F. B., ..., se zúčastnil řady schůzek „šéfů“ a „odborníků“ od roku 1979...“

94 Podle odpovědi společností ICI, Monte a žalobkyně na žádost o informace (příloha 8 hl. ozn. nám., příloha 3 zvláštního oznámení námitek společnosti Monte a příloha 1 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules) se společnost Hercules nepravdělně účastnila schůzek v letech 1979, 1980 a 1981. Žalobkyně připustila, že se zúčastnila v roce 1979 jedné či dvou schůzek, v roce 1980 jedné schůzky a v roce 1981 dvou schůzek. Je však třeba uvést, že ze zprávy o vyslechnutí zaměstnance společnosti Hercules pana B. úředníky Komise (příloha 7 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules, část B) vyplývá, že pan B. uvedl, že se v roce 1979 možná zúčastnil dvou dalších schůzek, v roce 1980 dvou dalších schůzek a v roce 1981 jedné další schůzky. Kromě toho z odpovědi žalobkyně na oznámení námitek vyplývá, že počínaje únorem roku 1982 se zúčastnila řady schůzek, což umožňuje usoudit, že se zúčastnila schůzek konaných v únoru, březnu a dubnu 1982 (tj. celkem pěti schůzek). Její účast na schůzkách, které se konaly v těchto letech tedy nebyla tak nepravdělná, jak tvrdí, protože podle jejích vlastních slov je možné, že do května 1982 se zúčastnila patnácti schůzek z dvaceti devíti (tzn. dvaceti čtyř schůzek uvedených v tabulce 3 rozhodnutí za projednávané období, k čemuž je třeba připočíst schůzky konané v tomto období, které jsou uvedeny ve zprávě o vyslechnutí pana B., ale nikoli v tabulce 3 rozhodnutí), a ne pěti schůzek z dvaceti čtyř.

95 Relativní nepravdělnost účasti žalobkyně na schůzkách, které se konaly v uvedeném období, není jediným faktorem, jenž má být brán v úvahu při zkoumání její účasti na systému pravidelných schůzek výrobců polypropylenu, je třeba přihlížet rovněž k jejím možným stykům s jinými výrobci. V tomto ohledu je třeba upozornit na následující prohlášení žalobkyně, uvedené v její odpovědi na žádost o informace (příloha 1 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules):

„Pan B. byl mnohokrát informován o plánovaných schůzkách a o svém pozvání na ně. Nezdá se však, že by pan B. byl v takových rozhovorech informován o návrhu na přijetí jakéhokoli opatření na těchto schůzkách. Pan B. nepřijal žádný závazek týkající se cen, objemů nebo souvisejících záležitostí, a nezmocnil žádnou osobu k zastupování společnosti Hercules nebo k jednání jejím jménem na těchto schůzkách. V řadě případů, ne však vždy, byl pan B. po schůzkách informován, o čem se na ní jednalo. V takových případech pan B. nepřijal žádné závazky nebo nevyjádřil výslovný úmysl dodržet nebo podporovat jakékoli změny cen, které mohly být na dané schůzce dohodnuty. Při některých příležitostech mohl učinit obecná prohlášení vyjadřující přání společnosti Hercules po vyšších cenách polypropylenu.“

96 Vzhledem k těmto stykům, jimiž si pan B. mohl doplňovat četné informace o obchodní politice, jíž hodlali konkurenti žalobkyně provádět, které získal na schůzkách, je třeba konstatovat, že relativní nepravidelnost účasti dotyčného zaměstnance žalobkyně na schůzkách do května 1982 nepopírá jeho účast na systému pravidelných schůzek výrobců propylenu během tohoto období.

97 Soud zjišťuje, že žalobkyně byla pravidelným účastníkem schůzek od května 1982 do konce srpna 1983, jak to dokládá její odpověď na žádost o informace, její odpověď na oznámení námitek, jakož i zprávy o schůzkách ze dne 3. května a 1. června 1983 (přílohy 38 a 40 hl. ozn. nám.), z nichž první zmiňuje „téměř plnou účast, přičemž mezi obvyklými účastníky chyběla jen společnost Hercules“ a druhá uvádí „obvyklé účastníky – kromě společností Solvay a Hercules“. V tomto ohledu je třeba poukázat na to, že několik zpráv o schůzkách, například zpráva o schůzi šéfů ze dne 21. září 1982 (příloha 30 hl. ozn. nám.), uvádí, že žalobkyně byla přítomna, přičemž žalobkyně tyto schůzky ve své odpovědi na žádost o informace neuvedla, tudíž je tuto odpověď třeba považovat za neúplnou.

98 Komise právem tvrdila, na základě odpovědi společnosti ICI na žádost o informace, potvrzené četnými zprávami o schůzkách, že cílem schůzek bylo zejména jednak určit ceny, jednak určit objemy odbytu. Tato odpověď společnosti ICI obsahuje tyto pasáže:

„ ‚Cílové ceny‘ základního druhu každé hlavní kategorie polypropylenu navrhnuté čas od času výrobci od 1. ledna 1979 jsou uvedeny v tabulce...“;

a

„Na schůzích byla diskutována řada návrhů na objemy pro jednotlivé výrobce.“

99 Kromě toho, odpověď společnosti ICI na žádost o informace, při vysvětlování organizace schůzek „šéfů“ a schůzek „odborníků“ v oblasti marketingu konaných od konce roku 1978 nebo začátku roku 1979, odhalila, že diskuse o určení cenových a objemových cílů byly postupně stále konkrétnější a přesnější, zatímco v roce 1978 se „šéfové“ omezili na vypracování vlastní koncepce cenových cílů.

100 Kromě předchozích pasáží je v odpovědi společnosti ICI na žádost o informace toto prohlášení: „Měsíčně se konaly pouze schůzky ‚šéfů‘ a ‚odborníků‘“. Komise mohla z této odpovědi, jakož i z totožnosti povahy a předmětu uvedených schůzek, právem vyvodit, že se konaly v rámci systému pravidelných schůzek.

101 Dále je třeba uvést, že údajně pasivní účast zaměstnance žalobkyně na schůzkách vyvracejí různé důkazy. Předně jde o dvě rukopisné poznámky ocitované Komisí, z nichž druhá je datována březnem 1983 (přílohy 10 a 11 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules) a zní: „B.: Account leadership“ a „B.: autor koncepce account leadership (nefunguje)“, ze které lze vyvodit, že dotyčný zaměstnanec žalobkyně navrhl systém „account leadership“. Dále jde o zprávu o schůzce ze dne 2. prosince 1982 (příloha 33 hl. ozn. nám.) a o zprávu o telefonickém hovoru žalobkyně s jedním zaměstnancem společnosti ICI následujícího dne (příloha 88 hl. ozn. nám.), které společně ukazují, že tento zaměstnanec sdělil společnosti ICI stanovisko společností Amoco, BP a Hercules ke kvótám, které jim byly přiděleny na schůzi dne 2. prosince 1982, i když údaje o odbytu společnosti Hercules pan B. nesdělil.

102 Prohlášení žalobkyně, podle kterého nadřízení pana B. o jeho účasti na schůzkách nevěděli a informovali jej, že jeho účast byla v rozporu s politikou společnosti, postrádá hodnověrnost vzhledem k následujícím skutečnostem. Žalobkyně nepředložila žádný dokumentární doklad o zákazu účasti na schůzkách. Nadřízení tohoto zaměstnance byli ve styku s jinými účastníky schůzek, jak to ukazuje ta skutečnost, že v červnu 1977 a 29. července 1981 tyto osoby sdělily panu B. jednak obsah telefonického rozhovoru (příloha 2 hl. ozn. nám.), a jednak výsledek jedné schůzky, které se nezúčastnil (příloha 18 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules). Zpráva společnosti Hercules Incorporated uvádí, že role pana B. mohla být známa několika jeho bezprostředním vedoucím (příloha 6 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules). Konečně ta skutečnost, že žalobkyně před soudem uvedla, že rozhodnutí pana B. týkající se cenových pokynů, které měly být dány místním obchodním ředitelům, podléhaly schválení jeho nadřízených, ukazuje, že musel svá rozhodnutí zdůvodnit svým nadřízeným a vysvětlit jim údaje, z nichž vycházel, i jejich původ.

103 Dále, povaha účasti zaměstnance žalobkyně na schůzkách, kterou společnost ICI ve výše uvedené zprávě z března roku 1983 kvalifikovala jako „neoficiální“, se nelišila od povahy účasti jiných účastníků, což dokládá jeho aktivní účast v diskusích a ta skutečnost, že cenové pokyny, které vydala žalobkyně po schůzkách, do značné míry odpovídaly cenovým cílům stanoveným na těchto schůzkách svou výší a datem vstupu v platnost. Skutečnost, že společnost ICI označila účast pana B. na schůzkách jako „neoficiální“, nemůže tato zjištění oslabit, protože neprokazuje, že jiní výrobci věděli, že se zaměstnanec žalobkyně účastnil schůzek bez vědomí svých nadřízených, nebo dokonce proti jejich vůli, nebo že neměl pravomoci vyžadované k tomuto účelu. Toto označení dokazuje pouze to, že si nepřál, aby jeho účast na těchto schůzkách byla známa mimo ně.

104 Pokud jde o úroveň odpovědnosti tohoto zaměstnance ve společnosti Hercules, je třeba konstatovat, že shoda četných cenových pokynů vydaných žalobkyní s výsledky schůzek ukazuje, že buď pan B. měl pravomoc bezprostředně přizpůsobit cenovou politiku žalobkyně výsledkům schůzek, jichž se zúčastnil, což ukazuje, že měl potřebnou pravomoc k zavázání společnosti, nebo, pokud ji neměl, pak k tomu dostal pokyn.

105 Z toho vyplývá, že Komise prokázala právně dostačujícím způsobem, že žalobkyně se účastnila systému pravidelných schůzek výrobců polypropylenu přinejmenším od začátku roku 1979 do konce měsíce srpna 1983, což právem vyvodila z účasti

žalobkyně na schůzkách a z jejich styků týkajících se těchto schůzek; za druhé, že cílem těchto schůzek bylo zejména určování cenových a objemových cílů odbytu; za třetí, že účast žalobkyně na těchto schůzkách měla význam, který jí byl připsán v rozhodnutí.

C – Cenové iniciativy

a) Napadené rozhodnutí

106 Podle rozhodnutí (body 28 a 51) byl systém určování cenových cílů zaveden pomocí cenových iniciativ, z nichž lze identifikovat šest; z toho první probíhala v červenci až prosinci 1979, druhá v lednu až květnu 1981, třetí v srpnu až prosinci 1981, čtvrtá v červnu a červenci 1982, pátá v září až listopadu 1982 a šestá v červenci až listopadu 1983.

107 Pokud jde o první cenovou iniciativu, Komise (bod 29 rozhodnutí) poznamenala, že nemá žádný podrobný údaj o schůzkách konaných nebo o iniciativách stanovených během první části roku 1979. Zpráva o schůzce konané ve dnech 26. a 27. září 1979 však ukazuje, že byla plánována iniciativa na základě ceny za druh rafie od 1. července ve výši 1,90 DM/kg od 1. září 2,05 DM/kg .

108 Kvůli obtížím se zvýšením cen však výrobci na schůzce konané 26. a 27. září 1979 rozhodli posunout určený termín pro dosažení určeného cíle o několik měsíců, na den 1. prosince 1979, přičemž nový plán stanovil podržet stávající cenové úrovně po dobu celého měsíce října, s možností jejich okamžitého zvýšení v listopadu na 1,90 nebo 1,95 DM/kg (bod 31 odst. 1 a 2).

109 Pokud jde o druhou cenovou iniciativu, Komise (v bodě 32 rozhodnutí) sice připouští, že nebyla objevena žádná zpráva o schůzkách konaných v roce 1980, tvrdí však, že výrobci se setkali v tomto roce nejméně sedmkrát (odkaz je uveden v tabulce 3 rozhodnutí). Ačkoli začátkem roku odborný tisk oznámil, že výrobci jsou příznivě nakloněni myšlence výrazného zvýšení cen během roku 1980, bylo zjištěno podstatné snížení tržních cen, které klesly na úroveň 1,20 DM/kg, dokonce i níže, než se počínaje přibližně měsícem zářím stabilizovaly. V cenových pokynech vydaných některými podniky – DSM, Hoechst, Linz, Monte, Saga a ICI – bylo uvedeno, že za účelem obnovení úrovně cen byly stanoveny cíle na měsíce prosinec 1980 – leden 1981 na základě těchto cen: rafie 1,50 DM/kg, homopolymer 1,70 DM/kg a kopolymer 1,95 až 2,00 DM/kg. Interní dokument společnosti Solvay obsahoval tabulku srovnávající „realizované ceny“ za říjen a listopad 1980 s „tabulkovými cenami“ na leden 1981, které představovaly 1,50/1,70/2,00 DM/kg. Zpočátku bylo stanoveno uplatňovat tyto úrovně od 1. prosince 1980 (schůzka se konala v Curychu ve dnech 13. až 15. října), tato iniciativa však byla odložena na 1. ledna 1981.

110 Rozhodnutí (bod 33 odst. 3) uvádí, že není známo, zda se společnost Hercules zúčastnila schůzek v lednu roku 1981, na kterých bylo přijato stanovisko, že je nezbytné provést zvýšení cen stanovené v prosinci roku 1980 na den 1. února 1981, na základě ceny rafie 1,75 DM/kg, a to ve dvou etapách: cíl ke dni 1. února zůstává na stanovené výši 1,75 DM/kg a cíl 2,00 DM/kg bude zaveden od 1. března „bez výjimky“. Byla vypracována tabulka cenových cílů šesti hlavních druhů, a to v šesti národních měnách, která měla vstoupit v platnost dne 1. února a dne 1. března 1981.

Rozhodnutí však uvádí, že společnost Hercules se zúčastnila předešlé schůzky dne 16. prosince 1980.

111 Podle rozhodnutí (bod 34) se ukázalo, že návrh na zvýšení cen na 2,00 DM/kg dnem 1. března nebyl úspěšný. Výrobci svá očekávání změnili a v březnu se zaměřili na dosažení úrovně 1,75 DM/kg. Dne 25. března 1981 se v Amsterdamu konala schůzka „odborníků“, o které sice neexistuje žádná zpráva, avšak bezprostředně po ní přinejmenším společnosti BASF, DSM, Hoechst, ICI, Monte a Shell vydaly pokyny zvýšit dnem 1. května cenové cíle (nebo „tabulkové“ cíle) u rafie na 2,15 DM/kg, přičemž společnost Hoechst je vydala s asi čtyřtýdenním zpožděním oproti jiným výrobcům. Někteří výrobci ponechali svým obchodním pobočkám určitý manévrovací prostor k uplatnění „minimálních“ nebo „absolutně minimálních“ cen, poněkud nižších, než byly dohodnuté cíle. V prvních měsících roku 1981 se ceny značně zvýšily, poté však poněkud poklesly, ačkoli výrobci mocně prosazovali zvýšení z 1. května. Před koncem první poloviny roku výrobci očekávali buď stabilizaci cen, nebo dokonce jejich určité snížení vzhledem k letnímu poklesu poptávky.

112 Pokud jde o třetí cenovou iniciativu, rozhodnutí (bod 35) uvádí, že poté, co se zvyšování cen během prvního čtvrtletí roku 1981 zpomalilo, společnosti Shell a ICI v červnu naplánovaly novou cenovou iniciativu na dobu září nebo října 1981. Společnosti Shell, ICI a Monte se dne 15. června 1981 setkaly k prodiskutování metod zvýšení tržních cen. Společnosti ICI a Shell daly po několika dnech od této schůzky svým obchodním pobočkám pokyny, aby připravily trh na podstatné zvýšení cen připravované na září, odpovídající nové ceně rafie ve výši 2,30 DM/kg. Společnost Solvay dne 17. července 1981 rovněž připomněla své obchodní pobočce v Beneluxu nezbytnost avizovat jejím klientům ke dni 1. září podstatné zvýšení, jehož výše má být stanovena v posledním týdnu července, kdy se měla konat schůzka odborníků plánovaná na 28. července 1981. Na uvedené schůzi byl pravděpodobně revidován první návrh na požadování zářijové referenční ceny ve výši 2,30 DM/kg a cena rafie na srpen byla stanovena v předchozí výši 2,00 DM/kg. V září měla činit 2,20 DM/kg. V rukopisném sdělení nalezeném u společnosti Hercules, s datem 29. července 1981 (tj. den po schůzce, již se společnost Hercules nepochybně neúčastnila), byly tyto ceny uvedeny jako „oficiální“ ceny na srpen a září a šifrovaně byl uveden zdroj informace. Další schůzky se konaly dne 4. srpna 1981 v Ženevě a dne 21. srpna 1981 ve Vídni. Po těchto schůzkách rozeslali výrobci nové pokyny, v nichž byl ke dni 1. října stanoven nový cíl 2,30 DM/kg. Společnosti BASF, DSM, Hoechst, ICI, Montepolimeri a Shell vydaly téměř totožné pokyny k uplatňování těchto cen v září a v říjnu.

113 Podle rozhodnutí (bod 36) nový plán stanovil na září a říjen roku 1981 zvýšení cen na „základní cenu“ rafie ve výši 2,20-2,30 DM/kg. Dokument společnosti Shell uvádí, že původně se diskutovalo o návrhu další etapy zvýšení ceny na 2,50 DM/kg od 1. listopadu, potom však bylo od tohoto návrhu upuštěno. Zprávy jednotlivých výrobců uvádí, že v září se ceny zvýšily a v říjnu se v uvedené iniciativě pokračovalo, přičemž realizované tržní ceny za rafii činily přibližně 2,00 až 2,10 DM/kg. Jeden záznam společnosti Hercules ukazuje, že v prosinci 1982 byl cíl 2,30 DM snížen na realističtější výši 2,15 DM/kg, dodává však, že „díky úsilí všech ceny dosáhly výše 2,05 DM/kg, což je nejbližší cílovým cenám, které byly kdy veřejně vyhlášeny (sic)“. Koncem roku 1981 odborný tisk udával, že tržní ceny

propylenu rafie se pohybovaly v rozmezí 1,95–2,10/kg, tj. že byly o zhruba 20 feniků nižší než cíle výrobců. Využití kapacity dosahovalo „zdravých“ 80 %.

114 Ke čtvrté cenové iniciativě z června a července 1982 došlo při vyrovnání poptávky a nabídky. O této iniciativě bylo rozhodnuto na schůzce výrobců dne 13. května 1982, již se společnost Hercules zúčastnila a na níž byla schválena podrobná tabulka cenových cílů jednotlivých druhů polypropylenu v jednotlivých národních měnách ke dni 1. června, z toho u rafie 2,00 DM/kg (body 37, 38 a 39 odst. 1 rozhodnutí).

115 Po schůzi ze dne 13. května společnosti ATO, BASF, Hoechst, Hercules, Hüls, ICI, Linz, Monte a Shell vydaly cenové pokyny, které, s několika nevýznamnými výjimkami, odpovídaly cílovým cenám určeným na uvedené schůzce (bod 39 odst. 2 rozhodnutí). Na schůzi dne 9. června 1982 mohli výrobci oznámit pouze drobná zvýšení.

116 Podle rozhodnutí (bod 40) se žalobkyně podílela také na páté cenové iniciativě ze září až listopadu 1982 schválené na schůzi konané ve dnech 20. a 21. července 1982, jejímž cílem bylo dosáhnout ke dni 1. září ceny 2,00 DM/kg a ke dni 1. října 2,10 DM/kg, protože se zúčastnila většiny, ne-li všech schůzek, které se konaly v době od července do listopadu roku 1982, během které byla uvedená iniciativa plánována a kontrolována (bod 45 rozhodnutí). Na schůzce dne 20. srpna 1982 bylo zvýšení stanovené na den 1. září odloženo na den 1. října a toto rozhodnutí bylo potvrzeno na schůzce dne 2. září 1982 (bod 41 rozhodnutí).

117 Po schůzkách konaných 20. srpna a 2. září 1982 společnosti ATO, DSM, Hercules, Hoechst, Hüls, ICI, LINZ, Monte a Shell vydaly cenové pokyny shodné s cenovými cíli stanovenými na těchto schůzkách (bod 43 rozhodnutí).

118 Podle rozhodnutí (bod 44) byla na schůzce dne 21. září 1982, již se žalobkyně zúčastnila, projednána opatření přijatá k dosažení předtím stanoveného cíle a podniky schválily návrh na zvýšení ceny na listopad a prosinec na 2,10 DM/kg. Toto zvýšení bylo na schůzi ze dne 6. října 1982 potvrzeno.

119 Cenové pokyny k provedení dohodnutého zvýšení vydaly po schůzi ze dne 6. října 1982 BASF, DSM, Hercules, Hoechst, Hüls, ICI, Linz, Monte, Shell a Saga (bod 44 odst. 2 rozhodnutí).

120 Podobně jako společnosti ATO, BASF, DSM, Hoechst, Hüls, ICI, Linz, Monte a Saga, také žalobkyně zaslala Komisi cenové pokyny určené jejím místním obchodním pobočkám, které si vzájemně odpovídaly, nejen pokud jde o částky a lhůty, ale také pokud jde o tabulku cílových cen připojenou ke zprávě společnosti ICI o schůzce „odborníků“ ze dne 2. září 1982 (příloha 29 hl. ozn. nám.) (rozhodnutí, bod 45 odst. 2).

121 Podle rozhodnutí (bod 46 odst. 2) vyústila schůzka v prosinci 1982 k dohodě, podle níž úroveň stanovenou na období listopad – prosinec je třeba realizovat do konce ledna roku 1983.

122 Konečně, podle rozhodnutí (bod 47) se žalobkyně nakonec zúčastnila i šesté cenové iniciativy v měsících červenec – listopad roku 1983. Na schůzce konané dne 3. května 1983 však bylo dohodnuto, že výrobci budou v červnu 1983 usilovat

o uplatnění cílové ceny 2,00 DM/kg. Na schůzce konané dne 20. května 1983 byl však výše uvedený cíl odložen na září, přičemž byl na den 1. července stanoven přechodný cíl (1,85 DM/kg). Na schůzce dne 1. června 1983 pak přítomní výrobci znovu potvrdili své společné rozhodnutí uplatnit zvýšení na 1,85 DM/kg. Při této příležitosti bylo dohodnuto, že společnost Shell vyvine veřejnou iniciativu v ECN.

123 Rozhodnutí (bod 49) uvádí, že po schůzce dne 20. května 1983 společnosti ICI, DSM, BASF, Hoechst, Linz, Shell, Hercules, ATO, Petrofina a Solvay daly svým obchodním pobočkám pokyny k zavedení sazby 1,85 DM/kg u rafie. Dodává, že cenové pokyny získané od společností ATO a Petrofina jsou jen částečné, potvrzují však, že tyto společnosti zvýšily své ceny s určitým zpožděním za ostatními. Rozhodnutí uzavírá, že je tím prokázáno, že s výjimkou společnosti Hüls, ohledně které Komise nenašla žádnou stopu pokynů za srpen 1983, všichni výrobci, kteří se zúčastnili schůzek nebo se angažovali za nový cíl 1,85 DM/kg, vydali pokyny sledující uplatnění nových cen.

124 Rozhodnutí (bod 50) uvádí, že se konaly další schůzky ve dnech 16. června, 6. a 21. července, 10. a 23. srpna a 5., 15. a 29. září 1983, jichž se účastnili všichni obvyklí účastníci včetně společnosti Hercules. Koncem července a začátkem srpna 1983 společnosti Basf, DSM, Hercules, Hoechst, Hüls, ICI, Linz, Solvay, Monte a Saga zaslaly svým jednotlivým vnitrostátním pobočkám pokyny platné od 1. září, odpovídající ceně 2,00 DM/kg rafie, zatímco interní záznam společnosti Shell ze dne 11. srpna týkající se jejich cen pro Spojené království ukazuje, že její pobočka ve Spojeném království „prosazovala“ základní ceny platné od 1. září, které odpovídaly cílům stanoveným ostatními výrobci. Již koncem měsíce však společnost Shell dala této své obchodní pobočce pokyn pozdržet plné uplatnění zvýšení, dokud ostatní výrobci nedosáhnou žádoucí základní ceny. Rozhodnutí dodává, že až na malé výjimky jsou tyto pokyny totožné, pokud jde o druh a měnu.

125 Podle rozhodnutí (bod 50 poslední odstavec) pokyny obdržené od výrobců ukazují, že nakonec bylo rozhodnuto pokračovat v zářijovém cenovém tažení dalšími kroky na základě ceny 2,10 DM/kg rafie ke dni 1. října a dalším zvýšením na 2,25 DM/kg ke dni 1. listopadu. Rozhodnutí (bod 51 odst. 1) dále poukazuje na to, že společnosti BASF, Hoechst, Hüls, ICI, Linz, Monte a Solvay zaslaly svým obchodním pobočkám pokyny, které určují stejné ceny na měsíce říjen a listopad, společnost Hercules stanovila zpočátku poněkud nižší ceny.

126 Podle rozhodnutí (bod 105 odst. 4) trvala protiprávní činnost, bez ohledu na datum poslední schůzky, do listopadu 1983, protože účinky uzavřené dohody se projevovaly přinejmenším do té doby – listopad je posledním měsícem, na který byly dohodnuty cílové ceny a vydány cenové pokyny.

127 Rozhodnutí (bod 76 odst. 2) obsahuje podrobnou odpověď Komise společnosti Hercules, která Komisi vytkla, že měla dle jejího tvrzení neprávem za to, že cenové instrukce jednotlivých výrobců byly současné, ačkoli nebyly. V rozhodnutí (bod 76 odst. 3) však Komise popírá jakoukoli průkaznost šetření, které provedla společnost Hercules, aby prokázala, že mezi jejími vlastními pokyny a cílovými cenami stanovenými na schůzkách neexistovalo žádné schéma vztahů.

128 Rozhodnutí (bod 77 odst. 1) dále uvádí, že někteří výrobci nezaslali Komisi úplný soubor cenových pokynů od roku 1979, jak to bylo od nich požadováno. Od společnosti Hercules obdržela dokumenty pouze za roky 1982 a 1983.

b) Argumenty účastníků

129 Žalobkyně tvrdí, že Komise neprávem učinila na základě dokumentů vydaných jinými výrobci závěr, že společnost Hercules podporovala systém „cílových cen“. Ačkoli se její zaměstnanec účastnil některých schůzek, na nichž byly tyto ceny projednávány, ani v zápisech z těchto schůzek, ani v žádném jiném přímém důkazu není uvedeno, že s těmito cenami souhlasil nebo že se zavázal k jejich uplatňování. Důkazy, jež jsou k dispozici, zejména svědectví jiných výrobců, podle kterých pan B. nepřijal žádný závazek, jakož i skutečnost, že neměl pravomoc zavazovat společnost, prokazují opak.

130 Dále tvrdí, že Komise neprávem vycházela z terminologie používané v interních cenových pokynech podniku, a to vzhledem k tomu, že se jednalo o terminologii obvykle používanou v odborném tisku.

131 Žalobkyně vytýká Komisi, že nevzala v úvahu skutečný výkon dotyčných podniků na trhu, a že v rozhodnutí vycházela zcela z analýzy vnitřních cenových pokynů a z předpokladu, že tyto pokyny nezbytně narušily hospodářskou soutěž. Tato analýza je podle žalobkyně nesprávná. Žalobkyně vysvětluje, že její cenový systém fungoval tak, že nebylo možné jej použít k naplnění účinku dohody o cenách s jinými výrobci. Zaprvé, pokyny dané místním obchodním ředitelům jim na jedné straně ponechávaly velkou volnost neodklonit se od navržených cenových cílů. Po větší část období let 1982 až 1983 měly tyto pokyny dokonce formu průměrných cílových cen. Vzhledem k pružnosti tohoto cenového systému se argument Komise, podle kterého dohodnuté ceny představovaly východisko k jednání s klienty, na společnost Hercules nevztahuje. Zadruhé, cílem obecných pokynů bylo udržovat výrobu na maximální úrovni a za tím účelem dosahovat maximální odbyt i při cenách představujících snížení ziskových marží.

132 Žalobkyně zdůrazňuje, že tato její politika „maximalizace“ výroby a odbytu znemožňovala její účast v dohodnutém systému „cenových cílů“. Ceny, které skutečně na trhu uplatňovala, neodpovídaly „cílům“, s nimiž údajně souhlasila. To podle společnosti Hercules vyplývá ze šetření 850 jednotlivých transakcí, které tato společnost provedla v letech 1982 a 1983 ve čtyřech zemích, v nichž měla významné prodeje (Spolková republika Německo, Spojené království, Francie a Itálie). Komise také vůbec nepřihlédla ke studii profesora Albacha ani k auditu provedenému společností Coopers & Lybrand. Prosté srovnání „cenových cílů“ s cenami uvedenými v odborném tisku za období od září 1981 do prosince 1983, na které se Komise omezila (tabulka 9 v příloze rozhodnutí), nemůže samo o sobě představovat evidentní důkaz protiprávních účinků na trh. Toto srovnání potvrzuje naopak prohlášení výrobců, podle kterých byly uplatňované ceny o hodně nižší, než jaké by odpovídaly „cenovým cílům“, a značně se lišily u jiných druhů polypropylenu, než je rafie, která tvoří velkou většinu odbytu společnosti Hercules.

133 Společnost Hercules vysvětluje, že – na rozdíl od tvrzení Komise – nevykládala cenové pokyny selektivně, protože vycházela z posledního vydaného pokynu, zatímco Komise vybírala nekonzistentně z různých pokynů. Obdobně uvádí, že

nepoužila „teoretické“ údaje pro jiné druhy než rafie místo „cílů“, jak to tvrdí Komise. Jí provedené srovnání zahrnovalo každý „cenový cíl“ za každý druh polypropylenu v každé měně. Vzhledem k té prosté skutečnosti, že počet „cílů“ za jiné výrobky než za rafii byl velmi omezený, společnost Hercules vypočítala dodatečné „teoretické cíle“ pro účely srovnání, avšak provedla to dokonale konzistentně. Tvrdí, že to byla naopak Komise, která použila chybné a nespolehlivé metody ve snaze prokázat shodnost a současnost cenových pokynů vydaných jednotlivými výrobci a spojitost těchto pokynů se schůzemi výrobců.

134 V tomto ohledu uvádí, že u cenové iniciativy za srpen až prosinec 1981 vzala Komise v úvahu jako cenový pokyn za společnost Hercules její čistě interní písemnost (příloha 18 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules).

135 Žalobkyně tvrdí, že pokud jde o cenovou iniciativu za červen a červenec 1982, Komise nepřihlédla ke skutečnosti, že deset ze sedmnácti cenových pokynů vydaných žalobkyní neodpovídá údajně stanovenému cenovému cíli, dále že Komise vzala ke srovnání s minimálními cenami jiných výrobců v úvahu z cenových pokynů žalobkyně ceníkové ceny místo minimálních cen stanovených žalobkyní, které byly nižší než minimální ceny jiných výrobců, a nepřihlédla k pokynům žalobkyně vyhotoveným v DKR, které byly nižší než cílové ceny homopolymerů a kopolymerů.

136 Pokud jde o cenovou iniciativu za září až listopad 1982, žalobkyně uvádí, že její cenový pokyn ze dne 26. července 1982 nelze uvádět v souvislost se schůzkou ze dne 2. září 1982, která následovala po něm. Rovněž poukazuje na to, že její cenový pokyn na říjen 1982 byl vydán dne 20. října, tedy dlouho po datu vstupu nových cen ostatních výrobců v platnost a poté, co společnost ECN zveřejnila požadovanou cílovou cenu. Dodává, že i v tomto případě si Komise spletla její ceníkové ceny s cenami minimálními, a že opomenula vzít v úvahu jiné cenové pokyny, které jí žalobkyně zaslala a které argumentaci Komise nepodporují.

137 Pokud jde o cenovou iniciativu na dobu červenec až listopad 1983, žalobkyně vysvětluje, že svůj cenový pokyn vydala dne 29. června 1983, po čtyřech týdnech od schůzky, během které měl být podle tvrzení Komise určen cenový cíl, a se značným časovým odstupem od vydání cenových pokynů jiných výrobců. Dodává, že její cenové pokyny se lišily od cenových pokynů jiných výrobců a cenových cílů údajně stanovených na měsíce září a říjen 1983, a to z toho důvodu, že vydala své cenové pokyny později než jiní výrobci, po nezávislé analýze jejich chování na trhu.

138 Žalobkyně dodává, že uvedenou analýzu potvrzuje ta skutečnost, že dokonce i podle názoru jiných výrobců nespolupracovala s cenovými iniciativami a nenarušila trh snížením cen, jak to dokazuje zejména zpráva o schůzce ze dne 2. prosince 1982 (příloha 33 hl. ozn. nám.). Tento postoj podle jejího názoru ukazuje nejen to, že se její vnitřní cenové pokyny neshodovaly s „cíli“, ale také to, že tyto pokyny v žádném případě nesouvisejí se způsobem, kterým osoby odpovědné za odbyt skutečně jednaly.

139 Konečně žalobkyně uvádí, že „čl. 1 písm. d) rozhodnutí je nutno vykládat v tom smyslu, že konstatuje, že společnost Hercules souhlasila s tím, že vydá a skutečně vydala cenové pokyny svým obchodním pobočkám... aniž by se odvolávala na výsledek těchto pokynů“.

140 Komise uvádí, že na výše uvedené argumenty již odpověděla, a že společnost Hercules ostatně neřekla nic k té skutečnosti, že čl. 1 písm. b) rozhodnutí se zabývá stanovením „cenových cílů“ a ne jejich uplatňováním.

141 Podle názoru Komise jediný relevantní argument společnosti Hercules v tomto ohledu se týká pružnosti systému určování cen. Komise jej nicméně odmítá s tím, že nikdy netvrdila, že jednotné ceny byly skutečně účtovány; důležité je to, že pokyny odpovídající „cenovým cílům“ vydalo ústřední vedení společnosti jako základ pro jednání s klienty. Komise se domnívá, že pokud obchodní pobočky žalobkyně byly vyzvány k dodržování průměrných cen, které lze uplatňovat na jednotlivé druhy polypropylenu, byly tyto průměry vypočteny na základě „cenových cílů“, a že cenové pokyny specifikovaly běžné ceny a minimální ceny.

142 Komise zdůrazňuje, že kdyby nebyl projev souhlasu ze strany společnosti Hercules během schůzek výrobců, jiní výrobci by tolerovali účast jejího zástupce, kdyby měli důvod pochybovat o jeho souhlasu s určováním cen, které bylo hlavním cílem těchto schůzek.

143 Zdůrazňuje opět jednoznačný charakter dálnopisu, který zaslala společnost Hercules svým obchodním pobočkám (přílohy – zvláštní námitky společnosti Hercules E až I – k dopisu Komise ze dne 29. března 1985), v němž se říká:

„Od nynějška požadujeme na říjen výlučně jednotnou ceníkovou cenu bez výjimky...“

„Uzavřít smlouvy co nejdříve s pravidelnými klienty, kteří v současnosti mají nebo téměř mají ceny dle ceníku. Zahájit co nejdříve jednání s těmi klienty, jejichž ceny jsou příliš vzdálené od ceníku. Předpokládá se, že tím konkurence půjde na obdobné cenové úrovně.“ (G 8, s. 1 a 2)

a

„Neodmítáme dodatečný objem, půjde-li o ceny nad úroveň ceníkových cen... V případě vážné poptávky/nabídky transakcí od velkého dlouhodobého klienta, u něhož ze soutěžních důvodů nelze použít běžné ceny, jsme ochotni jednat, nezaujíkáme však předem pružný postoj.“

Komise poznamenává, že oba tyto dálnopisy byly odeslány v letech 1982 a 1983, kdy podle společnosti Hercules fungoval její systém průměrných cen. Je tedy jasné, že tento systém nezbavil cílové ceny jejich významu.

c) Závěry Soudu

144 Soud konstatuje, že zprávy o pravidelných schůzkách výrobců polypropylenu ukazují, že výrobci, kteří se těchto schůzek zúčastnili, na nich dohodli cenové iniciativy uvedené v rozhodnutí. Například ve zprávě o schůzce konané dne 13. května 1982 (příloha 24 hl. ozn. nám.) se uvádí:

„každý se domníval, že před prázdninami je velmi dobrá příležitost dosáhnout zvýšení cen + stanovení (po jednání) 2 DM od 1. června (ve Spojeném království od 14. června). Údaje za jednotlivé země jsou uvedeny v připojené tabulce.“

145 Vzhledem k tomu, že bylo prokázáno právně dostačujícím způsobem, že žalobkyně se těchto schůzek zúčastnila, ta již nemůže tvrdit, že nepodpořila cenové iniciativy, které byly dohodnuty, naplánovány a kontrolovány na uvedených schůzkách, aniž by předložila jakýkoli důkaz na podporu tohoto tvrzení. Nejsou-li takové důkazy, neexistuje žádný důvod domnívat se, že žalobkyně – na rozdíl od jiných účastníků těchto schůzek – tyto iniciativy nepodpořila.

146 V tomto ohledu je třeba uvést, že žalobkyně nepopírá konkrétně svou účast na té či oné cenové iniciativě, tvrdí však, že se nikdy nezavázala dodržovat cenové cíle, což potvrzuje především postavení jejího zaměstnance na těchto schůzkách i ve společnosti Hercules a dále její interní i externí cenová politika, která je nezávislá na údajných cenových cílech, které ji nemohou ovlivnit.

147 Žádný z uvedených argumentů nelze přijmout jako důkaz podporující tvrzení žalobkyně, že se dohodnutých cenových iniciativ neúčastnila.

148 Pokud jde o první z uvedených argumentů, Soud úvodem připomíná především to, že vzhledem k tomu, že důvody, které jej vedly k závěru, že úsudky žalobkyně týkající se postavení pana B ve společnosti nejsou způsobitelné prokázat, že jí nemůže být vytýkána jeho účast na schůzkách, tytéž úsudky obdobně nejsou způsobitelné prokázat ani to, že se žalobkyně neúčastnila cenových iniciativ dohodnutých na dotýčných schůzkách.

149 Pokud jde o druhý argument ve vztahu k vnitřní politice společnosti Hercules – tj. k jejím cenovým pokynům z let 1982 a 1983 a k jejímu systému určování cen – je namísto konstatovat, že kritická vyjádření žalobkyně, vyslovená v průběhu správního řízení, na něž se odvolává v žalobě, pokud jde o podobnost a současnost jejích cenových pokynů ve srovnání s pokyny jiných výrobců a s cenovými cíli definovanými na schůzkách výrobců v letech 1982 a 1983, byla v rozhodnutí částečně vzata v úvahu. Rozhodnutí zaznamenává v tabulkách 7A až 7N jak shody, tak rozdíly mezi těmito pokyny na jedné straně, a pokyny jiných výrobců a cenovými cíli definovanými na schůzkách na straně druhé. Komise tudíž správně popsala situaci žalobkyně. V tomto ohledu je třeba dodat, že výběr provedený Komisí z jednotlivých cenových pokynů žalobkyně nepředstavil její skutečnou situaci nepravdivě, nýbrž že tkví v syntéze provedené v tabulkách připojených k rozhodnutí.

150 Například kritika analýzy Komise, jež se týká cen žalobkyně ze září 1981, byla vzata v úvahu v bodu 35 odst. 2 rozhodnutí a v tabulce 7F, která výslovně uvádí, že společnost Hercules neposkytla Komisi cenové pokyny za toto období, ale že je k dispozici interní dokument ze dne 29. července 1981, který uvádí cenové cíle (příloha 18 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules).

151 Výtky žalobkyně týkající se cenové iniciativy z měsíců září – listopad 1982 jsou rovněž nepodložené, protože cenové pokyny žalobkyně ze dne 26. (ve skutečnosti 27.) července 1982 (přílohy zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules G2 až G6, dopis ze dne 29. března 1985) nemají být uváděny do vztahu se schůzkou ze dne 2. září 1982, ale se schůzkou konanou ve dnech 20. a 21. července 1982 (příloha 26 hl. ozn. nám.), na které byl ke dni 1. září stanoven cenový cíl 2,00 DM/kg, jak to uvedla Komise v poznámce uvedené v tabulce 7 I.

152 Soud má dále za to, že žalobkyně se nemůže dovolávat veřejného oznámení cen v ECN k vysvětlení svých cenových pokynů, protože ze zprávy o schůzce ze dne 1. června 1983 (příloha 40 hl. ozn. nám.) jasně vyplývá, že když bylo v té době rozhodnuto o cenové iniciativě, bylo to oznámeno v odborném tisku. V uvedené zprávě bylo uvedeno, že „společnost Shell se vyslovila pro tento návrh a bude ho veřejně prosazovat v ECN“.

153 Pokud jde o žalobkyní očekávané účinky částečného zpoždění vydání jejích cenových pokynů na roky 1982 a 1983, Soud konstatuje, že v tomto případě délka časového odstupu vydání cenových pokynů žalobkyně od vydání cenových pokynů jiných výrobců a od schůzky, na které byl daný cenový cíl stanoven, nemůže oslabit důkazy předložené Komisí. Délka tohoto odstupu totiž neumožňuje tvrdit, že žalobkyně vydala své pokyny na základě nezávislého posouzení trhu, protože se na schůzkách dověděla, jaké ceny chtějí dosáhnout její konkurenti.

154 Pokud jde o podobnost cenových pokynů vydaných žalobkyní v roce 1983 s cenovými cíli a pokyny jejích konkurentů, Soud konstatuje, že skutečnost, že žalobkyně provedla dohodnuté cenové iniciativy jen částečně, nemůže popřít tu skutečnost, že tyto iniciativy podpořila na schůzkách, zejména vzhledem k tomu, že zprávy o těchto schůzkách neukazují žádné rozdíly mezi stanovisky žalobkyně a jiných výrobců ohledně cenových iniciativ, a že jejich pouze částečné provedení vyvolalo kritiku ze strany jiných výrobců, což prokazuje zpráva o schůzce ze dne 2. prosince 1982 (příloha 33 hl. ozn. nám.), která zaznamenává výtky vznesené německými a nizozemskými výrobci vůči žalobkyni, na které žalobkyně poukazuje s tím, že odpověď společnosti ICI na žádost o informace (příloha 8 hl. ozn. nám.) uvádí, že jejich důvodem byla její cenová politika.

155 Pružnost vlastního systému určování cen žalobkyně také nemůže oslabit zjištění Komise, a to vzhledem k tomu, že ačkoli cenové pokyny žalobkyně ponechaly jejím obchodním pobočkám velkou volnost, která jim dovolovala dokonce považovat tyto pokyny za průměrné měsíční cenové cíle, skutečností zůstává, že cenové cíle určené na těchto schůzkách sloužily těmto pobočkám jako podklad pro jejich hodnocení nebo pro stanovení průměrných měsíčních cenových cílů, a tedy také jako podklad pro jednání s klienty, což ukazují texty Komise citovaných dálnopisů (dopis ze dne 29. března 1985, příloha zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules E až I) z doby, kdy žalobkyně prováděla systém průměrných cen. Toto konstatování nemůže oslabit ani ta skutečnost, že terminologie uvedeného dálnopisu odpovídá terminologii odborného tisku.

156 Z důvodu této pružnosti svého systému určování cen žalobkyně nemůže vytýkat Komisi, že ve své analýze jejích cenových pokynů vzala v úvahu někdy její ceníkové ceny a někdy minimální ceny, i když u jiných výrobců brala v úvahu jejich minimální ceny, protože tento její systém ponechával prodejním pobočkám společnosti Hercules velkou volnost rozhodování.

157 Dále se žalobkyně nemůže účinně dovolávat čistě interní povahy svých cenových pokynů, protože sice jako takové skutečně byly interní, protože byly zaslány ústředím obchodním pobočkám, avšak byly zaslány za účelem jejich provedení a tedy k přímému nebo nepřímému způsobení vnějších účinků, čímž svou interní povahu ztrácí.

158 Pokud jde o druhý argument ve vztahu k vnější cenové politice společnosti Hercules – tj. k cenám, které účtovala na trhu – je na místě uvést, že v rozhodnutí se netvrdí, že žalobkyně účtovala ceny, které vždy odpovídaly cílovým cenám dohodnutým na schůzkách, což dále ukazuje, že napadené rozhodnutí se neopírá o provádění výsledků schůzek žalobkyní s cílem prokázat její účast na stanovení těchto cenových cílů. Případný rozdíl mezi cenami, kterých žalobkyně skutečně na trhu dosáhla, a cenovými cíli stanovenými na schůzkách, i kdyby byl skutečně prokázán, nemůže popřít účast žalobkyně na určování cenových cílů na schůzkách; přinejlepším by mohl naznačovat, že žalobkyně rozhodnutí dotyčných schůzek neprovedla, což ukazují také výtky vznesené na těchto schůzkách vůči žalobkyni ohledně její cenové politiky.

159 Tudíž v této věci žalobkyně nemůže ze své vnitřní i vnější cenové politiky vyvodit žádný argument, jenž by prokázal, že nepodporovala cenové iniciativy, které byly dohodnuty, organizovány a kontrolovány na schůzkách, jichž se účastnila.

160 Je třeba dodat, že z odpovědi společnosti ICI na žádost Komise o informace (příloha 8 hl. ozn. nám.), ve které se říká, že „Cenové cíle“ pro základní druh každé hlavní kategorie polypropylenu, pravidelně navrhované výrobci na jednotlivá období od 1. ledna 1979, jsou uvedeny v příloze...“, mohla Komise zcela právem vyvodit, že tyto cenové iniciativy byly součástí systému určování cílových cen.

161 Z výše uvedeného vyplývá, že Komise prokázala právně dostačujícím způsobem, že žalobkyně patřila mezi výrobce polypropylenu, mezi nimiž došlo ke shodě vůle ohledně cenových iniciativ uvedených v rozhodnutí, a že tyto iniciativy byly součástí určitého systému.

D – Opatření sledující umožnění provádění cenových iniciativ

a) Napadené rozhodnutí

162 Rozhodnutí [čl. 1 písm. c) a bod 27; viz také bod 42] vytýká žalobkyni, že se dohodla s jinými výrobci na různých opatřeních umožňujících uplatňování cenových cílů, například dočasných omezení výroby, výměny podrobných informací o dodávkách, konání místních schůzek a – od konce září 1982 – systému správy účtů („account management“), určeného k provádění zvyšování cen pro jednotlivé klienty.

163 Pokud jde o systém „account management“, jehož pozdější a rafinovanější forma z prosince 1982 je známa pod názvem „account leadership“, byla žalobkyně, stejně jako všichni ostatní výrobci, ustanovena koordinátorem nebo „vůdcem“ ve vztahu k alespoň jednomu velkému klientovi, a pověřena tajně koordinovat jeho vztahy s dodavateli. Při uplatňování tohoto systému byli identifikováni klienti v Belgii, Itálii, Německu a ve Spojeném království a pro každého z nich byl ustanoven jeden „koordinátor“. V prosinci 1982 byla navrhována obecnější verze tohoto systému s ustanovením vůdce účtu pro každého velkého klienta, pověřeného vést, vyjednávat a organizovat změny cen. Ostatní výrobci, kteří pravidelně uzavírali obchody s klienty, byli známi jako „soutěžitelé“ a při podání nabídky klientovi měli spolupracovat s dotyčným „vůdcem účtu“. Za účelem „ochrany“ vůdce a soutěžitelů měl každý další výrobce kontaktovaný klientem nabídnout vyšší ceny, než jsou požadované cílové ceny. Na rozdíl od tvrzení společnosti ICI, podle kterých se tento plán zhroutil již po několika měsících jeho částečného a neúčinného uplatňování,

Komise v rozhodnutí prohlašuje, že úplná zpráva o schůzce konané dne 3. května 1983 uvádí, že tehdy byli podrobně zkoumáni jednotliví klienti i ceny, jež nabídl nebo měl nabídnout každý výrobce těmto klientům, a také dodané nebo objednané objemy polypropylenu.

164 Rozhodnutí (bod 20) vytýká společnosti Hercules rovněž to, že se zúčastňovala místních schůzek, přinejmenším schůzek konaných v Beneluxu (bod 78 odst. 10), které byly věnovány zavedení opatření dohodnutých na plenárních schůzkách na místní úrovni.

b) Argumenty účastníků

165 Žalobkyně svou účast na výměně informací o dodávkách popírá a uvádí, že to Komise výslovně uvedla v bodu 78 rozhodnutí. Tvrdí, že její neústupné odmítání stejně jako odmítání společností Amoco a BP sdělit údaje za jednotlivé části trhu, které společně představují významný celkový podíl trhu EHS, musely mít za následek oslabení důvěry jiných v plody takové výměny těchto pouze částečných informací.

166 Žalobkyně zdůrazňuje, že neexistuje žádný důkaz, který by prokazoval, že souhlasila s omezením své výroby nebo s realizováním svého odbytu mimo EHS nebo že taková opatření zavedla. Komise v oznámení námitek uvedla, že na schůzce dne 21. září 1982 (příloha 30 hl. ozn. nám.) zástupce žalobkyně souhlasil se zastavením výroby za účelem podpory cenové iniciativy. Toto tvrzení však bylo popřeno jednak zprávami o provozu dotyčné továrny, jednak tou skutečností, že zástupce společnosti Hercules neměl žádnou pravomoc kontroly výroby tohoto závodu. Navíc tento bod zprávy o schůzce ze dne 13. května 1982 (příloha 30 hl. ozn. nám.) není potvrzen zprávou o uvedené schůzce, kterou vypracovala Hercules (příloha 3 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules).

167 Žalobkyně dále tvrdí, že nedošlo k žádnému přesměrování výroby na zámořské trhy navzdory té skutečnosti, že v době zkoumané Komisí byly ziskové marže realizované v zámoří vyšší, než marže z prodeje v EHS. Také potvrzuje, že tržní podíl společnosti Hercules ve Společenství se zvýšil.

168 Prohlašuje, že Komise vychází ve svých závěrech z neidentifikovaných dokumentů nevysvětleného původu a pochybné spolehlivosti, aby prokázala účast společnosti Hercules v systému „account management“. Naproti tomu uvádí, že společnost ICI ve své odpovědi na žádost o informace potvrzuje, že společnost Hercules se naopak zasloužila o nezdar tohoto systému (příloha 8 hl. ozn. nám.). Žalobkyně mimo jiné uvádí, že nebyla původcem systému „account management“, který, jak prohlásil její zaměstnanec během rozhovoru, byl poprvé zmíněn na místní schůzce (příloha 7 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules).

169 Žalobkyně zdůrazňuje, že se žádným způsobem neúčastnila vypracování tabulek připojených ke zprávám o schůzkách konaných ve dnech 2. září 1982 a 3. května 1983 (přílohy 29 a 38 hl. ozn. nám.). Dle ní je to prokázáno tím, že nebyla uvedena jako „account leader“ pro své hlavní klienty ve Spojeném království a ve Spolkové republice Německo. Naproti tomu ta skutečnost, že v těchto tabulkách byly zmíněna jako „account leader“ jiného klienta, nic neproказuje, protože všichni výrobci vědí, že byla jeho hlavním dodavatelem.

170 Žalobkyně dále tvrdí, že přítomnost jejího zaměstnance na místních schůzkách byla občasná a omezená na Belgii, a neopravňuje Komisi učinit závěr, že se společnost Hercules provádění vytýkaných ujednání účastnila.

171 Závěrem žalobkyně tvrdí, že její účast na uvedené dohodě zpochybňuje i to, že není realistické domnívat se, že se účastnila dohody, aniž by se účastnila opatření určených k umožnění jejího provádění.

172 Komise poukazuje na to, že zjevně nezjistila, že se společnost Hercules účastnila výměny informací o svém odbytu, což je jasně uvedeno v bodu 78 odst. 10 rozhodnutí. Má za to, že společnost Hercules se účastnila protiprávní činnosti týkající se dohody o jednotlivých opatřeních umožňujících dosažení cenových cílů, ale že nikdy neprohlásila, že tato opatření byla provedena.

173 Komise tvrdí, že její závěr nebyl ten, že společnost Hercules souhlasila s omezením své výroby, tím méně, že tato omezení byla provedena. Zprávy o některých schůzkách, jež se konaly například dne 13. května 1982 (příloha 24 hl. ozn. nám.) a dne 21. září 1982 (příloha 30 hl. ozn. nám.), však ukazují, že to bylo jedním z bodů, u nichž došlo k obecné shodě a že společnost Hercules byla ochotna omezit svou výrobu nebo vyvážet své přebytky na zámořské trhy.

174 Uvádí, že společnost Hercules zřejmě nepopřela, že systém „account management“ byl předmětem dohody, jak prokazují zprávy o schůzkách konaných ve dnech 2. září a 2. prosince 1982 a na jaře roku 1983 (přílohy 29, 33 a 37 hl. ozn. nám.). Pokud jde o povahu její účasti na tomto systému, její odpověď na žádost o informace, zpráva o vyslechnutí jejího zaměstnance úředníky Komise a dva písemné záznamy (přílohy 1, 10 a 11 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules) dokládají, že pan B. navrhl tento systém jako první.

175 Pokud jde o místní schůzky, Komise konečně uvádí, že její hlavní argument vychází ze skutečnosti, že konání těchto schůzek bylo dohodnuto, a pouze podpůrně konstatuje, že tyto schůzky se konaly a že společnost Hercules ve své odpovědi na žádost o informace připustila, že se jich občas zúčastnila.

c) Závěry Soudu

176 Soud má za to, že bod 27 rozhodnutí je třeba vykládat ve světle bodu 26 odst. 2 v tom smyslu, že nevytýká všem výrobcům, že se jednotlivě zavázali přijmout všechna v něm uvedená opatření, ale to, že na svých schůzkách v určitých momentech přijali spolu s ostatními výrobci soubor v rozhodnutí uvedených opatření, určených k vytvoření příznivých podmínek pro zvýšení cen, a to zejména umělým snížením nabídky polypropylenu, a že provedení jednotlivých opatření bylo na základě společné dohody rozvrženo na jednotlivé výrobce podle jejich konkrétní situace.

177 Je třeba konstatovat, že svou účastí na schůzkách, na nichž byl přijat uvedený soubor opatření (zejména na schůzkách konaných ve dnech 13. května, 2. a 21. září 1982 (přílohy 24, 29 a 30 hl. ozn. nám.) se žalobkyně na jeho přijetí podílela, protože nepředložila žádný důkaz, jenž by prokázal opak. V tomto ohledu přijetí systému „account leadership“ zjevně vyplývá z této pasáže zápisu ze schůze ze dne 2. září 1982:

„poznámka A. ohledně nebezpečí, že každý bude nabízet cenu přesně 2,00 DM, byla přijata, avšak s tím, že místo snížení ceny pod 2,00 DM bylo navrženo a všeobecně odsouhlaseno, že výrobci s výjimkou hlavních výrobců mají nabízet cenu o několik feniků vyšší. I když bylo jednoznačně rozhodnuto vyhýbat se migraci zákazníků během jednoho nebo dvou následujících měsíců, bylo přijato stanovisko, že pro společnosti by bylo velmi obtížné odmítnout předložení nabídek, budou-li se zákazníci snažit, což je pravděpodobné, vyhnout zvýšeným cenám svých obvyklých dodavatelů. V tomto případě musí výrobci předložit svou nabídku, avšak na úrovni vyšší, než jsou minimální úrovně na měsíc říjen.“

Obdobně na schůzce dne 21. září 1982, které se žalobkyně zúčastnila, bylo prohlášeno toto: „Společnosti BASF, Hercules a Hoechst prohlásily, že na podporu tohoto opatření dočasně zastaví provoz závodu“ a společnost Fina na schůzce dne 13. května 1982 prohlásila: „V srpnu bude provoz závodu zastaven na dobu 20 dní“.

178 Pokud jde o „account leadership“, Soud konstatuje, že ze zpráv o schůzkách konaných dne 2. září 1982 (příloha 29 hl. ozn. nám.), dne 2. prosince 1982 (příloha 33 hl. ozn. nám.) a na jaře roku 1983 (příloha 37 hl. ozn. nám.), jichž se žalobkyně zúčastnila, vyplývá, že přítomní výrobci s tímto systémem souhlasili.

179 Ze záznamu objeveného v kanceláři společnosti ICI, pořízeného podle žalobkyně přibližně v březnu roku 1983 (příloha 11 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules), dále jasně vyplývá, že zaměstnanec žalobkyně byl považován za „autora koncepce account leadership“.

180 Skutečnost, že žalobkyně nebyla určena jako „account leader“ svých největších klientů, je v každém případě nevýznamná. Relevantní otázkou není otázka, zda je klient důležitý z hlediska dodavatele, ale otázka, zda je dodavatel, v tomto případě společnost Hercules, důležitý z hlediska klienta. Je třeba konstatovat, že žalobkyně ostatně netvrdila ani neprokázala, že byla skutečně hlavním dodavatelem těchto „velkých klientů“, pro které nebyla určena jako „account leader“.

181 Pokud jde o tvrzení, že žalobkyně omezila výrobu a přesměrovala ji na zámořské trhy, Soud dále konstatuje, že v rozporu s tvrzeními žalobkyně její vlastní zpráva o schůzce ze dne 13. května 1982 (příloha 3 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules) neoslabuje, nýbrž potvrzuje zprávu společnosti ICI o téže schůzce (příloha 24 hl. ozn. nám.) ohledně diskusí na toto téma, i když je pravda, že v záznamu společnosti Hercules nejsou reprodukována její vlastní prohlášení. V tomto ohledu zpráva společnosti ICI uvádí toto:

„Hercules – očekává pokračování silné poptávky po vývozech; případné přebytky je schopná umístit do zámoří, přestože v posledních dvou měsících ztrácí v západní Evropě pozice.“

182 Soud závěrem konstatuje, že žalobkyně nepopírá, že se účastnila místních schůzek a že účel těchto schůzek dokládá zpráva o schůzce konané dne 12. srpna 1982 (příloha 27 hl. ozn. nám.), která ukazuje, že účelem těchto schůzek bylo zajistit provádění zvláštní cenové iniciativy na místní úrovni.

183 Je třeba dodat, že z bodu 78 odst. 10 rozhodnutí jednoznačně vyplývá, že rozhodnutí není založeno na zjištění, že vyměňovala informace o svém odbytu.

184 Z výše uvedeného vyplývá, že Komise prokázala právně dostačujícím způsobem, že žalobkyně patřila mezi výrobce polypropylenu, u nichž došlo ke shodě vůle o opatřeních, jejichž účelem bylo umožnit provádění cenových iniciativ uvedených v rozhodnutí.

E – Tonážní cíle a kvóty

a) Napadené rozhodnutí

185 Podle rozhodnutí (bod 31 odst. 3) byla na schůzce konané ve dnech 26. a 27. září 1979 „uznána nezbytnost důsledného režimu kvót“; v záznamu o této schůzi je uveden plán, navržený nebo dohodnutý v Curychu, na omezení měsíčního odbytu na 80 % průměru dosaženého během prvních osmi měsíců roku 1979.

186 Rozhodnutí (bod 52) dále poukazuje na to, že různé plány na rozdělení trhu byly prováděny již před srpnem roku 1982. Každému výrobcí sice bylo přiděleno určité procento celkového odhadovaného objemu objednávek, avšak v této etapě neexistovalo žádné systematické předchozí omezení celkové výroby. Odhady celkového objemu trhu bylo nutno pravidelně revidovat a odbyt každého výrobce, vyjádřeného v tunách, upravovat podle schváleného procentního podílu.

187 Objemové cíle (v tunách) na rok 1979 byly stanoveny alespoň částečně na základě odbytu zaznamenaného během předchozích třech let. V prostorách společnosti ICI objevené tabulky ukazují „upravený cíl“ na výrobce na rok 1979 ve srovnání s realizovaným odbytem v tunách v západní Evropě ve stejném období (bod 54 rozhodnutí).

188 Koncem února roku 1980 výrobci dohodli na rok 1980 objemové cíle v tunách na základě odhadu ročního objemu trhu v rozsahu 1 390 000 tun. Podle rozhodnutí (bod 55) byly v kancelářích společností ATO a ICI objeveny tabulky ukazující „dohodnuté cíle“ na rok 1980 připadající na jednotlivé výrobce. Vzhledem k tomu, že tento první odhad celkového trhu se ukázal jako příliš optimistický, musely být kvóty jednotlivých výrobců sníženy na úroveň odpovídající celkové spotřebě, která představovala v tomto roce pouze 1 200 000 tun. S výjimkou společností ICI a DSM byl odbyt dosažený jednotlivými výrobci přibližně v souladu s jejich cíli.

189 Podle rozhodnutí (bod 56) si rozdělení trhu na rok 1981 vyžádalo zdlouhavá a složitá jednání. Na schůzce v lednu roku 1981 bylo dočasně dohodnuto, že na podporu realizace cenové iniciativy na březen a duben každý výrobce sníží svůj měsíční odbyt na jednu dvanáctinu 85 % „cíle“ na rok 1980. V rámci přípravy na provádění dlouhodobějšího plánu každý výrobce sdělil na schůzce tonáž, jejíž odbyt očekává v roce 1981. Souhrn těchto odbytových „očekávaní“ však vysoce překročil prognózu celkového odbytu. Navzdory několika kompromisním řešením, která navrhly společnosti Shell a ICI, se nepodařilo dosáhnout žádnou konečnou dohodu o kvótách na rok 1981. Prozatím se výrobci rozhodli přidělit každému výrobcí stejnou teoretickou kvótu, jakou měl v předchozím roce, a hlásili na schůzi svůj realizovaný odbyt za každý měsíc. V důsledku toho byl realizovaný odbyt ověřován z hlediska teoretického rozdělení dosažitelného trhu na základě kvót z roku 1980 (bod 57 rozhodnutí).

¹⁹⁰ Rozhodnutí (bod 58) uvádí, že v roce 1982 výrobci předložili složité návrhy kvót, v nichž se snažili uvést v soulad různé faktory, například předchozí výsledky, ambice na trhu a dostupné kapacity. Celkový, pro rozdělení dostupný trh byl odhadnut na 1 450 000 tun. Někteří výrobci předložili podrobné návrhy na rozdělení trhu, ostatní se spokojili se sdělením svých cílů vyjádřených v tunách. Na schůzce ze dne 10. března 1982 se společnosti Monte a ICI pokusily dosáhnout dohody. Rozhodnutí (bod 58 poslední odstavec) však uvádí, že, stejně jako v roce 1981, nebylo dosaženo žádné konečné dohody a že v prvním pololetí roku byl na schůzkách měsíční odbyt každého výrobce hlášen a srovnáván s procentním podílem realizovaným v předchozím roce. Podle rozhodnutí (bod 59) byla na schůzce konané v srpnu 1982 vedena jednání k dosažení dohody o kvótách na rok 1983 a společnost ICI vedla s každým výrobcem dvojstranná jednání o novém systému. Výrobci byli vyzváni, aby během druhého pololetí roku 1982 do zavedení tohoto režimu kvót omezili svůj měsíční odbyt na to procento celkového trhu, které každý z nich realizoval během prvních šesti měsíců roku 1982. Tyto tržní podíly tak v roce 1982 dosáhly ve srovnání s předchozími léty určité rovnováhy a byly u většiny výrobců stabilní.

¹⁹¹ Podle rozhodnutí (bod 60) vyzvala na rok 1983 společnost ICI každého výrobce, aby sdělil své vlastní ambice, pokud jde o jeho kvótu, jakož i své názory na to, jaké procento by mělo být přiděleno každému dalšímu výrobcí. Společnosti Monte, Anic, ATO, DSM, Linz, Saga a Solvay, ale i němečtí výrobci (prostřednictvím BASF), předložili podrobné návrhy. Ty pak byly zpracovány počítačem k získání průměru, který byl následně srovnán s očekávanými tržními podíly každého výrobce. Tyto operace umožnily společnosti ICI navrhnout hlavní zásady nové rámcové dohody na rok 1983. Tyto návrhy byly projednávány na schůzkách konaných v listopadu a prosinci roku 1982. Na schůzce ze dne 2. prosince 1982 byl projednán návrh, který se zpočátku omezil na první čtvrtletí roku 1983. Zpráva ICI o této schůzi uvádí, že společnosti ATO, DSM, Hoechst, Hüls, ICI, Monte a Solvay, jakož i Hercules, označily kvótu, která jim byla přidělena, za „přijatelnou“ (bod 63 rozhodnutí). Tyto informace jsou potvrzeny telefonickým rozhovorem společnosti ICI se společností Hercules ze dne 3. prosince 1982.

¹⁹² Rozhodnutí (bod 63 odst. 3) prohlašuje, že jeden z dokumentů objevených u společnosti Shell potvrzuje, že došlo k uzavření dohody, protože se společnost Shell snažila nepřekročit svou kvótu. Tento dokument potvrdil také to, že uplatňování systému regulace objemů odbytu pokračovalo i během druhého čtvrtletí roku 1983, protože skupina Shell, aby mohla udržovat svůj tržní podíl ve druhém čtvrtletí v těsné blízkosti 11 %, nařídila svým pobočkám v jednotlivých státech, aby svůj odbyt snížily. Existenci této dohody potvrzuje také zpráva o schůzce ze dne 1. června 1983, která se sice o kvótách nezmiňuje, ale týká se výměny údajů mezi odborníky o objemu odbytu v tunách za každého výrobce během předchozího měsíce, což zjevně prokazuje, že režim kvót byl uplatňován (bod 64 rozhodnutí).

¹⁹³ Podle rozhodnutí (bod 66 poslední odstavec, bod 78 odst. 2 a bod 109 odst. 5) ukazují zprávy o schůzkách konaných od června 1982, že všichni výrobci si navykli hlásit odbyt, který dosáhli v předchozím měsíci, aby tyto údaje mohly být porovnány s cílem, který jim byl stanoven. Za společnosti Amoco, BP a Hercules však byl k dispozici jen celkový odhad. Společnosti BP a Amoco se schůzek neúčastnily a co se týče společnosti Hercules, zdá se, že byla ohledně sdělování svých údajů zdrženlivá. Naproti tomu společnost Hercules měla údaje o ostatních výrobcích a její

interní dokumenty ukazují, že měla přesné údaje o dodávkách v každém členském státě a o tržních podílech ostatních výrobců v letech 1981 a 1982.

b) Argumenty účastníků

194 Žalobkyně poukazuje předně na to, že pokud jde o údaje o odbytu a přidělených cílech, v řadě dokumentů, například ve zprávách o schůzkách a v tabulkách s číselnými údaji (hlavní oznámení námitek, přílohy 25, 28, 31 až 33, 59, 65, 69, 70 a 87), je název Hercules uváděn spolu s názvy Amoco a/nebo BP. Je toho názoru, že toto prokazuje, že společnost Hercules nesdělovala své údaje o odbytu, které pak měly být hodnoceny ostatními výrobci na základě odhadů.

195 Dále tvrdí, že tabulka s názvem „Odbyt výrobců do západní Evropy“, která zahrnuje sloupec „dohodnuté cíle na rok 1979“ (příloha 55 hl. ozn. nám.), obsahuje chyby v číselných odhadech odbytu, byla vypracována neznámým autorem a obsahuje rukou psané změny, které mohly být doplněny později. Dále zpráva o schůzce z ledna 1981 (příloha 17 hl. ozn. nám.) sama uvádí, že čísla uvedená za společností Hercules jsou projekce provedené jinými výrobci.

196 Žalobkyně dále tvrdí, že řada dokumentů se jí netýká, protože jde o interní dokumenty jiných výrobců, které se v některých případech týkají dvojstranných diskusí, jichž se neúčastnila (přílohy 62, 63, 67, 68 a 93 hl. ozn. nám.), nebo o návrhy kvót pocházející od jiných výrobců (přílohy 75 a 76 hl. ozn. nám.).

197 Nakonec tvrdí, že údaje o jejím odbytu vždy výrazně překračovaly takzvané kvóty, které jí údajně byly přiděleny (přílohy 28, 32, 33, 59 a 65 hl. ozn. nám.).

198 Obecněji vzato, žalobkyně dodává, že námitky Komise nemohou obstát vzhledem k výše uvedenému důkazu, že se společnost Hercules odmítla účastnit výměny údajů o odbytu, které byly potřebné k uzavření a provádění dohod o kvótách. Komise vychází z dokumentů, které se zdají být návrhy nebo poznámkami o plánech na rozdělení trhu. Přehlíží však skutečnost, že existují neprojednaná svědectví a písemné důkazy prokazující neúčast společnosti Hercules (příloha 8 hl. ozn. nám.) a že podle dokumentů, z nichž Komise vychází, vyplývá, že kvóty nebyly přiděleny jen společnosti Hercules, ale společností Hercules a Amoco a/nebo BP, tedy společností, u nichž Komise uznala, že neexistují dostatečné skutkové okolnosti pro výtku protiprávního jednání podle čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS.

199 Během jednání žalobkyně dále zaprvé tvrdila, že ve zprávě o schůzce ze dne 2. prosince 1982 (příloha 33 hl. ozn. nám.) je za názvy Amoco, Hercules a BP zmínka „upraveno“, což opět svědčí o tom, že výrobci měli chybné údaje o výrobní kapacitě těchto tří podniků; zadruhé tvrdila, že příloha 43 zvláštního sdělení námitek určeného společnosti Hercules neumožňuje tvrdit, že společnost Hercules v březnu roku 1982 upravila kvótu, která jí byla přidělena, protože v ní obsažený požadavek úpravy (125 kilotun místo 100 kilotun) se týkal nikoli kvóty, ale nominální kapacity společnosti Hercules. Kromě toho však tento požadavek úpravy nepředstavoval závazek společnosti Hercules zvýšit nebo snížit kapacitu, ale pouze odkaz na nesprávnou informaci, která již byla obsažena ve dvou jiných tabulkách ze dne 8. a 9. října 1980 (přílohy 57 a 58 hl. ozn. nám.).

200 Komise však tvrdí, že podle ní se společnost Hercules účastnila spolu s dalšími výrobci dohody, na jejímž základě si rozdělili trh, a to zejména přidělením určité kvóty nebo cíle odbytu každému. Je nevýznamné, zda společnost Hercules sdělovala nebo nesdělovala měsíční údaje o svém odbytu, protože se účastnila celkové dohody, o níž zmíněné údaje představují jen jednu stránku věci. Míra této účasti společnosti Hercules na celkovém plánu tohoto druhu je definována v bodu 52 (na konci) a v bodu 53 odst. 3 rozhodnutí, podle nichž se každému zúčastněnému výrobcí přiděluje kvóta nebo cíl v tunách nebo procentech. Komise uvádí, že při zřízení režimu kvót bylo třeba počítat s výrobcí, kteří se neúčastnili schůzek ani podrobných jednání.

201 Komise poukázala na to, že v roce 1979, kdy se společnost Hercules účastnila schůzek, jak to sama připustila, měla svou vlastní kvótu, což ukazuje tabulka s titulkem „Odbyt výrobců do západní Evropy“ (příloha 55 hl. ozn. nám.).

202 K období 1980 až 1982 Komise uvádí, že údaje týkající se společnosti Hercules byly v jednotlivých tabulkách seskupeny s údaji společností BP a/nebo Amoco (přílohy 17, 59, 62, 68 a 93 hl. ozn. nám.).

203 Komise dále zdůrazňuje, že u společnosti Hercules byl objeven tentýž plán společnosti Monte týkající se režimu kvót na rok 1982, jaký byl nalezen u společnosti ICI (příloha 71 hl. ozn. nám.).

204 V průběhu jednání Komise uvedla, že tabulka 2 připojená ke zprávě o schůzce ze dne 2. prosince 1982 (příloha 33 hl. ozn. nám.), s názvem „Návrh na první čtvrtletí 1983“, se zmiňuje o kvótě 53 kilotun společně pro společnosti Amoco, Hercules a BP, avšak obsahuje také její rozdělení v poměru 21/21/11. Komise z toho vyvozuje, že na schůzkách společnost Hercules postupovala opatrně v zájmu ochrany svých vlastních zájmů. Komise poukazuje také na to, že údaje uvedené v těchto dokumentech se nacházejí rovněž ve zprávě o telefonickém jednání ze dne 3. prosince 1982 mezi společností ICI a zaměstnancem společnosti Hercules (příloha 88 hl. ozn. nám.). Pokud jde o zprávu o schůzce konané v březnu roku 1982 (příloha 43 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules), ta podle Komise ukazuje, že společnost Hercules hrála při vypracování kvót aktivní roli. Prokazuje, že společnost Hercules za účelem získání významnější kvóty upravila nominální kapacitu, která jí byla přidělena a která měla být použita jako základ pro výpočet kvót.

205 Komise na závěr soudí, že skutečnost, že společnost Hercules nesdělila své údaje o výrobě nebo odbytu jiným výrobcům, ji nezbavuje odpovědnosti, protože dobře věděla, že jiní výrobci si mohli vypočítat tyto údaje (stejně jako údaje společností Amoco a BP) z údajů Fides. Společnost Hercules tak mohla sloučit neslučitelné, tj. neposkytnout údaje s vědomím, že to nebude na překážku správnému ohodnocení pro ni realistické kvóty. Komise dále uvádí, že pokud bylo hodnocení nesprávné, společnost Hercules je nechala opravit, jak tomu bylo v březnu roku 1982.

c) Závěry Soudu

206 Je namístě připomenout, že žalobkyně se od začátku roku 1979 účastnila systému pravidelných schůzek výrobců polypropylenu, během nichž probíhala jednání o

objemech odbytu jednotlivých výrobců a výměna informací týkající se tohoto předmětu.

207 V tomto ohledu je důležité úvodem poukázat na to, že rozhodnutí (bod 66 poslední odstavce, bod 78 odst. 10 a bod 109 odst. 5) uznalo, že žalobkyně neposkytla údaje o objemech svého odbytu; Komise však současně konstatuje, že žalobkyně měla díky své účasti na schůzích podrobné údaje o měsíčním odbytu ostatních výrobců.

208 Za těchto okolností je třeba prozkoumat účast žalobkyně na systému určování objemových cílů odbytu, počínaje analýzou fungování tohoto systému jako celku.

209 Terminologie použitá v různých dokumentech týkajících se let 1979 a 1980 vyhotovených Komisí, např. „revidovaný cíl“, „výchozí návrhy“, „navrhnuté úpravy“ a „dohodnuté cíle“ dovolují učinit závěr, že mezi výrobcí došlo ke shodě vůle.

210 Pokud jde konkrétněji o rok 1979, na základě celé zprávy o schůzce konané ve dnech 26. a 27. září 1979 (příloha 12 hl. ozn. nám.) a na základě nedatované tabulky nalezené v kanceláři společnosti ICI (příloha 55 hl. ozn. nám.) s titulkem „Odbyt výrobců do Západní Evropy“, která uvádí odbytové údaje v kilotunách za všechny výrobce polypropylenu za roky 1976, 1977 a 1978, jakož i údaje pod titulkem „1979 skutečnost“, „revidovaný cíl“ a „79“, je třeba uvést, že je zřejmé, že na uvedené schůzce byla uznána nezbytnost zpřísnění režimu kvót dohodnutých na rok 1979 po dobu tří posledních měsíců. Termín „zpřísnění“, ve spojení s omezením jedné dvanáctiny plánovaného ročního odbytu na 80 %, znamená, že původní plán na rok 1979 měl být zpřísněn během jeho posledních tří měsíců. Tento výklad zprávy potvrzuje výše uvedená tabulka, jež obsahuje pod titulkem „79“ v posledním sloupci (vpravo od sloupce „revidovaný cíl“) údaje, které musejí odpovídat původně stanoveným kvótám. Ty musely být omezeny, protože byly vypracovány na základě příliš optimistického hodnocení trhu, jak tomu bylo také v roce 1980. Těmto zjištěním neprotiřečí v bodu 31 odst. 3 rozhodnutí uvedený odkaz na plán, „navrhnutý nebo dohodnutý v Curychu, na omezení měsíčního odbytu na 80 % průměru dosaženého v prvních osmi měsících uvedeného roku“. Smyslem tohoto odkazu ve spojení s bodem 54 rozhodnutí je, že objemové cíle odbytu byly již původně stanoveny pro měsíční odbyt na prvních osm měsíců roku 1979.

211 Pan B. v rozhovoru se zástupci Komise (příloha 7 A zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules) prohlásil, že se možná účastnil schůzky konané dne 19. června 1979. Ve zprávě o schůzce konané ve dnech 26. a 27. září 1979 (příloha 12 hl. ozn. nám.) se uvádí:

„uznal, že zpřísněný režim kvót je důležitý. Souhlasí s omezením plánu na 80 % a s nejnovější curyšskou zprávou.“

212 Pokud jde o rok 1980, Soud konstatuje, že stanovení objemových cílů odbytu za celý tento rok vyplývá z tabulky ze dne 26. února 1980, nalezené u společnosti ATO (příloha 12 hl. ozn. nám.), která obsahuje sloupec „dohodnuté cíle 1980“. Tyto dokumenty potvrzuje tabulka ze dne 8. října 1980 (příloha 57 hl. ozn. nám.), která porovnává dva sloupce, z nichž jeden uvádí „nominální kapacitu 1980“ a druhý „kvótu 1980“ pro jednotlivé výrobce.

213 Co se týče roku 1981, Soud uvádí, že výrobcům se vytýká, že se účastnili jednání s cílem dosáhnout dohody o kvótách na tento rok a že si v této souvislosti sdělovali své „ambice“ a před dosažením dohody se usnesli krátkodobě snížit v měsících lednu až březnu 1981 svůj měsíční odbyt na jednu dvanáctinu z 85 % „cíle“ dohodnutého na rok 1980 a na zbytek roku si stanovili stejnou teoretickou kvótu jako v předchozím roce, že si na schůzkách každý měsíc sdělovali svůj odbyt, a konečně, že si ověřovali, zda jejich odbyt odpovídal přidělené teoretické kvótě.

214 Existence jednání mezi výrobcí s cílem zavedení režimu kvót a sdělování si svých „ambicí“ během těchto jednání jsou potvrzeny různými důkazy, které zahrnují například tabulky vykazující za každého výrobce jeho „skutečné“ údaje a jeho „cíle“ za roky 1979 a 1980, jakož i jeho „aspirace“ na rok 1981 (přílohy 59 a 61 hl. ozn. nám.); tabulku vyhotovenou v italštině (příloha 62 hl. ozn. nám.), vykazující za každého výrobce jeho kvótu na rok 1980, návrhy jiných výrobců ohledně kvóty, která mu má být přidělena na rok 1981 a jejich vlastní „ambice“ na rok 1981, jakož i vnitřní zprávu společnosti ICI (příloha 63 hl. ozn. nám.) popisující tato jednání, v níž se uvádí mj. toto:

„Mezi jednotlivými řešeními projednávanými na včerejší schůzce dáváme přednost tomu, aby objem, jenž má být rozdělen, byl omezen tak, aby nepřekračoval objem trhu očekávaný v roce 1981, tj. 1,35 mil. tun. Ačkoli nedošlo k dalším jednáním se společností Shell, velká čtyřka by mohla jít příkladem a přijmout snížení svého cíle tržního podílu přibližně o 0,35 %, pokud by ambicióznější menší výrobci, jako jsou Solvay, Saga, DSM, Chemie Linz a Anic/SIR také zmírnili své požadavky. Pokud by velká čtyřka souhlasila, nejlepším způsobem řešení anomálií by určitě bylo individuální jednání na úrovni „šéfů“, pokud možno na schůzce v Curychu.“

K tomuto dokumentu je přiložen kompromisní návrh s vyčíslením výsledků za každého výrobce ve srovnání s údaji zprávy za rok 1980 („procento cíle na rok 1980“).

215 Přijetí krátkodobých opatření představujících snížení měsíčního odbytu v únoru až březnu 1981 na jednu dvanáctinu z 85 % cíle dohodnutého na předchozí rok vyplývá ze zprávy o schůzkách konaných v lednu 1981, v níž se uvádí mj. tato věta:

„V době od ledna do března bude měsíční objem omezen na jednu dvanáctinu 85 % cíle na rok 1980 s blokováním nábory klientů.“

216 Skutečnost, že výrobci si na zbytek roku přidělili stejnou teoretickou kvótu jako v předchozím roce a ověřili si, že odbyt odpovídal této kvótě, při každoměsíční výměně údajů o odbytu, je prokázána spojením tří dokumentů. Zaprvé se jedná o tabulku ze dne 21. prosince 1981 (příloha 67 hl. ozn. nám.) uvádějící u jednotlivých výrobců odbyt členěný na měsíce, jejíž tři poslední sloupce, týkající se měsíců listopad a prosinec, jakož i ročního souhrnu, jsou psány rukou. Zadruhé jde o nedatovanou tabulku (v italštině s titulkem „Mezipodnikové rozdíly“), objevenou u společnosti ICI (příloha 65 hl. ozn. nám.), která porovnává za každého výrobce za období od ledna do prosince 1981 údaje o „skutečném“ odbytu s „teoretickými“ údaji. Zatřetí jde o nedatovanou tabulku objevenou u společnosti ICI (příloha 68 hl. ozn. nám.), která porovnává údaje o odbytu a tržní podíl každého výrobce za dobu od ledna do listopadu 1981 s týmiž údaji za roky 1979 a 1980 a uvádí jejich projekci do konce roku.

- 217 První tabulka ukazuje, že výrobci si vyměnili údaje o svém měsíčním odbytu. Při porovnání těchto údajů s údaji za rok 1980 – porovnání provedené v ostatních dvou tabulkách za stejnou dobu – tato výměna údajů, které nezávislý provozovatel přísně utajuje jako své obchodní tajemství, potvrzuje závěry, k nimž dospěla Komise.
- 218 Pokud jde o rok 1982, Soud uvádí, že výrobcům je vytýkáno, že se účastnili jednání o dosažení dohody o kvótách na tento rok, že si v této souvislosti sdělovali své ambice, pokud jde o tonáž, že si při neexistenci konečné dohody sdělovali na schůzkách údaje o svém měsíčním odbytu během prvního pololetí, že je porovnávali s procentem realizovaným během předchozího roku, a že se během druhého pololetí snažili omezit svůj měsíční odbyt na stejný procentní rozsah, jaký měl celkový trh během prvního pololetí tohoto roku.
- 219 Existence jednání mezi výrobcí s cílem zavedení režimu kvót a v této souvislosti i sdělování si svých ambic je potvrzeno zaprvé dokumentem nazvaným „Plán jednání o režimu kvót 1982“ (příloha 69 hl. ozn. nám.), v němž se uvádí za výrobce, jimž je určeno rozhodnutí – s výjimkou společnosti Hercules – tonáž, na kterou má každý z nich podle svého názoru právo, a pokud jde o další výrobce (všechny kromě společností Anic, Linz, Petrofina, Shell a Solvay), tonáž, která podle jejich názoru má být přidělena jiným výrobcům; zadruhé dokumentem společnosti ICI s titulkem „Polypropylen 1982, pokyny“ [příloha 70 a) hl. ozn. nám.], v němž společnost ICI analyzuje probíhající jednání; zatřetí tabulkou ze dne 17. února 1982 [příloha 70 b) hl. ozn. nám.], v níž jsou porovnány různé návrhy na rozdělení odbytu – v jednom z nich, nazvaném „Původní plán společnosti ICI“, společnost Monte provedla v jiné tabulce drobné rukopisné úpravy ve sloupci se záhlavím „Milliavacca 27/1/82“ (jde o jméno zaměstnance společnosti Monte) [příloha 70 c) hl. ozn. nám.] – a začtvrté tabulkou v italštině (příloha 71 hl. ozn. nám.), která představuje komplexní návrh (popsaný v bodu 58 odst. 3 rozhodnutí).
- 220 Opatření přijatá na první pololetí prokazuje zpráva o schůzce ze dne 13. května 1982 (příloha 24 hl. ozn. nám.), v níž je uvedena zejména tato věta:
- „Na podporu tohoto návrhu je nezbytné provést řadu dalších kroků, a) omezit objem odbytu na určitý dohodnutý podíl normálního odbytu.“
- Provedení těchto opatření potvrzuje zpráva o schůzce ze dne 9. června 1982 (příloha 25 hl. ozn. nám.), k níž je připojena tabulka uvádějící „skutečné“ údaje o odbytu každého výrobce za leden až duben roku 1982 ve srovnání s „teoretickým“ údajem vypočteným na základě průměrného tržního podílu za rok 1981“, jakož i zpráva o schůzce konané ve dnech 20. a 21. července 1982 (příloha 26 hl. ozn. nám.) za dobu od ledna do dubna roku 1982, a zpráva o schůzce ze dne 20. srpna 1982 (příloha 28 hl. ozn. nám.) za dobu od ledna do července 1982.
- 221 Opatření přijatá na druhé pololetí potvrzuje zpráva o schůzce ze dne 6. října 1982 (příloha 31 hl. ozn. nám.), která uvádí jednak, že „V říjnu to bude znamenat také omezení odbytu na tržní podíl dosažený v době od ledna do června, odhadnutý na 100 kt“, jednak, že „Byly projednány výsledky dosažené v září ve srovnání s cílem“. K uvedené zprávě je připojena tabulka se záhlavím „Záříjový předběžný odbyt ve srovnání s cílem (vypočteným z tržního podílu za měsíce leden až červen použitý na poptávku odhadnutou na) 120 kt“. Pokračování v těchto opatřeních potvrzuje zpráva o schůzce ze dne 2. prosince 1982 (příloha 33 hl. ozn. nám.), k níž

je připojena tabulka za listopad 1982, srovnávající „skutečný“ odbyt s „teoretickými“ údaji vypočtenými z procentního podílu za dobu leden až červen na 125 kt.

222 Soud zjišťuje, že pokud jde o rok 1981 a o obě pololetí roku 1982, Komise ze vzájemné kontroly provádění systému omezování měsíčního odbytu podle předchozího období, prováděné na pravidelných schůzkách, právem vyvodila, že tento systém byl přijat účastníky na jejich schůzkách.

223 Pokud jde o rok 1983, Soud především zjišťuje, že z dokumentů předložených Komisí (přílohy 33 a 74 až 87 hl. ozn. nám.) vyplývá, že výrobci polypropylenu projednávali režim kvót na dobu roku 1983 koncem roku 1982 a počátkem roku 1983.

224 Pokud jde o otázku, zda uvedená jednání byla během prvních dvou čtvrtletí roku 1983 skutečně úspěšná, jak se tvrdí v rozhodnutí (bod 63 odst. 3 a bod 64), ze zprávy o schůzce ze dne 1. června 1983 (příloha 40 hl. ozn. nám.), již se žalobkyně nezúčastnila, vyplývá, že na této schůzce uvedlo údaje o svém odbytu za květen deset výrobců. Zpráva o interní schůzce skupiny Shell ze dne 17. března 1983 (příloha 90 hl. ozn. nám.) uvádí:

„...a vedlo by k tržnímu podílu téměř 12 %, značně vyššímu než je cíl 11 %, dohodnutý pro Shell. Proto byly zúčastněnými podniky stanoveny a schváleny následující snížené cíle odbytu.“

Byly sděleny nové tonáže s tímto dodatkem:

„což představuje 11,2 % trhu 395 kt. Tato situace bude pečlivě sledována a každá odchylka od takto dohodnutého plánu musí být předem projednána s ostatními členy PIMS.“

225 Soud v tomto ohledu konstatuje, že Komise ze spojení těchto dvou dokumentů právem učinila závěr, že jednání mezi výrobci vedlo k zavedení režimu kvót. Interní zpráva skupiny Shell ukazuje, že tento podnik požadoval na svých národních obchodních pobočkách, aby snížily svůj odbyt nikoli za účelem snížení celkového odbytu skupiny Shell, ale za účelem omezení podílu této skupiny na celkovém trhu na 11 %. Toto omezení, vyjádřené podílem na trhu, lze vysvětlit pouze ve spojení s režimem kvót. Dále zpráva o schůzce ze dne 1. června 1983 představuje další důkaz existence takového režimu, neboť cílem výměny údajů o měsíčním odbytu jednotlivých výrobců je především kontrola dodržování přijatých závazků.

226 Závěrem je třeba uvést, že údaj 11 % jako tržní podíl společnosti Shell, se vyskytuje nejen v interním dokumentu společnosti Shell, ale také ve dvou dalších dokumentech – jednak v interním dokumentu společnosti ICI, v němž společnost ICI uvádí, že společnost Shell navrhuje uvedenou číselnou hodnotu pro sebe a pro společnosti Hoechst a ICI (příloha 87 hl. ozn. nám.), jednak ve zprávě společnosti ICI o schůzce společností ICI a Shell dne 29. listopadu 1982, na které byl uvedený návrh zmíněn (příloha 99 náhl. ozn. nám.).

227 Vzhledem k totožnosti cíle jednotlivých opatření k omezení objemů odbytu – tj. snížení tlaku nadměrné nabídky na ceny – Komise oprávněně došla k závěru, že tato opatření byla součástí režimu kvót.

228

Pokud jde o účast žalobkyně na tomto režimu, žalobkyně tuto svou účast popírá a v tomto ohledu poukazuje jednak na rozhodnutí (bod 66 poslední odstavec, bod 78 odst. 10 a bod 109 odst. 5), jednak na odpověď společnosti ICI na žádost o informace (příloha 8 náhl. ozn. nám.), podle které společnost Hercules „odmítla dokonce uvažovat o jakémkoli režimu kvót“, „i když se společnost Hercules účastnila schůzek, nesdělovala své údaje“ a „objem odbytu (Amoco, Hercules a BP) byl vypočten odečtením celkového odbytu jiných výrobců, kteří sdělili podrobné údaje o objemu svého odbytu, od známých údajů o celkovém odbytu v západní Evropě (čerpáných z údajů Fides)“. Žalobkyně má za to, že tyto důkazy jsou potvrzeny chybami v tabulce nazvané „Odbyt výrobců v Západní Evropě“ (příloha 55 hl. ozn. nám.) týkajícími se údajů o jejím odbytu, skutečností, že zpráva o schůzkách z ledna roku 1981 (příloha 17 hl. ozn. nám.) uvádí, že v ní obsažené údaje za společnost Hercules jsou přibližné, skutečností, že v uvedeném dokumentu jsou údaje o ní uvedeny spolu s údaji za společnosti Amoco a BP, a nakonec skutečností, že žalobkyně své údajné kvóty vždy překračovala.

229

Komise, aniž by zpochybňovala věcnou správnost těchto skutkových zjištění, je nepovažovala za dostatečné k popření důkazů účasti společnosti Hercules na režimu kvót, zejména s ohledem na skutečnost, že na schůzce konané v březnu roku 1982 (příloha 43 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules) nechala společnost Hercules upravit údaj o své nominální kapacitě, a na skutečnost, že tabulka 2 s názvem „Návrh na první čtvrtletí 1983“, připojená ke zprávě o schůzce ze dne 2. prosince 1982 (příloha hl. ozn. nám.), již se žalobkyně zúčastnila, obsahuje vedle názvu „Am./Herc./BP“ zmínku „Zdá se, že Hercules s rozdělením 20/20/13 souhlasí. Poté změněno na 21/21/11“. Tento poslední výňatek ještě jasněji ukazuje aktivní roli společnosti Hercules v jednáních o kvótách než následující zpráva o telefonickém rozhovoru mezi zaměstnancem žalobkyně označeným jeho iniciálami a společností ICI ze dne 3. prosince 1982 (příloha 88 hl. ozn. nám.):

„F. B. telefonicky sdělil, že mluvil s lidmi v Ženevě a že ti jsou ochotni souhlasit s 21 kilotunami za první čtvrtletí a že Hercules rovněž souhlasí, za podmínky, že navržené rozdělení akceptuje BP. Pokud jde o celoroční úhrn, Amoco má zato, že její podíl je při zahrnutí jejích kopolymeru poněkud nízký ...F. B. také řekl, že německý a nizozemský postoj k jeho účasti ho mrzí. Nebude-li jeho přítomnost akceptována, je připraven se neúčastnit.“

K těmto důkazům Komise dodává, že u žalobkyně byl nalezen plán rozdělení trhu na rok 1982 vypracovaný společností Monte (příloha 71 hl. ozn. nám.) a že společnost Hercules nebyla s to podat k tomu své vysvětlení.

230

Pokud jde o dobu do března 1982, Soud zjišťuje, že žalobkyně se od roku 1979 při své účasti na systému pravidelných schůzek výrobců polypropylenu účastnila jednání, která vedla ke stanovení objemových cílů odbytu, a nechala si bez námitek přidělovat kvótu vypočtenou na základě údajů dostupných v rámci systému Fides.

231

Pokud jde o dobu po březnu roku 1982, Soud zjišťuje, že žalobkyně se aktivně účastnila jednání o kvótách, i když není uvedena v dokumentu nazvaném „Plán jednání o režimu kvót 1982“ (příloha 69 hl. ozn. nám.). V její kanceláři byl totiž nalezen plán celkového rozdělení trhu na rok 1982 (příloha 71 hl. ozn. nám.), vypracovaný společností Monte, který společnost Hercules nechala na schůzce konané v březnu 1982 upravit tak, aby byly odstraněny chyby týkající se její

nominální výrobní kapacity, což mohlo posloužit pouze k získání příznivější kvóty (příloha 43 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules). Soud dále zjišťuje, že na schůzkách konaných ve dnech 13. května a 21. září 1982 (příloha 24 a 30 hl. ozn. nám.) žalobkyně poskytla údaje o své budoucí produkci, a že na schůzce ze dne 2. prosince 1982 (příloha 33 hl. ozn. nám.), jíž se zúčastnila, vyvolala dojem, že by mohla souhlasit se společnou kvótou pro ni a společnosti Amoco a BP (autor dotyčné zprávy uvedl „seems O.K.“ – zdá se, že souhlasí). Soud závěrem konstatuje, že následujícího dne po této schůzce žalobkyně kontaktovala společnost ICI a informovala ji o reakcích společností BP a Amoco na navrhnutou kvótu a rovněž jí potvrdila svůj souhlas.

232 Z uvedených zjištění je nutno učinit závěr, že Komise prokázala právně dostačujícím způsobem, že žalobkyně se účastnila režimu kvót, protože – i když možná výslovně nevyjádřila svůj souhlas s kvótou, kterou jí přidělili ostatní výrobci na roky 1979 až 1980 nebo s omezením svého měsíčního odbytu na roky 1981 až 1982 ve srovnání s předchozím obdobím – obdržela informace o omezení objemů odbytu, které považovali její konkurenti za nezbytné, o údajích o jejím předchozím odbytu a o jí přidělených objemových cílech odbytu, a svou účastí na schůzkách a neodporováním kvótě, jež jí byla přidělena, vytvořila u svých konkurentů dojem, že k těmto informacím a k této kvótě přihlíží při určování politiky, kterou zamýšlí provádět na trhu, a tím podpořila shodu vůle účastníků schůzek. Komise dále prokázala právně dostačujícím způsobem, že žalobkyně se od března roku 1982 aktivně účastnila jednání o kvótách a je uváděna mezi výrobci polypropylenu, u nich došlo ke shodě vůle ve vztahu k určování objemů odbytu na počáteční období roku 1983.

2. *Použití čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS*

A – Právní kvalifikace

a) Napadené rozhodnutí

233 Podle rozhodnutí (bod 81 odst. 1) soubor plánů a ujednání schválených v rámci systému pravidelných a institucionalizovaných schůzek představoval jedinou a nepřetržitou „dohodu“ ve smyslu čl. 85 odst. 1.

234 V této věci se výrobci, kteří přijali společný plán regulace cen a zásobování na trhu s propylenem, účastnili rámcové dohody, jež měla formu řady podrobnějších dílčích dohod, vypracovaných v pravidelných intervalech (bod 81 odst. 3 rozhodnutí).

235 Rozhodnutí (bod 82 odst. 1) uvádí, že při konkrétním provádění obecného plánu bylo dosaženo výslovné dohody v řadě věcí, zejména o jednotlivých cenových iniciativách a plánech ročních kvót. V některých případech výrobci nepochybně nedosáhli dohody o konečném návrhu, například pokud jde o roční kvóty na roky 1981 a 1982. Skutečnost, že přijali náhradní opatření včetně výměny informací a srovnávání měsíčního odbytu s výsledky dosaženými v předchozím referenčním období, předpokládala nejen výslovnou dohodu o vypracování a uplatňování podobných opatření, ale rovněž ukazovala existenci předpokládané dohody za účelem zachování jejich pozic výrobců pomocí všech možných opatření.

- 236 Pokud jde zvláště o iniciativu z prosince 1977, v rozhodnutí (bod 82 odst. 3) se tvrdí, že na schůzce sdružení EATP výrobci, např. Hercules, Hoechst, ICI, Linz, Rhône-Poulenc, Saga a Solvay, zdůrazňovali, dokonce před klienty, že je nezbytné, aby podnikli společnou akci ke zvýšení cen. Výrobci se vzájemně stýkali za účelem stanovení cen mimo rámec schůzí EATP. Vzhledem k těmto přiznaným stykům má Komise za to, že mechanismus, na jehož základě si jeden nebo více výrobců stěžovalo na „nedostatečnost“ svých ziskových marží a navrhovalo společnou akci, zatímco ostatní vyjádřili podobným akcím svou „podporu“, spočíval na existenci dohody o cenách. Dodává, že i při neexistenci dalších styků by takový mechanismus mohl ukazovat dostatečnou shodu pro uzavření dohody ve smyslu čl. 85 odst. 1.
- 237 Závěr, podle kterého existovala jediná trvalá dohoda, není nikterak dotčen skutečností, že někteří výrobci se nevyhnutelně nezúčastnili všech uvedených schůzek. Plánování a realizace každé „iniciativy“ si vyžádaly několik měsíců a občasná neúčast nebránila výrobci účastnit se jí (bod 83 odst. 1 rozhodnutí).
- 238 Podle rozhodnutí (bod 86 odst. 1) bylo provádění uvedené dohody založeno na podrobném společném plánu a představovalo tak „dohodu“ ve smyslu čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS.
- 239 Rozhodnutí (bod 86 odst. 2) prohlašuje, že pojem „dohoda“ a pojem „jednání ve vzájemné shodě“ se liší, že se však stává, že tajná dohoda obsahuje prvky té či oné formy nedovolené spolupráce.
- 240 Pojem „jednání ve vzájemné shodě“ se týká formy koordinace mezi podniky, která, aniž by dospěla do stadia uzavření dohody v přesném slova smyslu, vědomě nahrazuje rizika hospodářské soutěže praktickou spoluprací (bod 86 odst. 3 rozhodnutí).
- 241 Podle rozhodnutí (bod 87 odst. 1) Smlouva vytvořila odlišný pojem jednání ve vzájemné shodě s cílem zabránit podnikům v obcházení provádění čl. 85 odst. 1 tajnou dohodou o postupech odporujících soutěži, která nesplňuje požadavky na konečnou dohodu, například vzájemným informováním se předem o postoji, který každý z nich hodlá zaujmout, aby tak každý mohl své obchodní jednání upravit s vědomím, že jeho soutěžitelé budou jednat stejně (viz výše zmíněný rozsudek Soudního dvora ze dne 14. července 1972, 48/69).
- 242 Soudní dvůr ve svých výše uvedených rozsudcích ze dne 16. prosince 1975 (spojené věci 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73) rozhodl, že kritéria koordinace a spolupráce vymezená jeho judikaturou, jež v žádném případě nevyžadují vypracování skutečného „plánu“, je třeba chápat z hlediska koncepce zakotvené v ustanoveních o hospodářské soutěži ve Smlouvě, podle nichž musí každý hospodářský subjekt nezávisle určovat obchodní politiku, kterou hodlá provádět na společném trhu. Tento požadavek nezávislosti nevylučuje právo podniků inteligentně se přizpůsobovat zjištěnému nebo očekávanému chování svých konkurentů, avšak přísně vylučuje každý jejich vzájemný přímý nebo nepřímý styk, jehož cílem nebo výsledkem je ovlivnění chování jejich stávajících nebo možných konkurentů na trhu nebo sdělení jednání, které se rozhodli nebo zvažují uplatňovat na tomto trhu takovému konkurentovi (bod 87 odst. 2 rozhodnutí). Na takové chování se může vztahovat čl. 85 odst. 1 jakožto na „jednání ve vzájemné shodě“, i když účastníci neuzavřeli předem dohodu o společném plánu, který by definoval jejich

jednání na trhu, a přitom přijali mechanismy tajné dohody umožňující koordinaci jejich obchodního chování, nebo se jimi řídili (rozhodnutí bod 87 odst. 3 první věta).

243 Rozhodnutí (bod 87 odst. 3 třetí věta) dále zdůrazňuje, že v komplexní kartelové dohodě někteří výrobci nemusejí pokaždé vyjadřovat svůj formální souhlas s jednáním dohodnutým ostatními výrobci, pokud však přitom vyjadřují svou obecnou podporu pro dotyčný plán a chovají se podle toho. Pokračující spolupráce a tajná kooperace výrobců při provádění celkové dohody však v některých ohledech může mít charakteristiky jednání ve vzájemné shodě.

244 Význam pojmu jednání ve vzájemné shodě však podle rozhodnutí (bod 87 odst. 4) vyplývá ani ne tolik z rozdílu mezi takovým jednáním a „dohodou“, jako z rozdílu mezi formou utajované spolupráce, na kterou se vztahuje čl. 85 odst. 1, a pouze souběžným chováním postrádajícím prvek jednání ve vzájemné shodě. V této věci je nevýznamné, jaké přesné formy dotyčná utajovaná opatření nabyla.

245 V rozhodnutí (bod 88 odst. 1 a 2) se prohlašuje, že výrobci během správního řízení tvrdili, že jejich chování v rámci tzv. „cenových iniciativ“ nevyplývalo ze žádné „dohody“ ve smyslu článku 85 (viz bod 82 rozhodnutí), a dále, že neprokazuje ani existenci jednání ve vzájemné shodě vzhledem k tomu, že tento posledně uvedený pojem předpokládá „jednání zjevné“ na trhu, které v této věci zcela chybí, neboť klientům nikdy nebyl oznámen žádný ceník a žádná „cílová cena“. Rozhodnutí tento argument odmítá, protože pokud bylo v této věci nezbytné opřít se o důkaz existence jednání ve vzájemné shodě, povinnost účastníků přijmout určitá opatření k uskutečnění jejich společného cíle byla plně prokázána. Jednotlivé cenové iniciativy byly zaznamenány v dokumentech. Je rovněž mimo pochybnost, že jednotliví výrobci jednali souběžně k jejich provedení. Opatření přijatá výrobci jednotlivě i kolektivně jsou zjevná z dokumentů – ze zpráv o schůzkách, z interních záznamů, pokynů a oběžníků poboček i dopisů klientů. Je nevýznamné, zda ceníky byly „zveřejněny“ nebo ne. Cenové pokyny samy o sobě poskytují nejen nejlepší možný důkaz jednání každého výrobce za účelem uskutečňování společného cíle, ale také svým obsahem a časový sledem posilují důkaz o společném nekalém jednání.

b) Argumenty účastníků

246 Žalobkyně tvrdí, že se neúčastnila žádné dohody ani žádného jednání ve vzájemné shodě a snaží se prokázat, že faktory představující dohodu nebo jednání ve vzájemné shodě v této věci chybí.

247 Tvrdí, že se neúčastnila žádné dohody. Podle jejího názoru, aby účastníkovi vznikly povinnosti podle smlouvy, musí mít záměr zavázat se, musí vyjádřit svůj souhlas se zavázáním se, musí být k tomu kvalifikován, a konečně, musí dojít ke shodě vůle.

248 Žalobkyně tvrdí, že se nezapojila ani do jednání ve vzájemné shodě. Ačkoli její zaměstnanec měl styky s konkurencí, cílem ani výsledkem těchto styků nebylo ani ovlivnění chování konkurentů na trhu, ani prozrazení chování, které přijala společnost Hercules. Chování společnosti Hercules neodpovídalo kritériím definice jednání ve vzájemné shodě, tj. „praxe“, koordinace a spolupráce (výše zmíněný rozsudek Soudního dvora ze dne 16. prosince 1975, Suiker Unie (body 173 a 174), přičemž souběžnost chování samu o sobě nelze považovat za jednání ve vzájemné

shodě (výše uvedený rozsudek Soudního dvora ze dne 14. července 1972, ICI v. Komise, 48/69, bod 66).

249 Žalobkyně se nakonec domnívá, že mají-li slova „spolupráce“ a „koordinace“ mít nějaký smysl, musí navozovat určitou míru vzájemného očekávání výsledku, i když toto očekávání nedospěje do stadia „dohody“ (výše uvedený rozsudek Soudního dvora ze dne 14. července 1972, ICI v. Komise, 48/69, bod 118). V projednávané věci je jasně prokázáno, že ostatní výrobci taková očekávání nikdy neměli, ani si je nemohli důvodně vytvořit vzhledem k chování zaměstnance společnosti Hercules na schůzkách a k jejímu chování na trhu. Obdobně chování ostatních výrobců na trhu neumožňovalo očekávat, že cílů definovaných na schůzkách lze skutečně dosáhnout. Tento jev, který pan B. mohl pozorovat, ho zbavil veškerého očekávání, že ostatní výrobci budou své chování koordinovat s jeho chováním.

250 Komise odkazuje na to, co již předtím řekla k účasti zaměstnance žalobkyně na schůzkách. Dodává však, že pokud jde o účast společnosti Hercules na jednání ve vzájemné shodě, pokud důkazy prokážou, že se společnost Hercules účastnila schůzek a měla další styky, při nichž docházelo k jednání o cenách a kvótách – což svědčí o jejím zájmu o tato jednání a o jejím příspěvku k nim – nemůže se vyhýbat své odpovědnosti ani tvrzením, že nikdy nesdělila, nebo jen velmi zřídka sdělila informace určitého druhu ostatním výrobcům, nebo že se nikdy nepokusila výslovně přesvědčovat své konkurenty, aby na trhu jednali určitým způsobem.

251 Podle názoru Komise zde došlo k jednání ve vzájemné shodě, protože k jednání ve vzájemné shodě dochází, jakmile dojde k součinnosti, jejímž cílem je omezení autonomie jednotlivých podniků navzájem, i když na trhu nebylo zjištěno žádné skutečné chování. Tato argumentace se podle ní týká významu slova „praxe“. Komise odmítá argument, který vznesla společnost Hercules, podle něhož je smysl tohoto slova blízký slovům „chování na trhu“. Toto slovo podle názoru Komise může vyjadřovat prostou skutečnost účasti na stycích, pokud je cílem těchto styků omezení autonomie podniků.

252 Komise dodává, že pokud by se pro existenci jednání ve vzájemné shodě vyžadovala součinnost i chování na trhu, znamenalo by to ponechat mimo působnost článku 85 celou škálu jednání na trhu, jejichž cílem, avšak nikoli nezbytně výsledkem, je narušení hospodářské soutěže na společném trhu. Tím by byla zmařena část působnosti článku 85. Uvedený názor kromě toho není v souladu s judikaturou Soudního dvora týkající se pojmu jednání ve vzájemné shodě (viz výše zmíněné rozsudky Soudního dvora ze dne 14. července 1972, 48/69 bod 66, a ze dne 16. prosince 1975, bod 26, 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73), a rozsudek ze dne 14. července 1981, Züchner, bod 14, 172/80, Recueil, s. 2021). Jestliže uvedená judikatura vždy zmiňuje chování na trhu, nezmiňuje je jako prvky tvořící protiprávní jednání, jak to tvrdí žalobkyně, ale jako skutkovou okolnost, z níž lze odvodit jednání ve vzájemné shodě. Podle této judikatury se nevyžaduje žádné skutečné chování na trhu. Stačí pouze styk s hospodářskými subjekty, charakteristický pro jejich zřeknutí se své nezbytné autonomie.

253 Podle názoru Komise tedy k porušení článku 85 není zapotřebí, aby dotyčné podniky provedly v praxi to, na čem se dohodly. K porušení čl. 85 odst. 1 dochází plně, jakmile je úmysl nahradit rizika hospodářské soutěže spoluprací uskutečněn ve spolupráci, aniž by poté došlo ke zjiřitelnému jednání na trhu.

c) Závěry Soudu

254 Je namístě konstatovat, že Komise kvalifikovala každou skutkovou okolnost, kterou vytýká žalobkyni, buď jako dohodu, nebo jako jednání ve vzájemné shodě ve smyslu čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS. Ze znění bodu 80 odst. 2, bodu 81 odst. 3 a bodu 82 odst. 1 rozhodnutí Komise chápaných v jejich souvislosti vyplývá, že Komise charakterizovala každou z těchto okolností primárně jako „dohodu“.

255 Obdobně ze znění bodu 86 odst. 2 a 3, bodu 87 odst. 3 a bodu 88 rozhodnutí Komise chápaných v jejich souvislosti vyplývá, že Komise podpůrně kvalifikovala prvky tohoto protiprávního jednání jako „jednání ve vzájemné shodě“, pokud tyto prvky neumožňují vyvodit závěr, že se účastníci předem dohodli na společném plánu vymezujícím jejich chování na trhu, avšak přijali nebo se řídili tajně dohodnutými mechanismy umožňujícími koordinaci jejich obchodní politiky, nebo že z důvodu složitosti kartelové dohody nelze prokázat, že někteří výrobci vyjádřili svůj formální souhlas s chováním ostatních výrobců, přičemž dali najevo svoji celkovou podporu dotyčnému plánu a jednali podle toho. Rozhodnutí tak činí závěr, že v určitých ohledech může trvalá spolupráce a tajná dohoda výrobců při provádění celkové dohody vykazovat charakteristiky, které jsou vlastní jednání ve vzájemné shodě.

256 Soud konstatuje, že vzhledem k tomu, že z judikatury Soudního dvora vyplývá, že k existenci dohody ve smyslu čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS stačí, že dotyčné podniky vyjádřily svou společnou vůli chovat se na trhu určeným způsobem [viz rozsudek ze dne 15. července 1970, ACF Chemiefarma v. Komise (41/69, Recueil, s. 661, bod 112) a rozsudek ze dne 29. října 1980, Heintz van Landewyck v. Komise (spojené věci 209/78 až 215/78 a 218/78, Recueil, s. 3125, bod 86), Komise právem kvalifikovala společný záměr mezi žalobkyní a ostatními výrobci polypropyleny, jež Komise právně dostačujícím způsobem prokázala a který se týkal cenových iniciativ, opatření navržených za účelem usnadnění těchto iniciativ a objemových cílů odbytu, jako dohody ve smyslu čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS.

257 Dále Komise poté, co prokázala právně dostačujícím způsobem, že účinky cenových iniciativ se projevovaly až do listopadu 1983, plným právem usoudila, že protiprávní jednání trvalo přinejmenším až do listopadu 1983. Z judikatury Soudního dvora totiž vyplývá, že článek 85 lze použít rovněž na dohody, jejichž platnost skončila, ale jejichž účinky se projevují i po jejich formálním ukončení (rozsudek ze dne 3. července 1985, Binon, bod 17, 243/83, Recueil, s. 2015).

258 Pro vymezení pojmu jednání ve vzájemné shodě je třeba odkázat na judikaturu Soudního dvora, z níž vyplývá, že kritéria koordinace a spolupráce, stanovená dříve Soudním dvorem, musí být chápána z hlediska koncepce obsažené v ustanoveních o hospodářské soutěži ve Smlouvě o EHS, podle kterých každý hospodářský subjekt musí nezávisle určovat politiku, kterou zamýšlí provádět na společném trhu. Tento požadavek nezávislosti sice nevylučuje právo hospodářských subjektů na inteligentní přizpůsobení se existujícímu a očekávanému chování jejich konkurentů, přísně však brání každému přímému nebo nepřímému styku mezi těmito subjekty, jehož cílem nebo výsledkem je buď ovlivnění chování stávajícího nebo potenciálního konkurenta na trhu, nebo prozrazení tomuto stávajícímu nebo potenciálnímu konkurentovi, jaké chování se dané subjekty rozhodly uplatňovat na trhu, nebo s jakým svým chováním počítají (výše zmíněný rozsudek ze dne 16. prosince 1975, Suiker Unie v. Komise, spojené věci 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73).

259 V této věci se žalobkyně účastnila schůzek výrobců, jejichž cílem bylo určování cen a objemů odbytu, na nichž si soutěžitelé vyměňovali informace o cenách, jež chtěli uplatňovat na trhu, o cenách, jejichž účtování plánovali, o svých ziskových prazích, o omezeních objemu svého odbytu, jež pokládali za nezbytné, o údajích o svém odbytu a o totožnosti svých klientů. Svou účastí na těchto schůzkách se spolu se svými konkurenty účastnila na součinnosti, jejímž cílem bylo ovlivnění jejich chování na trhu a prozrazování si navzájem, jakým způsobem se každý výrobce zamýšlí chovat na trhu.

260 Žalobkyně tím nejen sledovala cíl předem vyloučit nejistotu ohledně budoucího chování svých konkurentů, ale nezbytně musela brát v úvahu, ať přímo nebo nepřímo, informace nabyté na uvedených schůzkách při určování politiky, kterou zamýšlela na trhu provádět. Obdobně její konkurenti nezbytně museli při určování politiky, již na trhu zamýšleli provádět, brát v úvahu, ať přímo nebo nepřímo, informace, které jim prozradila žalobkyně, jež se týkaly způsobu chování, pro jaký se sama rozhodla nebo jaký zamýšlela uplatňovat na trhu.

261 Z toho plyne, že Komise mohla právem podpůrně, vzhledem k jejich účelu, kvalifikovat pravidelné schůzky výrobců polypropylenu, jichž se žalobkyně účastnila od počátku roku 1979 do srpna 1983, jakož i její účast na stanovení objemových cílů odbytu polypropylenu v letech 1979 až 1982, jako jednání ve vzájemné shodě ve smyslu čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS.

262 Pokud jde o otázku, zda Komise právem učinila závěr, že existovalo jediné protiprávní jednání, popsané v odstavci 1 rozhodnutí jako „dohoda a jednání ve vzájemné shodě“, Soud připomíná, že jednotlivá uskutečňovaná jednání ve vzájemné shodě a jednotlivé uzavřené dohody se staly z důvodu svého stejného cíle součástí systémů pravidelných schůzek a určování cílových cen a kvót.

263 Je třeba zdůraznit, že tyto systémy se staly součástí řady akcí dotyčných podniků sledujících jediný hospodářský cíl, a to ovlivnění běžného vývoje cen na trhu s propylenem. Proto by bylo nepřirozené rozčlenit toto nepřetržité úsilí, charakterizované jediným účelem, tím, že by se s ním nakládalo jako s řadou oddělených protiprávních jednání. Je skutečností, že žalobkyně se během několika let účastnila souvislého souboru plánů, které představovaly jediné protiprávní jednání, projevující se postupně jak v protiprávních dohodách, tak v protiprávních jednáních ve vzájemné shodě.

264 Komise byla rovněž oprávněna kvalifikovat toto jediné protiprávní jednání jako „dohodu a jednání ve vzájemné shodě“, protože toto protiprávní jednání zahrnovalo současně skutkové okolnosti, které je nutno kvalifikovat jako „dohody“, a skutkové okolnosti, které je nutno kvalifikovat jako „jednání ve vzájemné shodě“. Vzhledem ke komplexnosti jediného protiprávního jednání je nutno tuto dvojitou kvalifikaci, použitou Komisí v článku 1 rozhodnutí, chápat nikoli tak, že vyžaduje současně a souhrnně důkaz, že každá z těchto skutkových okolností představuje zakládající prvky dohody a jednání ve vzájemné shodě, ale že se týká komplexního celku zahrnujícího řadu skutkových okolností, z nichž některé byly charakterizovány pro účely čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS, který nestanoví žádnou zvláštní kategorii pro komplexní protiprávní jednání tohoto typu, jako dohoda a jiné jako jednání ve vzájemné shodě.

265 Z toho vyplývá, že žalobní důvod žalobkyně musí být zamítnut.

B – Omezující účinek na soutěž

a) Napadené rozhodnutí

266 Rozhodnutí (bod 99 odst. 1 a 2) poukazuje na to, že k použití čl. 85 odst. 1 není, s přihlédnutím ke zjevně protisoutěžnímu cíli dohody, absolutně nezbytné prokázat nepříznivý účinek dohody na soutěž. V projednávané věci však vše ukazuje, že uvedená dohoda měla citelný účinek na soutěžní podmínky.

b) Argumenty účastníků

267 Žalobkyně tvrdí, že skutkové okolnosti, jež jsou jí vytýkány, samy o sobě nemohly soutěž omezit. Prohlašuje, že Komise zvolila předpoklad, že soutěž byla podstatně narušena, aniž by vzala v úvahu důkazy prokazující, že údajné cenové iniciativy nikdy neměly žádný účinek na trh a že v důsledku toho byly účinky na kupce zanedbatelné nebo žádné nebyly. Kromě toho, i za předpokladu existence souběžných cenových pokynů nelze splnit podmínku týkající se důsledku pro soutěž, protože neexistuje příčinná souvislost mezi schůzkami a souběžnými cenovými pokyny na jedné straně a změnou účtovaných cen na straně druhé (výše zmíněné rozsudky Soudního dvora ze dne 30. června 1966, Maschinenbau Ulm, 56/65, Recueil, s. 337, a ze dne 13. července 1966, 56/64 a 58/64).

268 Komise odpovídá, že účast žalobkyně na protiprávním jednání skutečně ovlivnila soutěž, a zejména ceny. Dodává, že to však není činnost společnosti Hercules, která musela mít značný vliv na soutěž, ale činnost kartelu jako celku, ke které společnost Hercules přispěla nezanedbatelným dílem.

c) Závěry Soudu

269 Soud konstatuje, že žalobkyně se svou argumentací snaží prokázat, že čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS se na její účast na pravidelných schůzkách výrobců polypropylenu nevztahuje, protože její soutěžní chování na trhu prokazuje, že tato účast neměla protisoutěžní cíl ani účinek.

270 Ustanovení čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS zakazuje jako neslučitelné se společným trhem veškeré dohody mezi podniky a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž cílem nebo výsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na společném trhu, a zejména ty, které přímo nebo nepřímo určují kupní nebo prodejní ceny anebo jiné obchodní podmínky a rozdělují trhy nebo zdroje zásobování.

271 Soud připomíná, že z jeho závěrů ze zjištění skutkových okolností provedených Komisí vyplývá, že cílem pravidelných schůzek, jichž se žalobkyně účastnila spolu se svými konkurenty, bylo omezit soutěž na společném trhu, zejména určováním cílových cen a objemů odbytu, a že v důsledku toho její účast na těchto schůzkách měla protisoutěžní cíl ve smyslu čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS.

272 Dále je v každém případě třeba odmítnout argumentaci, kterou se žalobkyně snaží prokázat, že její činnost nemohla ovlivnit trh z toho důvodu, že relevantní otázkou není, zda individuální účast žalobkyně mohla ovlivnit trh, ale zda jej mohla ovlivnit

protiprávní činnost, již se účastnila. V tomto ohledu je třeba poukázat na to, že podniky, jež se účastnily protiprávní činnosti konstatované v rozhodnutí, představují téměř celý trh, což zjevně dokazuje, že tato protiprávní činnost, již se dopustily společně, musela trh ovlivnit.

273 Z toho vyplývá, že uvedený žalobní důvod žalobkyně musí být zamítnut.

C – Ovlivnění obchodu mezi členskými státy

a) Napadené rozhodnutí

274 Rozhodnutí prohlašuje (bod 93 odst. 1), že dohoda mezi výrobci mohla mít citelný účinek na obchod mezi členskými státy.

275 Všeobecný charakter projednávaných tajných ujednání, která obsáhla prakticky veškerý prodej průmyslového výrobku prvořadého významu v celém Společenství (a v ostatních západoevropských zemích), byl sám o sobě s to narušit obchodní toky, které byly vytvořeny za neexistence obdobné dohody (bod 93 odst. 3 rozhodnutí). Podle rozhodnutí (bod 93 odst. 4) určování cen na umělé úrovni dohodou, místo aby nalezení rovnováhy bylo ponecháno trhu, narušilo strukturu hospodářské soutěže v celém Společenství. Podniky byly zbaveny nutnosti bezprostředně reagovat na tržní síly a řešit problémy jimi zjištěné nadměrné kapacity.

276 Rozhodnutí (bod 94) zjišťuje, že cílové ceny stanovené pro jednotlivé členské státy, projednané na vnitrostátních schůzkách, i když musely do určité míry přihlídnout k místním podmínkám, musely narušit strukturu obchodu a snížit rozdíly související s vyšší nebo nižší efektivností výrobců. Systém „account leadership“ při orientaci klientely na některé jmenovitě určené výrobce mohl účinek dotyčných dohod na ceny dále zvýšit. Komise připouští, že výrobci při určování kvót nebo cílů nerozčleňovali přidělené objemy podle členských států nebo regionů. Sama existence kvóty nebo cíle však přispívala k omezení možností otevřených jednotlivému výrobcu.

b) Argumenty účastníků

277 Žalobkyně tvrdí, že jí připisované skutkové okolnosti samy o sobě nemohly ovlivnit obchod mezi členskými státy (viz výše zmíněné rozsudky Soudního dvora ze dne 14. července 1972, 48/69, a ze dne 16. prosince 1975, spojené věci 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73, body 172 a 173).

278 Komise v tomto ohledu odkazuje na to, co uvedla k bodům 93 a 94 rozhodnutí.

c) Závěry Soudu

279 Je namístě uvést, že Komise, na rozdíl od tvrzení žalobkyně, není povinna prokázat, že účast žalobkyně na dohodě a na jednání ve vzájemné shodě měla citelný účinek na obchod mezi členskými státy. Ustanovení čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS totiž vyžaduje jen to, aby dohody a jednání ve vzájemné shodě, které omezují soutěž, mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy. V tomto ohledu je třeba konstatovat, že zjištěné omezení hospodářské soutěže mohlo odchýlit směry obchodních toků mezi členskými státy od těch, jaké by existovaly bez tohoto omezení (viz výše zmíněný rozsudek Soudního dvora ze dne 29. října 1980, spojené věci 209/78 až 215/78 a 218/78, bod 172).

280 Z toho vyplývá, že Komise v bodech 93 a 94 svého rozhodnutí právně dostačujícím způsobem prokázala, že protiprávní jednání, jehož se žalobkyně účastnila, mohlo ovlivnit obchod mezi členskými státy, aniž by bylo nutno prokazovat, že konkrétní účast žalobkyně ovlivnila obchod mezi členskými státy.

281 Uvedený žalobní důvod žalobkyně tedy nelze přijmout.

D – Kolektivní odpovědnost

a) Napadené rozhodnutí

282 Rozhodnutí (bod 83 odst. 1) zjišťuje, že závěr, podle něhož existovala jediná trvalá dohoda, není nijak dotčen skutečností, že někteří výrobci se nevyhnutelně neúčastnili všech schůzek. Příprava a provedení každé „iniciativy“ si vyžádaly několik měsíců a občasná nepřítomnost vůbec nebránila dotčenému výrobcí účastnit se jí. V každém případě bylo běžnou praxí informovat nepřítomné o rozhodnutích přijatých na schůzce. Všichni výrobci, jimž je rozhodnutí Komise určeno, se účastnili na vypracování celkových plánů a na jednáních o jednotlivých bodech a jejich občasná nepřítomnost na určité schůzce (v případě společnosti Shell na všech plenárních schůzích) míru jejich odpovědnosti nezmenšuje.

283 Rozhodnutí (bod 83 odst. 2) dodává, že sama podstata projednávané věci spočívá ve sdružení se výrobcí, trvajícím po značně dlouhé období, za účelem uskutečňování společného cíle, a každý účastník musí převzít odpovědnost nejen za svou vlastní přímou roli, ale také za provádění dotčené dohody jako celku. Stupeň odpovědnosti každého výrobce není určen délkou doby, za kterou byly nalezeny cenové pokyny, ale celou dobou jeho účasti na společné iniciativě.

284 Toto stanovisko se vztahuje i na společnosti Anic a Rhône-Poulenc, které odešly z odvětví polypropylenu před datem šetření Komise. Za tyto dva podniky nebylo možno získat v jejich obchodních kancelářích žádné cenové pokyny. Jejich přítomnost na schůzkách a účast na objemových cílech odbytu a na plánech kvót nicméně z důkazního materiálu vyplývá. Uvedenou dohodu je třeba posuzovat jako celek a účast těchto podniků je prokázána, přestože se jejich cenové pokyny nenašly (bod 83 odst. 3 rozhodnutí).

b) Argumenty účastníků

285 Žalobkyně tvrdí, že závěry, které Komise vyvodila z dostupných důkazů, jsou do velké míry nesprávné. Podle jejího názoru Komise nebyla oprávněna uchýlit se k přístupu „vina sdružením“, a tedy musí prokázat účast společnosti Hercules na každém protiprávním jednání uvedeném v článku 1 rozhodnutí, jak to uvedl Soudní dvůr ve svém rozsudku ACNA, v němž uznal, že uvedený podnik hrál v kartelu zvláštní roli a z tohoto titulu snížil výši pokuty, jež mu byla uložena (rozsudek ze dne 14. července 1972, ACNA v. Komise, 57/69, Recueil, s 933, bod 75). Žalobkyně dále tvrdí, že Komise nemůže vytvořit nové porušení čl. 85 odst. 1, spočívající v pouhém uznání protiprávního jednání jiných. Musí tedy prokázat konkrétní účast společnosti Hercules, a ne jednoduše jen „pasivní souhlas“ s protiprávním jednáním jiných.

286 Komise odpovídá, že její rozhodnutí nevytýká každému podniku, že se účastnil každé stránky protiprávního jednání uvedeného v článku 1 rozhodnutí. Rozhodnutí

prohlašuje, že každý podnik porušil čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS svou účastí na pokračující dohodě a jednání ve vzájemné shodě, v jejichž rámci výrobci všeobecně prováděli činnosti popsané v článku 1, jak to prokazuje správně chápané znění článku 1 rozhodnutí ve vzájemném spojení s bodem 81 odst. 3 a bodem 83. Tento kartel na trhu polypropylenu je tedy nutno považovat za „rámcovou dohodu“ zahrnující doplňkové aspekty. Jednotlivý podnik tedy nemůže rozložit dohody na jejich jednotlivé prvky za účelem argumentace proti své účasti na každé z nich.

287 Podle názoru Komise četné důkazy ukazují, že jednotlivé akce podniků provedené v rámci kartelu jsou pouze stránky téže skutečnosti spojené především systematických, pravidelných a častých schůzek, konaných na různých úrovních. Jakmile se společnost Hercules zapojila do „rámcové dohody“, nemůže se vyhnout své odpovědnosti, takže je zbytečné, aby se pokoušela dokázat, že byla méně zapojena než jiní výrobci v určitém aspektu dotyčného porušení. Každý účastník tedy musí převzít odpovědnost vyplývající nejen ze své přímé role, ale také z provádění dohody jako celku. Odkaz společnosti Hercules na věc Dyestuffs není relevantní, protože zde existuje rozdíl mezi úplnou neúčastí na některých iniciativách, jak tomu bylo ve věci ACNA, a aktivní účastí pouze na některých jejích aspektech, jak tomu bylo v případě Hercules.

288 Podle názoru Komise se společnost Hercules mylně domnívá, že jí Komise vytýká hlavně to, že věděla o protiprávním jednání jiných výrobců, nebo její „pasivní souhlas“. Společnost Hercules připouští, že jeden z jejích zaměstnanců se účastnil schůzek, na nichž se projednávaly ceny a kvóty. Dále mimo jiné připustila, že obdržela od svých „konkurentů“ významné informace o nich, přičemž tvrdí, že sama jim poskytla málo informací, nebo že jim neposkytla žádné informace. Vydala cenové pokyny shodné s výsledkem schůzek. Žádný z jejích argumentů, jimiž se snažila ukázat, že byla pro režim kvót méně užitečná než jiní výrobci, jí však nemůže zbavit jejího dílu odpovědnosti za celkový plán, protože režim kvót měl pro podporu úsilí v záležitosti cen pouze podpůrný význam.

c) Závěry Soudu

289 Ze závěrů Soudu týkajících se zjištěných skutkových okolností a použití čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS ze strany Komise vyplývá, že Komise právně dostačujícím způsobem prokázala každý prvek protiprávního jednání, které vytýká žalobkyni ve svém rozhodnutí, a že jí tedy nepřipsala odpovědnost za chování jiných výrobců.

290 V tomto ohledu je třeba upřesnit, že bod 83 odst. 2 a 3 rozhodnutí není s uvedeným zjištěním v rozporu, protože se zaměřuje hlavně na odůvodnění prokázání protiprávního jednání v případech podniků, u kterých Komise nenalezla cenové pokyny za celou dobu jejich účasti na systému pravidelných schůzek.

291 Následkem toho musí být uvedený žalobní důvod zamítnut.

3. Závěr

292 Z výše uvedeného vyplývá, že všechny žalobní důvody žalobkyně, které se týkají zjištění skutkových okolností a použití čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS, provedeného Komisí v napadeném rozhodnutí, musí být zamítnuty.

K zásadě rovného zacházení

293 Žalobkyně tvrdí, že prostá skutečnost občasné přítomnosti jednoho z jejich zaměstnanců na schůzkách nestačí k prokázání, že porušila čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS, jestliže společnosti Amoco a BP, které přece také udržovaly styky s jinými výrobci, nebyly shledány vinnými protiprávním jednáním. Podle názoru žalobkyně jasně prokázané odmítnutí těchto tří společností podporovat rozdělení trhu mělo vést Komisi k závěru, že žádná z těchto tří společností s cenovými ujednáními nesouhlasila nebo se jich neúčastnila.

294 Komise poukazuje na to, že bod 78 rozhodnutí jasně uvádí, že důvod, pro který nebyly společnosti Amoco a BP zařazeny mezi výrobce, jimž bylo rozhodnutí určeno, byla skutečnost, že „důkazy nebyly dostatečné k rozhodnému prokázání jejich účasti na porušení článku 85 odst. 1“. Skutečnost, že neexistoval důkaz, jenž by prokázal, že se tyto podniky někdy zúčastnily uvedených schůzek, byla přirozeně důležitá, neboť ztížila prokázání jejich účasti na kartelu. Podle názoru Komise je společnost Hercules vytýkáno nikoli pouze to, že se účastnila schůzek nebo že dostávala informace o schůzkách, jichž se nezúčastnila, nýbrž její celkové chování, které jasně prokázaly doklady její účasti na kartelu (zejména vydání cenových pokynů odrážejících cílové ceny stanovené na schůzkách). Je tedy marné, že společnost Hercules, aby co nejvíce zmenšila svou odpovědnost, poukazuje na případy, kdy se její zástupce schůzek neúčastnil, ačkoli Komise nikdy netvrdila, že se jich zúčastnil.

295 Soud zjišťuje, že k existenci porušení zásady rovného zacházení se vyžaduje, aby se srovnatelnými situacemi bylo zacházeno odlišně. V projednávané věci je na místě uvést, že situace žalobkyně se liší od situace společností Amoco a BP v tom, že společnost Hercules se na rozdíl od těchto dvou podniků účastnila systému pravidelných schůzek, v jehož rámci byly určovány cílové ceny a objemy odbytu a mezi soutěžiteli byly vyměňovány četné informace o jejich budoucím chování. Následkem toho nemohlo dojít k porušení rovnosti zacházení.

K odůvodnění

1. Nedostatečné odůvodnění

296 Žalobkyně připomíná, že každé rozhodnutí přijaté při porušení povinnosti uvést odůvodnění zakotvené v článku 190 Smlouvy o EHS musí být zrušeno. Sporné rozhodnutí není podle ní dostatečně odůvodněno z toho důvodu, že Komise neprovedla své šetření důkladně plném rozsahu a vycházela ve svých závěrech z nedostatečných důkazů. Nedostatečné odůvodnění se týká zejména neprošetření relevantních skutkových okolností a neprošetření možných dopadů tvrzeného chování výrobců na trh, a také odmítnutí Komise přihlédnout k informacím prvořadého významu a k tomu, že Komise nespravedlivě a nekonzistentně vybrala pouze důkazy, které zřejmě podporovaly její stanovisko.

297 Komise poznamenává, že tento žalobní důvod společnosti Hercules není podložen žádným argumentem. Těch několik málo příkladů, z nichž společnost Hercules vychází při tvrzení neúplného šetření Komise, je podle ní neprůkazných.

298 Soud konstatuje, že z jeho závěrů týkajících se skutkových zjištění provedených Komisí ohledně prokázání protiprávního jednání vyplývá, že Komise správně prozkoumala a prokázala relevantní skutkové okolnosti na základě dostatečných důkazů a že odůvodnila své rozhodnutí právně dostačujícím způsobem.

299 Z toho vyplývá, že tento žalobní důvod musí být zamítnut.

2. *Nedostatek odkazů na zprávu finančního poradce*

300 Žalobkyně dále tvrdí, že z rozhodnutí Komise o vytvoření funkce úředníka pro slyšení a z jeho mandátu jasně vyplývá, že pokud Komise přijímá rozhodnutí, musí přihlídnout ke stanovisku úředníka pro slyšení, i když není povinna se jím řídit. V této věci se nicméně její rozhodnutí o tomto stanovisku vůbec nezmiňuje, čímž porušuje článek 190 Smlouvy o EHS.

301 Komise vysvětluje, že zpráva finančního poradce nepředstavuje závazné stanovisko ve smyslu článku 190 Smlouvy o EHS, protože toto ustanovení se týká pouze stanovisek vyžadovaných samotnou Smlouvou nebo sekundárním právním předpisem přijatým na základě Smlouvy. Ke stanovisku úředníka pro slyšení se přihlíží pouze v mandátu definovaném Komisí

302 Soud úvodem poukazuje na to, že relevantní ustanovení mandátu úředníka pro slyšení, která jsou přiložena ke Třinácté zprávě o politice hospodářské soutěže, zní takto:

„Článek 2

Úkolem úředníka pro slyšení je zajistit řádný průběh slyšení a přispět tím k objektivnosti jak samotného slyšení, tak jakéhokoli následného rozhodnutí. Zejména se snaží, aby při vypracování návrhů rozhodnutí Komise v otázkách hospodářské soutěže bylo náležitě přihlédnuto ke všem relevantním prvkům, ať jsou pro dotčené osoby příznivé nebo nepříznivé. Při výkonu své funkce dbá na dodržování práv obhajoby, přičemž přihlíží k nezbytnosti účinného provádění pravidel hospodářské soutěže v souladu s platnými nařízeními a se zásadami stanovenými Soudním dvorem.

Článek 5

Úředník pro slyšení vypracovává pro generálního ředitele pro hospodářskou soutěž zprávu o průběhu slyšení a o svých závěrech z něho. Podává svá vyjádření k dalšímu provádění řízení. Tato vyjádření se mohou týkat mimo jiné potřeby doplňkových informací, upuštění od některých bodů námitek nebo oznámení dalších námitek.

Článek 6

Úředník pro slyšení může při výkonu svých funkcí definovaných ve výše uvedeném článku 2, považuje-li to za vhodné, sdělit svá vyjádření přímo komisaři pro hospodářskou soutěž v době, kdy je mu předkládán předběžný návrh rozhodnutí určený Poradnímu výboru pro restriktivní praktiky a dominantní postavení.

Článek 7

Komisař pro hospodářskou soutěž může v případě potřeby na žádost úředníka pro slyšení připojit jeho konečné stanovisko k návrhu rozhodnutí předkládanému

Komisi, aby tak bylo zaručeno, že Komise byla při přijímání rozhodnutí o určité věci plně informována o všech jejích stránkách.“

303 Ze samotného znění mandátu úředníka pro slyšení vyplývá, že jeho zpráva nemusí být povinně sdělena ani poradnímu výboru, ani Komisi. Předání uvedené zprávy poradnímu výboru tedy nestanoví žádné ustanovení. Je sice pravda, že úředník pro slyšení musí vypracovat zprávu o soutěži pro generálního ředitele (článek 5) a že může, považuje-li to za vhodné, předat své vyjádření komisaři pro hospodářskou soutěž (článek 6), který může sám na žádost úředníka pro slyšení připojit jeho konečné stanovisko k návrhu rozhodnutí předkládanému Komisi (článek 7); neexistuje však žádné ustanovení, které by ukládalo úředníkovi pro slyšení, generálnímu řediteli pro hospodářskou soutěž nebo komisaři pro hospodářskou soutěž povinnost předat zprávu úředníka pro slyšení Komisi. Z toho plyne, že podle článku 190 Smlouvy o EHS tato zpráva nepředstavuje stanovisko, které musí Komise povinně obdržet při přijímání rozhodnutí k provedení čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS.

304 Za těchto podmínek není na místě vyhovět žádosti žalobkyně, podané ve stadiu repliky, aby Soud zkoumal obsah zprávy úředníka pro slyšení.

305 Následkem toho žalobní důvod vycházející z porušení článku 190 Smlouvy o EHS musí být zamítnut.

K pokutě

306 Žalobkyně tvrdí, že Komise porušila článek 15 nařízení č. 17 tím, že ve svém rozhodnutí řádně neposoudila dobu trvání a závažnost protiprávního jednání vytýkaného žalobkyni.

1. Promlčení

307 Žalobkyně dále tvrdí, že je namístež použít pravidlo promlčení stanovené nařízením Rady (EHS) č. 2988/74 ze dne 26. listopadu 1974 o promlčení v záležitostech stíhání a výkonu práva v oblasti dopravy a hospodářské soutěže v Evropském hospodářském společenství (Úř. věst. 319, s. 1 – dále „nařízení č. 2988/74“). Komise prohlásila, že od uzavření dohody o minimálních cenách v roce 1977 probíhal nepřetržitý proces jednání. Ačkoli společnost Hercules byla o této dohodě informována, neúčastnila se jí a její následné chování nelze charakterizovat v tom smyslu, že představovalo součást nepřetržitého sledu chování od roku 1977.

308 Komise znovu zdůrazňuje, že žalobkyni vytýká to, že se účastnila jediné a nepřetržité dohody, která v projednávané věci bránila uplatňování pravidel promlčení.

309 Soud konstatuje, že podle znění čl. 1 odst. 2 nařízení č. 2988/74 pětiletá promlčecí lhůta vztahující se na pravomoc Komise uložit pokuty začíná běžet v případě nepřetržitého nebo opakujícího se protiprávního jednání dnem skončení protiprávního jednání.

310 Ze závěrů Soudu o prokázání protiprávního jednání v projednávané věci vyplývá, že žalobkyně se účastnila jediného protiprávního jednání, které začalo v listopadu roku 1977, a to momentem, v němž přistoupila k dohodě určující cílové ceny na dobu od 1. prosince 1977, a které skončilo v listopadu roku 1983. V tomto ohledu je třeba připomenout, že nepřetržitost protiprávního jednání v době od uzavření této dohody a dohod a jednání ve vzájemné shodě zjištěných od roku 1979 je potvrzena styky, které žalobkyně udržovala s jinými výrobci nepřetržitě od roku 1977.

311 Následkem toho se žalobkyně nemůže dovolávat promlčení pokut.

2. *Doba trvání protiprávního jednání*

312 Žalobkyně poukazuje na to, že doba trvání protiprávního jednání zjevně hrála při určování výše pokuty důležitou roli, i když Komise způsob výpočtu pokut nevysvětlila. Před rokem 1977 nicméně nemohlo být u společnosti Hercules zjištěno žádné protiprávní jednání.

313 Komise odpovídá, že dobu trvání protiprávního jednání společnosti Hercules dostatečně prokázala a že v bodu 107 odst. 3 rozhodnutí uvedla, že závažnější prvky protiprávního jednání se vyskytovaly až od začátku roku 1979, a že při určování částky pokuty k tomu přihlédla.

314 Soud připomíná, že již konstatoval, že Komise správně posoudila dobu trvání porušování čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS.

315 Z toho vyplývá, že tento žalobní důvod musí být zamítnut.

3. *Závažnost protiprávního jednání*

A – Omezená role žalobkyně

316 Žalobkyně tvrdí, že pokuta, která jí byla uložena, je nadměrná ve srovnání s případným zanedbáním, které mohlo být prokázáno, a proto musí být zrušena nebo podstatně snížena.

317 Zdůrazňuje, že navzdory tvrzení Komise nelze společnost Hercules považovat za zástupně odpovědnou za všechny činnosti kartelu. Komise proto nemůže určit, zda se společnost Hercules účastnila konkrétních vedlejších dohod, neboť ačkoli tyto dohody byly prováděny v rámci obecného cíle nebo obecné dohody v rozporu s pravidly hospodářské soutěže, každý účastník musí být posuzován a pokutován na základě svých konkrétních činů (výše zmíněný rozsudek Soudního dvora ze dne 14. července 1972, 57/69, bod 75). Proto rovněž z tohoto důvodu nelze žalobkyni připisovat činnosti jiných výrobců, k nimž došlo před datem, ke kterému byla zaměstnanci společnosti Hercules prokázána účast na protiprávních ujednáních.

318 Pokud jde o závažnost protiprávní činnosti, žalobkyně tvrdí, že Komise neprávem nerozlišovala mezi výrobci, kromě těch, kteří patří k „velké čtyřce“. Vzhledem

k tomu, že nelze připustit, že každý výrobce je právně odpovědný za jednání všech, Komise byla povinna zkoumat konkrétní jednání každého podniku, aby mohla posoudit jejich trestuhodnost, jak to uvedl Soudní dvůr ve svém výše zmíněném rozsudku ze dne 16. prosince 1975, Suiker Unie (spojené věci 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73, bod 622).

319 Žalobkyně se domnívá, že kdyby Komise postupovala podle toho, byla by snížila pokutu uloženou společnosti Hercules oproti pokutám uloženým jiným výrobcům, kteří se účastnili schůzek častěji, aktivněji a po delší dobu, aktivně se účastnili místních schůzek, poskytli svým konkurentům údaje o svém odbytu a vyslovili svůj souhlas s „cílovými cenami“ a kvótami odbytu.

320 Žalobkyně uvádí, že zacházení s ní je zvláště nespravedlivé ve srovnání se zacházením se společnostmi Amoco a BP, jejichž chování bylo podobné a které byly v povědomí ostatních výrobců spojovány se společností Hercules jako „nezúčastněné“.

321 Komise však tvrdí, že roli žalobkyně již dostatečně prozkoumala a při určování výše pokuty pro každý z dotyčných podniků výslovně úměrně přihlédla ke stupni účasti každého z nich (bod 109 rozhodnutí). Dodává, že účast žalobkyně na kartelu dostatečně opravňuje výši pokuty, která jí byla udělena. Soudní dvůr totiž prohlásil, že k oprávnění pokuty stačí každá konkrétní účast na protiprávním jednání, dokonce i pouze o pasivní souhlas umožňující protiprávní jednání (rozsudky ze dne 1. února 1978, Miller International Schallplatten v. Komise, 19/77, Recueil, s. 131, a ze dne 12. července 1979, BMW Belgie v. Komise, 32/78, 36/78 a 82/78, Recueil, s. 2435).

322 Komise připomíná, že na tvrzení o diskriminaci ve srovnání se společnostmi Amoco a BP již odpověděla.

323 Soud zjišťuje, že jednak z jeho závěrů o prokázání protiprávního jednání vyplývá, že Komise správně prokázala roli, kterou hrála žalobkyně v tomto protiprávním jednání, jednak Komise v bodu 109 rozhodnutí uvedla, že k této roli při určování výše pokuty přihlédla.

324 Soud rovněž zjišťuje, že prokázané skutkové okolnosti – zejména určování cílových cen a objemů odbytu – ukazují svou závažností, že žalobkyně nejednala ani nerozvážně, ani nedbale, ale úmyslně.

325 Dále je třeba připomenout, že vzhledem k tomu, že situace žalobkyně a situace společností Amoco a BP nejsou srovnatelné, nemůže jít o diskriminaci žalobkyně oproti těmto podnikům.

326 Z toho plyne, že tento žalobní důvod musí být zamítnut.

B – Přihlédnutí k nepříznivé situaci na trhu

327 Žalobkyně uvádí, že nepřihlédnutí k reálné situaci na trhu a k hospodářským obtížím odvětví polypropylenu se neshoduje s ostatními rozhodnutími Komise, které Komise přijala v poslední době, u nichž byla výše pokut značně nižší (rozhodnutí ze dne 6. srpna 1984, Zinc Producer Group, Úř. věst. L 220, s. 27, rozhodnutí ze dne 23. listopadu 1984, Peroxygènes, Úř. věst. L 35, s. 1).

328 Komise tvrdí, že ačkoli není povinna přihlížet k hospodářským obtížím nepříznivým pro dané odvětví při určování výše pokut za porušení pravidel hospodářské soutěže, připustila, že dotyčné podniky utrpěly při podnikání v odvětví polypropylenu během velmi dlouhého období značné ztráty a že výši pokut zmírnila (bod 108 rozhodnutí).

329 Komise dodává, že při uložení sankcí v projednávané věci jednala v souladu se svou ustálenou politikou a se zásadami pro ukládání pokut stanovenými Soudním dvorem. Zdůrazňuje, že od roku 1979 prováděla politiku spočívající v dodržování pravidel hospodářské soutěže včetně ukládání tvrdších sankcí, zejména u kategorií vžitého porušování práva hospodářské soutěže, a u zvláště závažného protiprávního jednání, jako je tomu v projednávané věci, a to zejména za účelem zvýšení odrazujícího účinku sankcí. Soudní dvůr tuto politiku schvaluje (rozsudek ze dne 7. června 1983, Pioneer v. Komise, 100/80 až 103/80, Recueil, s. 1825, body 106 a 109) a rovněž vícekrát prohlásil, že určení sankcí předpokládá posouzení celého komplexu faktorů (výše zmíněný rozsudek ze dne 7. června 1983, 100/80 až 103/80, bod 120, a rozsudek ze dne 8. listopadu 1983, IAZ v. Komise, 96/82 až 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 a 110/82, Recueil, s. 3369, bod 52).

330 Komise je zvláště kvalifikovaná provádět takové posuzování, které lze zvrátit pouze v případě významného nesprávného skutkového nebo právního zjištění. Soudní dvůr dále potvrdil, že rozhodnutí Komise o tom, jaké sankce jsou nezbytné, se může lišit podle věci, i když v dotyčných věcech jde o podobné situace (výše zmíněný rozsudek ze dne 12. července 1979, 32/78, 36/78 až 82/78, bod 53, a rozsudek ze dne 9. listopadu 1983, 322/81, bod 111 a násl.).

331 Soud má za to, že k posouzení tohoto žalobního důvodu je třeba nejdříve analyzovat způsob, kterým Komise určila výši pokuty uložené žalobkyni.

332 Soud zjišťuje, že Komise vymezila jednak kritéria pro stanovení obecné výše pokut uložených podnikům, jimž je rozhodnutí určeno (bod 108 rozhodnutí), jednak kritéria určená k dosažení spravedlivé rovnovážnosti výše pokut uložených každému z těchto podniků (bod 109 rozhodnutí).

333 Soud má za to, že kritéria uvedená v bodu 108 rozhodnutí plně opravňují obecnou úroveň pokut uložených podnikům, jimž je rozhodnutí určeno. V tomto ohledu je třeba zdůraznit zvláště zjevnou povahu porušení čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS a zejména písmen a), b) a c), jež nebyla neznámá výrobcům polypropylenu, kteří jednali v největší tajnosti.

334 Soud má rovněž za to, že k dosažení spravedlivé rovnovážnosti pokut udělených jednotlivým podnikům jsou relevantní čtyři kritéria uvedená v bodu 109 rozhodnutí.

335 V této souvislosti je třeba konstatovat, že Komise nebyla povinna individualizovat ani specifikovat způsob, jímž přihlédla k podstatným ztrátám, které utrpěli jednotliví výrobci polypropylenu, protože toto byl jeden z faktorů uvedených v bodu 108, k nimž bylo přihlédnuto při stanovení obecné úrovně pokut, již Soud uznal za zdůvodněnou.

336 Dále skutečnost, že v předchozích věcech Komise vzhledem ke skutkovým okolnostem měla za to, že je namístě přihlédnout ke krizové situaci dotyčného hospodářského odvětví, neznamená, že je povinna obdobně přihlédnout k takové

situaci i v projednávané věci, protože bylo právně dostačujícím způsobem prokázáno, že podniky, jimž je rozhodnutí určeno, se úmyslně a v největší tajnosti dopouštěly zvláště závažného porušení čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS.

337 Z toho vyplývá, že tento žalobní důvod uvedený žalobkyní nelze přijmout.

C – Nepřihlédnutí k účinkům protiprávního jednání

338 Žalobkyně tvrdí, že protiprávní jednání trh neovlivnilo. Podle judikatury Soudního dvora (výše zmíněný rozsudek ze dne 16. prosince 1975, spojené věci 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73, bod 612) výše pokut musí být vázána na hospodářský kontext, v němž k protiprávnímu jednání došlo.

339 Komise odpovídá, že jednak kartel ceny skutečně ovlivnil a jednak ona při hodnocení výše pokut přihlédla ke skutečnosti, že cenové iniciativy obvykle nedosáhly plně svého cíle (bod 108 rozhodnutí). Podle jejího názoru to bylo více, než byla povinna udělat, protože podle čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS mají být pokuty ukládány nejen kartelům, jejichž důsledkem je narušení hospodářské soutěže, ale také těm kartelům, které mají protisoutěžní cíl.

340 Soud konstatuje, že Komise rozlišovala dva typy účinků. První účinek spočívá ve skutečnosti, že výrobci po dohodnutí cílových cen na schůzkách dali svým obchodním pobočkám pokyn uskutečňovat tyto „cílové ceny“, které tím sloužily jako základ pro jednání s klienty o cenách. To vedlo Komisi k závěru, že v projednávané věci všechny důkazy nasvědčují tomu, že dohoda skutečně citelně ovlivnila podmínky hospodářské soutěže (bod 74 odst. 2 rozhodnutí, s odkazem na bod 90). Druhý účinek spočívá ve skutečnosti, že vývoj cen účtovaných jednotlivým klientům ve srovnání s cílovými cenami stanovenými během provádění dohodnutých cenových iniciativ odpovídal údajům zprávy o provádění cenových iniciativ, jež vyplývají z dokumentů nalezených u společnosti ICI a u jiných výrobců (bod 74 odst. 6 rozhodnutí).

341 Je namístě poukázat na to, že první druh účinků prokázala Komise právně dostačujícím způsobem, počínaje četnými cenovými pokyny vydanými jednotlivými výrobci, dále shodou těchto pokynů navzájem i s cílovými cenami určenými na jejich schůzkách, které byly zjevně určeny k tomu, aby sloužily jako základ pro jednání s klienty o cenách.

342 Uvedené zjištění nemůže oslabit tu skutečnost, že cenové pokyny žalobkyně ne vždy přesně odpovídaly cílovým cenám dohodnutým na schůzkách, protože účinky, jež Komise vzala v úvahu při stanovení obecné úrovně pokut, nejsou těmi, jež jsou výsledkem skutečného chování, které určitý podnik podle svého tvrzení uplatňoval, ale účinky vyplývajícími z celkového protiprávního jednání, jehož se daný podnik účastnil spolu s jinými podniky.

343 Pokud jde o druhý druh účinků, je na místě poukázat na to, že Komise neměla důvod pochybovat o přesnosti analýz provedených výrobcí samými na jejich schůzkách (viz zejména zprávy o schůzkách konaných ve dnech 21. září, 6. října, 2. listopadu a 2. prosince 1982, přílohy 30 a 33 hl. ozn. nám.), které prokazují, že cílové ceny stanovené na těchto schůzkách byly do značné míry realizovány na trhu. Pokud kontrola provedená společností Coopers a Lybrand a ekonomické průzkumy

provedené na žádost některých výrobců měly prokázat, že analýzy provedené výrobcí samými na jejich schůzkách byly nesprávné, toto zjištění nemůže být důvodem pro snížení výše pokuty vzhledem k tomu, že Komise v poslední odrážce bodu 108 uvedla, že při zmírnění výše pokut přihlédla ke skutečnosti, že cenové iniciativy obvykle nedosáhly plně svého cíle a že také neexistovalo žádné donucovací opatření, které by mohlo zajistit dodržování kvót nebo jiných ujednání.

344 Protože důvody rozhodnutí týkající se určení výše pokut je nutno chápat ve světle ostatních důvodů rozhodnutí, je třeba konstatovat, že Komise právem plně zohlednila první druh účinků a že přihlédla k omezené povaze druhého druhu účinků. V tomto ohledu je namístě poukázat na to, že žalobkyně neuvedla, do jaké míry bylo nedostatečné přihlídnutí k omezené povaze účinků druhého druhu při zmírnění výše pokut.

345 Z toho vyplývá, že tento žalobní důvod musí být zamítnut.

D – Neexistence žádného předcházejícího protiprávního jednání

346 Žalobkyně tvrdí, že nikdy nebyla účastníkem žádného jiného řízení o porušení práva hospodářské soutěže. Tato věc představuje navíc izolovaný a nešťastný případ jednoho pomýleného zaměstnance, který porušil politiku společnosti účastí na několika schůzkách, což potvrzuje skutečnost, že společnost Hercules rychle přijala rázná opatření ke spolupráci při šetření a k vyloučení výskytu takového protiprávního jednání.

347 Komise tvrdí, že neexistence předchozího protiprávního jednání nemůže být důvodem pro snížení výše pokut, protože společnost Hercules nemůže popřít, že si byla protiprávnosti svého chování vědoma. Komise nicméně ponechává zvýšení pokut uložených podnikům dříve shledaným vinnými porušením práva na Soudu.

348 Soud má za to, že skutečnost, že Komise již v minulosti zjistila porušení práva hospodářské soutěže podnikem, který za toto porušení penalizovala, může být chápána jako přitěžující okolnost vůči tomuto podniku, že však neexistence předchozího protiprávního jednání představuje normální okolnost, ke které Komise nemusí přihlídnout jako k polehčující okolnosti, tím spíše, jedná-li se v dané věci o zvláště zjevné porušení čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS.

349 Z toho vyplývá, že tento žalobní důvod musí být zamítnut.

E – Přihlídnutí k přitěžujícím okolnostem

350 Žalobkyně dále uvádí, že Komise opomenula přihlídnout k jednotlivým polehčujícím okolnostem. Zdůrazňuje, že společnost Hercules uvedené protiprávní jednání ukončila dobrovolně. V tomto ohledu odmítá domněnku Komise, že bez jejího zásahu by protiprávní jednání pokračovalo. Tato domněnka je nepravdivá, alespoň v případě společnosti Hercules, protože účast jejího zaměstnance na schůzkách nebo jeho styky s jinými výrobci byly prokázány pouze do srpna 1983, tedy před zásahem Komise.

351 Dále žalobkyně tvrdí, že opatření, která přijala bezprostředně poté k vyloučení nových případů porušení politiky společnosti v budoucnosti, jako je účast některého

jejího zaměstnance na schůzkách výrobců, si v zájmu samotné politiky Společenství v oblasti hospodářské soutěže zasloužila podporu, jakou poskytla Komise ve věci National Panasonic (rozhodnutí ze dne 7. prosince 1982, National Panasonic, Úř. věst. L 354, s. 28). Komise měla ve svém rozhodnutí vysvětlit, proč v projednávané věci k těmto opatřením nepřihlédla.

352 Žalobkyně zdůrazňuje, že Komise rovněž nepřihlédla k tomu, že společnost Hercules projevovала během jejího šetření více než normální spolupráci, například spontánním předáním rozhodných dokumentů Komisi (příloha 2 hl. ozn. nám. a příloha 18 zvláštního oznámení námitek společnosti Hercules). Tato snaha o čestnou spolupráci si zasloužila spíše odměnu než znevážení. Tvrdí, že prohlášení Komise, podle něhož přihlédla ke spolupráci některých výrobců s ní, je nedostatečné, protože neupřesnila, o které výrobce šlo, ani jakým způsobem k této spolupráci přihlédla.

353 Komise úvodem poznamenává, že body 50 a 51 rozhodnutí prokazují, že společnost Hercules se účastnila protiprávního jednání od června do listopadu roku 1983, přičemž kontroly Komise se konaly ve dnech 13. a 14. října téhož roku.

354 Pokud jde o to, že žalobkyně přijala po zjištění protiprávního jednání interní disciplinární pravidla, Komise poukazuje na to, že podle judikatury Soudního dvora (rozsudek ze dne 10. prosince 1985, Stichting Sigarettenindustrie v. Komise, spojené věci 240/82 až 242/82, 261/82, 262/82, 268/82 a 269/82, Recueil, s. 3831, body 97 a 98) není úsilím o přizpůsobení chování právu hospodářské soutěže dotčeno oprávnění k uložení pokuty za protiprávní jednání. Komise dále konstatuje, že pravidla, která společnost Hercules předtím zavedla a která měla zabránit „nevhodné činnosti“ jejího zaměstnance, neměla očekávaný účinek a nezabránila účasti společnosti Hercules na porušování čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS.

355 Komise dále prohlašuje, že ke spolupráci společnosti Hercules při šetření k určení výše pokuty přihlédla, dodává však, že není znevážením této spolupráce, jestliže zjistila, že se tato projevovала až v dosti pokročilém stadiu šetření, poté, co Komise objevila některé usvědčující dokumenty.

356 Soud úvodem konstatuje, že žalobkyně v rozporu se svým tvrzením neukončila svou účast na protiprávním jednání v srpnu roku 1983, neboť dne 30. září 1983 dala svým obchodním pobočkám cenové pokyny, které vstoupily v platnost od listopadu, tedy po zásahu Komise, a v nich stanovené ceny rafie (2,25 DM/kg) a homopolymery (2,35 DM/kg) byly totožné s cenami uvedenými v pokynech, které vydaly společnosti BASF, Hüls, ICI, Linz, Monte a Solvay, jakož i Hoechst (jen u rafie) (rozhodnutí, tabulka 7N). Z toho vyplývá, že žalobkyně neukončila protiprávní jednání dobrovolně v srpnu 1983 nebo dokonce před zásahem Komise, protože poslední cenové pokyny vydané žalobkyní, které Komise použila jako důkaz, byly vypracovávány v době, kdy funkcionáři Komise prováděli ověřování, ve dnech 13. a 14. října 1983. Proto zde nemůže jít o polehčující okolnost, k níž by Komise měla přihlédnout při určování výše pokuty, jež má být uložena žalobkyni.

357 Zadruhé, je sice skutečně důležité, že žalobkyně přijala opatření k zabránění novému porušování práva hospodářské soutěže jejími zaměstnanci, to však nic nemění na skutečnosti, že v projednávané věci bylo zjištěno protiprávní jednání. Soud v souvislosti s touto skutečností připomíná, že rozhodl, že kritéria uvedená v bodě 108 rozhodnutí odůvodňují obecnou úroveň uložených pokut a že kritéria určená

k dosažení spravedlivé vyváženosti výše pokut uložených jednotlivým dotyčným podnikům uvedeným v bodu 109 rozhodnutí jsou dostačující a zdůvodněná. V tomto ohledu je třeba dodat, že skutečnost, že v předchozím případě Komise měla za to, že s ohledem na skutkové okolnosti je třeba přihlídnout k opatřením přijatým dotyčným podnikem k zabránění výskytu nového porušování práva hospodářské soutěže Společenství v budoucnosti, ji nemůže zavazovat k tomu, aby v projednávané věci přihlédla k podobným opatřením stejným způsobem, protože Komise ve svém rozhodnutí (bod 108) zdůraznila, že porušování ustanovení čl. 85 odst. 1 Smlouvy bylo zvláště závažné a bylo páčáno úmyslně a v podmínkách velkého utajení.

358 Zatřetí, stížnost žalobkyně týkající se nepřihlédnutí k její spolupráci při šetření nelze přijmout. I pokud by bylo vhodnější upřesnit, na které podniky bylo odkazováno v posledním odstavci bodu 109 rozhodnutí, Komise během řízení před Soudem uvedla, že tento odstavec se týká pouze společností Hercules a ICI. Toto tvrzení nepopřela ani žalobkyně, ani žádný jiný podnik, který podal žalobu proti rozhodnutí.

359 To však neznamená, že Komise byla povinna přesně uvést rozsah, v němž přihlédla k tomuto dodatečnému kritériu pro vyvažování pokut uložených jednotlivým podnikům tak, aby snížila pokuty podnikům, které při jejím šetření spolupracovaly. Toto kritérium je však třeba uvažovat ve spojení s ostatními kritérii vyvažování, uvedenými v bodu 109 rozhodnutí. Žalobkyně však netvrdila, že použití těchto kritérií vedlo k nespravedlivému výsledku pro ni, ani Soud nezjistil, že tomu tak bylo.

360 Ze všeho výše uvedeného vyplývá, že pokuta uložená žalobkyni je přiměřená době trvání a závažnosti zjištěného porušování pravidel hospodářské soutěže Společenství, jehož se žalobkyně dopustila.

K nákladům řízení

361 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu Soudu prvního stupně se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a žalobkyně neměla ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů

SOD PRVNÍHO STUPNĚ

(první senát)

rozhodl takto:

- 1. Žaloba se zamítá.**
- 2. Žalobkyni se ukládá úhrada nákladů řízení.**